

H.de Roos

vrouwe vrienden
van de
Kameleon

UITGEVERIJ KLUITMAN ALKMAAR

**TROUWE VRIENDEN VAN DE KAMELEON
DOOR**

H. DE ROOS

Geïllustreerd door G. VAN STRAATEN

LEEFTIJD TOT 12JAAR

UITGEVERIJ KLUITMAN - ALKMAAR

HOOFDSTUK I

Een juffrouw te water

Er wordt vaak beweerd dat er in een dorp zo weinig te beleven is, maar Hielke en Sietse Klinkhamer, de ondernemende zoons van de vrolijke dorpsmid hadden daar beslist niet over te klagen. Het is natuurlijk altijd heel belangrijk hoe je je ogen de kost geeft, want de meeste mensen lopen de leukste dingen voorbij zonder ze op te merken. Misschien komt dat door de haast die tegenwoordig iedereen schijnt te hebben, maar Hielke en Sietse hadden dat niet, want het was vakantietijd.

Daarom hadden ze alle tijd om voor vader Klinkhamer een brief naar het postkantoor op het Raadhuisplein midden in het dorp te brengen.

Toen ze daar aankwamen, bleven de jongens plotseling stom van verbazing staan.

Er liep namelijk een deksel van een koffer door het dorp. Natuurlijk kan een deksel niet lopen, het heeft geen voetjes en het is ook nooit de bedoeling geweest dat een deksel zou kunnen lopen. Nu moet ik er wel bij vertellen dat het een

heel licht deksel was, het behoorde tot een rieten koffer, eigenlijk kun je beter spreken van een halve koffer. Die halve koffer ging op ongeveer vijf centimeter boven de straatstenen over het Raadhuisplein.

Nu denken jullie dat het kwajongenswerk was, maar dat kon niet, want de grootste belhamels van het dorp, Hielke en Sietse, stonden er al even verbaasd naar te kijken als veldwachter Zwart, die vanaf de stoep voor het gemeentehuis, vol wantrouwen de geheimzinnig zwevende koffer zag gaan. Als het nu flink hard had gewaaid, was dat geheimzinnig zweven wel meteen verklaarbaar geweest, maar het was bladstil en toch zweefde die halve koffer, alsof hij gedragen werd op een luchtkussen, in rechte lijn over het plein.

„Daar snap ik geen klap van,” zei Hielke.

Sietse zei niets. Hij holde naar het rieten deksel en ging ervoor staan, zodat het tegen zijn voeten botste. Dan tilde hij het deksel op en floep, daar vloog de dikke rode kater van de slager eronder uit en verdween in een tuin naast een woning. Veldwachter Zwart kwam erbij en zei tegen de jongens:

„Dat vind ik een laffe streek, een dier zo te behandelen! Het had in zijn angst wel in de vaart kunnen lopen en was dan misschien verdronken!”

„Maar wij hebben het niet gedaan,” zei Sietse.

„Dat heb ik ook niet beweerd,” zei Zwart, „maar daarom kan ik er jullie wel op wijzen, hoe gemeen het is een dier zo te plagen. Jullie mochten het eens na willen doen.”

„Wij niet!” zei Sietse, „wij plagen nooit dieren!”

„Juist!” hernam Zwart, „en laat ik het niet merken, want dan zal het raak zijn, dat belooft ik jullie!”

Zwart ging terug naar het gemeentehuis en Sietse die nog steeds de halve koffer vasthield, zei: „Wat moeten wij met dit ding? In het water gooien?”

„De poes kwam bij de slagerij vandaan,” antwoordde Hielke, „het was de kater van de slager, misschien komt die halve koffer daar ook vandaan.”

„Wij gaan het vragen,” zei Sietse en de jongens gingen de winkel binnen. De vrouw van de slager kwam achter de toonbank en Sietse toonde haar de halve koffer.

„Is dit van u?” vroeg hij, „uw poes liep eronder over het plein.”

„Is het waar?” riep de vrouw verbaasd, „ja, ja. Onze Koko is reuze sterk. Nam hij die koffer zomaar mee?”

„Hij zat eronder gevangen,” zei Sietse, „hij droeg het deksel op zijn rug over de straat.”

„O, wacht eens, nu begrijp ik het,” antwoordde de vrouw, „ik had dat deksel achter op de bagagedrager van een fiets gezet

en toen ik het weg wilde halen, lag Koko er zo heerlijk in te slapen, dat ik hem maar heb laten liggen. Het deksel is toen zeker van de fiets gevallen en daarbij is Koko eronder geraakt. Van schrik is hij er toen natuurlijk mee gaan lopen. Jullie worden bedankt dat jullie hem verlost hebben. Lusten jullie een stukje worst?”

Natuurlijk lusten zij dat. Die gezonde knapen lusten alles, zij waren niet voor niets zo stevig gebouwd.

Smullend van de worst verlieten zij de winkel.

Terwijl de jongens het plein over liepen, haalde Hielke de brief onder zijn overhemd vandaan, die hij in de bus van het postkantoor moest doen.

Het was een keurige witte enveloppe, waarop Klinkhamer met forse letters het adres van een machinefabriek in de stad had geschreven. Maar toen Hielke de enveloppe met zijn door de worst vet geworden vingers vastpakte, was het meteen gedaan met de netheid van de brief.

„Stommerd, kijk eens wat jij gedaan hebt,” zei Sietse, „de brief zit vol vetvlekken!”

Sietse greep de enveloppe en wees Hielke de vingerafdrukken die er maar al te duidelijk op stonden. Maar hij vergat dat hijzelf ook vette vingers had en zo werd de brief dubbel beduimd.

„Ezel! Had er maar afgebleven!” riep Hielke, „als vader dit zag, zou hij best kwaad wezen!”

„Daarom, weg ermee!” lachte Sietse en hij liet de brief in de bus glijden.

Zo, dat was weer afgewerkt en de jongens staken het plein weer over. Maar dan zag Sietse iets dat meteen zijn volle belangstelling kreeg. Mijnheer De Vries, de eigenaar van de manufacturenwinkel, zette een vuilnisvat klaar voor de in de verte naderende vuilniswagen. Maar er stak iets vreemds uit dat vat. Het leek precies een damesbeen. Daar moest Sietse meer van weten en nauwelijks was mijnheer De Vries weer in zijn winkel of de jongens gingen naar het vuilnisvat en trokken er twee namaak benen uit. Het waren etalagebenen waarmee nylonkousen te koop werden aangeboden.

„Die neem ik mee,” zei Sietse, „daar kunnen wij best een grap mee uithalen.”

Hij nam onder iedere arm een been en dan verdwenen de jongens snel om de hoek van de straat want mijnheer De Vries kwam uit zijn winkel. Hielke en Sietse volgden nu de straat die naar het meer liep. Want hun dorp lag aan een groot meer, midden in Friesland. Vlak bij het meer maakte de weg een bocht naar rechts en ging dan met een brug over de vaart in de richting van de stad.

In de bocht ging ook een weg naar links, maar dat was een smalle polderdijk, waarop in de verte een grote watermolen stond, die de Woudaap heette. Hielke en Sietse hoefden niet tot aan de bocht te lopen, want hun huis met de smederij stond dicht bij het dorp.

Klinkhamer, die in de smederij druk aan het werk was, zag niet hoe zijn beide zoons gebukt onder de ramen langs slopen en achter de smederij in hun zelfgebouwde boothuis verdwenen. Daar lag hun lompe, ijzeren motorboot die de Kameleon heette vanwege de bonte kleuren waarmee zij beschilderd was. Door al die kleuren leek de boot op een afstand heel anders dan van dichtbij, net alsof zij van kleur kon veranderen.

Hielke en Sietse trokken het deurtje achter zich dicht en legden de namaakbenen in de boot.

„Wat wil jij daar nu mee doen?” vroeg Hielke.

„Daar kunnen wij van alles mee doen!” antwoordde Sietse, „als Gerben voorbijkomt met een wagen hooi, steken wij de benen er stiekem tussen en lijkt het alsof Gerben een juffrouw bedolven heeft. Als de mensen het zien, trekken zij misschien wel alle hooi van de wagen.”

„Wel nee,” zei Hielke, „zodra iemand aan een been trekt, valt het meteen op de grond en is het gedaan met de grap.”

„Dat is waar,” merkte Sietse op, „en misschien komt Gerben de hele zomer niet met een wagen hooi langs de smederij, maar hij fietst wel iedere dag langs de polderdijk, naar zijn werk. Dus zullen wij aan de dijk een grap moeten uithalen.” Hielke en Sietse gingen nu bedenken welke poets zij Gerben konden bakken, want Gerben probeerde ook steeds de jongens ertussen te nemen.

Gerben was knecht bij boer Jellema. De boerderij stond even voorbij de Woudaap en Gerben fietste iedere dag vanaf zijn huis in het dorp langs de polderdijk naar de boerderij.

Gerben stond bekend als een grappenmaker en dus wilden de jongens nu ook eens een grap uithalen.

„Wij moeten kousen en schoenen aan die benen doen,” zei Hielke, „dan lijkt het veel echter.”

„Dat doen we!” vond Sietse, „en dan nemen wij een oude damesfiets en laten die van de polderdijk rollen. Dan steken wij de beide benen tussen het riet en lijkt het net alsof er een juffrouw in het water is gereden.”

„Dat wordt machtig!” lachte Hielke, „maar hoe komen wij aan kousen en schoenen?”

„Ik ga naar de zolder,” zei Sietse, „daar is van alles te vinden!” Zij gingen in huis en terwijl Hielke bij moeder ging vragen om een zakdoek, verdween Sietse geruisloos de trap op naar

boven. In het kamertje dat dienst deed als bergplaats voor afgedankte spullen, zocht hij een paar damesschoenen uit een doos en in een zak met lapjes en stofjes vond hij een paar nylons. Hij duwde de buit onder zijn overhemd en ging de trap af.

In de gang hoorde hij hoe Hielke in de kamer aan moeder vertelde van het geheimzinnig wandelende kofferdeksel waaronder een poes bleek te zitten. Moeder luisterde zo aandachtig naar het verhaal, dat Sietse ongestoord het huis kon verlaten. Hielke kwam spoedig weer bij hem in het boothuis en dan trokken zij de kousen over de namaak benen en pasten de schoenen. Maar die bleken te groot te zijn en daarom stopten de jongens er papier bij in. Zo kwamen de schoenen vast genoeg te zitten en was tot zover alles klaar. Nu nog een fiets. Er lag er een op de oudijzer-hoop achter de smederij, maar er zaten geen banden om de wielen. Dat was geen ramp want er lagen oude banden genoeg. Dus begonnen de gebroeders om ieder wiel een band te leggen die zij, bij gebrek aan binnenbanden, opvulden met gras. De fiets werd daarna ook in de Kameleon geladen. En dan zag Sietse toevallig, hoe moeder een oud damestasje in het vuilnisvat deed en geen minuut later had hij het er weer uitgehaald.

„Dat leggen wij naast de fiets in het gras,” zei hij tegen Hielke, „dan lijkt alles nog echter! De verongelukte dame heeft van schrik haar tasje laten vallen, dat kan toch, nietwaar?”

„Natuurlijk,” lachte Hielke, „als je per ongeluk de dijk af rijdt, kun je het stuur niet houden en dan valt zo’n tasje meteen op de grond.”

„Ik zou zo zeggen,” zei Sietse, „dat wij nu alles wel hebben. Zullen wij dan maar gaan varen?”

„Wacht even,” antwoordde Hielke en hij legde een stuk zeildoek over de namaakbenen, „de brugwachter moet het niet zien!”

„Nee en Zwart ook niet,” zei Sietse en dan startte hij de motor en voeren onze schippers de vaart in. Zij gingen onder de brug door en dan lag het grote meer voor hen. Sietse stuurde naar links en de boot voer nu langs de polderdijk. De walkant was begroeid met grote rietkragen waarin af en toe een opening was, zodat daar boten konden aanleggen.

Halverwege de Woudaap legde Sietse bij zo’n opening aan. De fiets werd op de wal getild en om alles zo echt mogelijk na te bootsen, bracht Sietse de fiets boven op de dijk en ging erop zitten. Hij gaf een duw met zijn ene been en reed dan schuin de dijk af naar beneden. Maar één ding had Sietse vergeten, namelijk dat er geen rem aan dat afgedankte rijwiel

zat. En tot zijn schrik ging hij steeds harder en harder en hij zou zeker in het water terecht zijn gekomen, als hij zich niet pardoos omver had laten vallen. Met een pijnlijke knie stond Sietse op en hij lachte nauwelijks toen Hielke zei:

„Ik had niet gedacht dat jij het zo precies wou nadoen, alsof het echt gebeurd was. Maar jij deed het meesterlijk!”

Hielke wierp het handtasje naast de fiets in het gras en stak dan de beide namaakbenen tussen het riet. En toen leek het precies alsof er een juffrouw hals over kop te water was gedoken. Sietse knikte goedkeurend.

„Het is geweldig,” zei hij, „daar tippelt die slome Gerben straks mooi in. Wat zal hij zijn best doen om de juffrouw te redden!”

„Als hij het maar ziet!” zei Hielke.

„Daar zorg ik wel voor,” glunderde Sietse, „wij gaan met de boot achter het riet liggen en als Gerben dan voorbij komt zonder iets te zien, roepen wij: ‚Help! Help!’”

Dat vond Hielke heel goed en zij gingen in de Kameleon en trokken de boot langs het riet tot vlak bij de plek waar de fiets in het gras lag.

„Hoe laat komt Gerben ongeveer?” vroeg Hielke.

„Meestal tegen elven,” antwoordde Sietse.

„Dan zal het niet lang meer duren,” zei Hielke, „want toen ik

bij moeder in de kamer was, sloeg de klok tien uur.”

„Als wij dan maar niet te laat zijn,” merkte Sietse op, „want wij moesten toen banden om de wielen doen en er gras in stoppen en de schoenen vastmaken; dat alles heeft wel bijna een uur geduurd.”

„Wel nee,” zei Hielke, „hoogstens drie kwartier. Maar stil! Ik hoor iemand komen!”

De jongens gingen staan en gluurden door het riet. Op de dijk naderde Sjoerd Bonnema, de postbode.

„Oei,” fluisterde Hielke, „hij ziet het!”

Warempel! Sjoerd zag de fiets, het tasje en toen de benen tussen het riet. Hij sprong van zijn fiets, holde de dijk af en greep met iedere hand een been, gaf een ruk en viel toen languit achterover in het gras, met in elke hand een namaakbeen. Een moment keek hij er hoogst verbaasd naar en wierp dan kwaad de benen terug tussen het riet. Hij keek om zich heen, maar toen hij niemand ontdekte, ging hij gauw aan de andere kant van de dijk kijken of daar die kwajongens van Klinkhamer ook verstopt lagen, maar er was niemand en toen kreeg Sjoerd plotseling haast en fietste snel naar het dorp.

Hielke en Sietse knikten voldaan.

„Het werkt geweldig,” zei Sietse en dan lachten de beide

deugnieten tot de tranen hen over de wangen liepen. Totdat zij schrokken van de luide plons van iemand die te water was gesprongen. Het was Gerben, die nu de verongelukte dame probeerde te redden. In hun vrolijkheid hadden Hielke en Sietse, Gerben niet zien naderen en zij waren dan ook niet weinig verbaasd, toen hun vriend daar vlakbij tot zijn middel in het water stond met de twee namaak benen in zijn sterke handen.

„Wel alle donders!” riep hij woest, „wie heeft deze laffe streek uitgedroefd?”

En dan sloeg hij het riet uiteen en zag Hielke en Sietse in hun boot.

„Dacht ik het niet?” riep hij reuze kwaad, „wacht, ik zal jullie ook in 't water gooien!”

Maar voordat hij de boot kon bereiken startte Sietse vlug de motor en voer de Kameleon weg.

„Lafaards!” riep Gerben, „ik ga naar jullie vader! Jullie zullen mij een nieuwe broek en schoenen en sokken moeten betalen! En anders ga ik naar Zwart om jullie een procesverbaal te laten geven. Wacht maar, ik laat het er niet bij zitten!”

„Die idioot!” zei Sietse, „waarom sprong hij te water? Hij kon die benen toch gemakkelijk vanaf de wal grijpen?”

„Misschien heeft Sjoerd ze verder tussen het riet geworpen,” zei Hielke.

„Maar dan is het Sjoerds schuld, dat Gerben kletsnat werd,” zei Sietse, „en dan betaal ik geen schadevergoeding! Dat moet Sjoerd doen!”

„Sjoerd zal wel wijzer wezen,” antwoordde Hielke, „hij heeft de grap niet bedacht, maar wijl Dus is alles onze schuld! En laten wij nu maar naar huis gaan, want daar wordt straks toch op ons gewacht!”

„Ik zal zorgen dat ik er gelijk met Gerben ben,” zei Sietse en hij gaf de motor vol gas.

En terwijl Gerben, druipend van het water, over de polderdijk fietste, voeren de jongens snel naar de brug en dan de vaart in. Zij brachten de Kameleon terug in het boothuis en holden naar de smederij. Daar stond Sjoerd, de postbode, nog bij Klinkhamer te praten.

Sjoerd keek de jongens uitdagend aan, toen zij binnenkwamen, waarop Sietse zei:

„Kijk maar niet zo schoolmeesterachtig, want het is jouw schuld dat Gerben kletsnat is geworden. Jij hebt die benen veel te ver tussen het riet gegooid!”

„Hoort u dat, Klinkhamer?” riep Sjoerd, „net wat ik dacht. Het was weer het werk van dit tweetal!”

En dan kwam Gerben binnen!

„Ik eis schadevergoeding!” riep hij heel luid.

„Dan moet je bij Sjoerd zijn!” zei Sietse.

„Wat?” vroeg Gerben verbaasd, „wat heeft Sjoerd ermee te maken?”

„Hij heeft die benen tussen het riet geworpen!” zei Sietse.

„Wel verdraaid! Nu nog mooier!” riep Sjoerd verontwaardigd. „Ik was zelf ook bijna te water gesprongen, omdat die twee apenkoppen een misselijke grap hadden bedacht!”

„Jij hoefde helemaal niet in het water te springen,” zei Hielke, „want wij hadden die benen vlakbij de wal tussen het riet gestoken. Jij kon ze heel gemakkelijk grijpen en daarna wierp jij ze verder in het riet. Toen sprong Gerben te water omdat hij er anders lang niet bij kon!”

„Dat had jij niet moeten doen, Sjoerd!” zei Klinkhamer, „het was verstandiger geweest als jij die dingen had meegenomen!”

„Zo is het!” zei Gerben. „Klinkhamer heeft gelijk! Jij had die rommel meteen moeten opruimen, dan had ik niet in het water behoeven te springen. Ik had wel kunnen verdrinken als ik in het riet was blijven vastzitten!”

„Maar wacht eens even!” riep Sjoerd, „jullie zitten nu wel tegen mij te blaffen, maar die twee bandieten hebben alles

uitgedacht! Zij zijn de hoofddaders en dat ik in mijn kwaadheid iets niet goed heb gedaan, is toch zeker niet zo verwonderlijk, nietwaar?”

„Ik begrijp wel dat jij kwaad was,” zei Gerben, „maar wie betaalt mij mijn schade?”

„Hoe groot is die schade?” vroeg Klinkhamer.

„Dat weet ik nog niet,” zei Gerben, „dat zal mijn moeder wel beslissen! Jullie horen het nog wel!”

Voor de smederij sprong iemand van de fiets en kwam driftig binnen. Het was Dijkstra, de molenaar van de Woudaap en de vader van Kees, die ook een vriendje van Hielke en Sietse was. In iedere hand hield hij een namaak been omhoog en riep kwaad:

„Dit hier, heeft mijn Kees een nat pak bezorgd! De jongen zag ze tussen het riet en hij dacht meteen een juffrouw te moeten redden, dus sprong hij prompt te water. Maar zo’n grap gaat te ver! Veel te ver!”

„Dat is jouw schuld, Gerben!” zei Sjoerd, „jij had die benen niet weer tussen het riet moeten gooien. Jij had ze moeten opruimen!”

„Wat val jij mij bitter tegen, Gerben!” riep Dijkstra woest, „weet jij geen betere grappen te bedenken? Er had best een ongeluk van kunnen komen! Mijn Kees had wel in het riet

verward kunnen raken en dan was hij misschien verdronken! Jij moet je hersens meer gebruiken bij alles wat je doet, groot uilskuiken!”

„En hoe kom ik dan zo nat?” vroeg Gerben, „ik ben heus niet voor mijn plezier tot mijn middel in het water gesprongen. Ik werd op precies dezelfde manier als Kees de dupe van een grap.”

„En Sjoerd zegt dat het jouw schuld is,” zei Dijkstra.

„Het is Sjoerds schuld dat ik nat ben,” merkte Gerben op.

„Ik begrijp er niets meer van!” riep Dijkstra.

„Maar ik wel!” zei Klinkhamer en hij nam de namaak benen en wierp ze in het vuur op de smidse. „Die kunnen alvast geen kwaad meer doen,” zei hij, „en Hielke en Sietse! Weg wezen! Mars in huis! En als iemand schade heeft geleden, komt hij maar bij mij, dan wordt het vergoed uit de spaarpot van die twee kwajongens!”

Daarmee waren allen tevreden en gingen zij naar huis om te eten. Toen Klinkhamer in de woonkamer kwam, zag hij zijn zoons bij de tafel zitten.

„Nee, nee!” zei hij, „weg wezen jullie! Naar boven en voor straf geen eten!”

„Wat is er dan gebeurd?” vroeg moeder.

„Die kwajongens staken een paar namaak benen tussen het

riet, zodat Gerben te water sprong en later ook Kees, om een juffrouw te redden!”

„Namaak benen?” vroeg moeder verbaasd.

„Ja, ja,” zei Klinkhamer, „compleet met kousen en schoenen. Zij liggen nu in het vuur!”

Moeder ging meteen in de smederij kijken en dat was maar goed ook, want daardoor kon zij nog net haar overschoenen uit het vuur redden.

„Kijk eens!” zei ze verontwaardigd, toen zij de natte schoenen toonde, „dit zijn nog wel mijn zo goed als nieuwe overschoenen!”

„Overschoenen?” zei Sietse, „dus daarom zaten zij zo ruim!”

„Geen praatjes en naar boven!” bulderde Klinkhamer.

Hielke en Sietse gingen maar gauw naar hun kamertje.

„’t Is me wat moois,” zei moeder, „mijn nieuwe overschoenen kletsnat!”

„Tja moeder,” zei Klinkhamer, „het belooft weer een natte vakantie te worden met die kwajongens!”

HOOFDSTUK II

De flessenspoelers

De volgende morgen ontving Klinkhamer een briefkaart uit de stad van de firma waaraan hij de vorige dag een brief had gestuurd.

„Moeten jullie nu eens horen!” zei Klinkhamer en hij las: Geachte Heer Klinkhamer. Wij danken u voor uw bestelling, maar wat u bedoelt met vierduims palingen is ons niet duidelijk. Misschien lezen wij het verkeerd want door olievlekken is de brief moeilijk te ontcijferen.”

„Olievlekken?” zei moeder verontwaardigd, „hoe vaak heb ik je niet gezegd geen brieven in de smederij te gaan schrijven? Alles is daar even vet en vies. Hoe kun je ook zo dom wezen?”

„Maar ik heb die brief niet in de smederij geschreven!” zei Klinkhamer heel nadrukkelijk, „ik heb hem heel netjes aan het schrijfbureau in de voorkamer geschreven, met extra schone handen, een schoon overhemd, gekamde haren en gepoetste tanden!”

„Jullie mannen hebben altijd van die gekkigheden,” zei

moeder, „zijn het mijn zoons niet die iets uithalen, heeft de vader wel wat aan de hand! Ik zou mij schamen een brief vol vlekken te versturen!”

„Hoe dik zijn vierduims palingen, vader?” vroeg Sietse.

„Dat zou viermaal ruim tweeëneenhalve centimeter zijn,” zei Klinkhamer, „dus palingen van ruim tien cm dikte. Die bestaan natuurlijk niet, maar ik zou best een palinkje lusten. De vraag is nu, hoe kwamen die vlekken op de brief? Hebben jullie er iets mee uitgehaald?”

„Wij kregen in de slagerij een stuk worst voor het terugbrengen van een kofferdeksel,” zei Hielke.

„Aha,” zei Klinkhamer, „hoor je dat moeder? Onze lieve jongetjes aten worst en deden daarna de brief in de bus. Het werd dus een worstbrief en daardoor lazen de heren in de stad het woordje palingen, in plaats van koppelingen. Enfin, het was dus een samenloop van omstandigheden, maar denk erom, heren, als jullie ooit weer vette handen hebben, blijf dan van de brieven af! Als het weer gebeurt, laat ik jullie door de worstmolen draaien!”

Met dat krasse dreigement verliet Klinkhamer de kamer en ging in de gang telefoneren met de firma in de stad.

Hielke en Sietse gingen naar buiten.

„Wat zullen wij doen?” vroeg Hielke.

„Wij gaan op de palingvangst,” zei Sietse, „vader lust ze heel graag en daarmee kunnen wij dat van die brief weer goedmaken!”

Dat vond Hielke een heel goed plan en dus gingen zij naar het boothuis. De hengels werden aan boord genomen en dan wilde Sietse de motor starten, toen er nog een jongen kwam aanhollen. Hij heette Louw Vrolijk en was de zoon van een kaasmaker. Zijn vader werkte op de boterfabriek die aan de andere kant van het dorp stond. Nog hijgend van het harde lopen stond hij in de deuropening en vroeg:

„Gaan jullie varen?”

„Ja en vissen!” zei Sietse, „wij willen paling vangen voor vader!”

„Maar,” zei Louw, „als je paling wilt vangen moet je toch heel vroeg in de morgen gaan?”

„Ik heb er weieens een gevangen om drie uur ’s middags,” zei Sietse, „maar misschien was die paling laat opgestaan!”

„Er is grote kans dat jullie niets vangen,” zei Louw, „maar als jullie met mij meegaan naar de boterfabriek, kunnen jullie er zeker van zijn dat jullie palingen krijgen!”

„Zit daar dan paling?” vroeg Sietse.

„Dat weet ik niet,” zei Louw, „ik heb er nog nooit een gevangen! Maar als jullie willen helpen flessen spoelen,

kunnen wij alle drie een gulden verdienen. Daarvoor kunnen jullie dan paling kopen en is jullie vader er zeker van dat hij vis krijgt, want anders moeten jullie maar afwachten of jullie iets vangen.”

„Goed!” zei Sietse, „kom maar in de boot! Dan gaan wij naar de boterfabriek!”

„Gelukkig!” zei Louw, „ik was al bang dat ik dat karweitje alleen zou moeten doen. Met z’n drieën gaat het veel vlugger!”

„Maar waarom moet jij die flessen spoelen?” vroeg Hielke, „moet het van je vader?”

„Morgen of overmorgen komt er een jongen voor dat werk,” zei Louw, „tot zolang ben ik een noodhulp!”

Sietse had de motor gestart en de Kameleon voer naar het dorp.

„Drie gulden per dag is niet gek,” zei Hielke, „dan kun je per week vijftien gulden verdienen! Maar hoeveel uur moet je per dag werken?”

„Als ik het alleen moet doen,” zei Louw, „heb ik gauw vier uur per dag nodig.”

„Hm,” zei Sietse, „dat is dus drie gulden voor vier uur werken, dat is vijfenzeventig cent per uur. En dan ben je iedere keer een halve dag van je vakantie kwijt.”

„Dat vind ik juist zo vervelend,” zei Louw, „en daarom kwam ik jullie hulp vragen.”

De Kameleon voer nu tussen de huizen van het dorp en dan langs het Raadhuisplein.

Daar liep Gerben. Hij zag de jongens niet maar onze schippers zagen hem wel.

„Kijk, hij draagt dezelfde broek van gisteren. Die behoeven wij dus niet te betalen!” zei Hielke.

„Wat moesten jullie dan betalen?” vroeg Louw.

Nog gnuivend van de pret vertelden Hielke en Sietse waarom Gerben te water was gesprongen. Dat vond Louw natuurlijk prachtig en lachend zei hij:

„Jullie mogen Gerben ook wel een paling geven als troost!”

„Daar zit wat in,” zei Sietse, „dan moeten wij morgen ook helpen flessen spoelen!”

„Maar dan overmorgen ook!” zei Hielke, „want Kees heeft ook in het water gelegen!”

„Goed!” zei Sietse, „dan krijgt Kees een taart.”

„Het kan niet mooier,” glunderde Louw, „dan helpen jullie mij drie dagen en daarna komt de andere flessenspoeler.”

„Maar wij hadden jou toch wel geholpen,” zei Hielke.

De Kameleon was nu bij de boterfabriek en Sietse legde aan. De jongens gingen aan wal en meldden zich bij de eerste

kaasmaker. De man nam hen mee naar een afdeling waar vele kratten met lege flessen stonden en weer naar een machine. „Kijk!” zei hij, „als ik op deze knop druk, gaat die lopende band draaien.”

De lopende band die nu in beweging was gezet, verdween onder in een droogkast en kwam erboven weer uit. Dan ging hij rond een groot wiel om vandaar weer opnieuw in de kast te verdwijnen. Op de band zaten om de vijftien centimeter rubberringen. In zo’n ring paste precies een fles, die daarin stevig werd vastgezogen. Zo draaiden de flessen met de band mee in de kast waar water en stoom alles schoon spoelden. De man deed de jongens voor hoe je een fles stevig tussen zo’n rubberring moest duwen en dat bleek vrij gemakkelijk te gaan.

Onze vrienden namen nu ieder een krat met flessen en gingen op enige afstand naast elkaar staan. Maar Sietse stond vooraan en hij begon de flessen zo vlug in de rubberringen te duwen, dat de anderen geen kans kregen om hun flessen kwijt te raken.

„Hé jol” zei Hielke, „jij moet telkens twee open laten voor ons!”

„Waarom?” zei Sietse, „het gaat zo toch best?”

„Maar zo doe jij het alleen,” hernam Hielke.

„Wacht maar,” zei Louw, „zo dadelijk komen de schone flessen met de band mee en dan moet hij die er eerst afnemen.”

Maar toen de schone flessen bij Sietse terugkwamen, nam hij ze heel vlug van de band en drukte er meteen een andere voor in de plaats.

„Het is een werkje van niks!” zei hij, „ik kan het best alleen.”

„Dat hou jij nooit vol!” merkte Louw op.

„Wel hoor!” pochte Sietse, „zetten jullie de schone flessen maar weer in de kratten!”

En terwijl Sietse de flessen op de band drukte, zorgden Hielke en Louw voor de aan- en afvoer van vuile en schone flessen. Binnen een uur was het werk klaar.

Toen Louw dit aan de eerste kaasmaker ging vertellen, kon de man zijn ogen nauwelijks geloven. Hij keek in alle kratten, maar nergens vond hij nog een vuile fles.

„Alles is kraakschoon,” zei Sietse.

„Jullie kunnen er wat van,” zei de kaasmaker, „maar het is prima in orde.”

„Mogen wij dan even ons geld vangen?” vroeg Louw,

„Daarvoor moeten jullie op het kantoor wezen, jongens!”

Dat lieten zij zich geen twee keer zeggen en zij gingen meteen naar het kantoor waar Louw aan een loket tikte. Een klerk

deed open.

„Wij komen drie gulden halen voor het schoonmaken van de flessen!” zei Louw.

„De lonen worden op donderdag betaald!” zei de klerk, „kom dan maar terug!”

„Dan moet u morgen zelf de flessen maar spoelen,” zei Sietse, „als wij ons geld nu niet krijgen, komen wij helemaal niet terug!”

„Jij bent een brutale vlegel!” zei de klerk en hij sloeg het loket met een smak dicht.

Dat maakte Sietse helemaal woest. Had hij daarvoor zo hard gewerkt? En met z'n beide vuisten sloeg hij een roffel op het loket, waarna het edele drietal wegholde door de gang. Op de stoep liepen zij de directeur bijna omver.

„Wat heeft dat te betekenen?” vroeg hij bars.

„Mijnheer,” zei Louw, „wij hebben alle flessen schoongemaakt en daarvoor zouden wij drie gulden krijgen. Maar de klerk wil ons niet betalen!”

„Dan zal ik jullie betalen,” zei de directeur, „kom maar mee!”

In het kantoor vroeg de directeur aan de klerk of die zo vriendelijk zou willen zijn om de jongens drie gulden te geven. Natuurlijk deed de klerk het nu wel en Sietse zei:

„Dank u beleefd! Morgen komen wij weer!”

„Dat is best, jongens,” zei de directeur.

Onze vrienden gingen naar de Kameleon en voeren terug.

„Zo! De buit is binnen!” zei Louw.

„Maar er moest wel voor geknukt worden,” zei Hielke, „de vuisten van Sietse zijn er nog rood van.”

„Het was toch ook geen manier van die klerk om ons zo te willen afpoeieren?” zei Sietse.

De Kameleon ging het dorp weer door en vervolgens het meer op. Sietse stuurde nu regelrecht naar de overkant want daar woonde een palingvisser. De jongens kenden hem goed, want zij hadden hem al eens geholpen. De Kameleon voer op de grootste versnelling en liet een brede baan schuimend en kolkend water achter zich, terwijl voor de boeg twee hoge golven aan weerszijden uiteenspatten. Wat kon die Kameleon toch snel varen en wat was het fijn zo’n tochtje over het meer te maken. Midden in het meer passeerden onze schippers een eiland, waarop kampeerders een tent hadden gebouwd en voort ging het naar de andere oever waar ook een dorp was.

In dat dorp woonde de visser, maar tot zo ver hoefden de jongens niet te varen, want rechts van hen zagen zij de visser in zijn bootje bezig met het lichten van fuiken.

„Ha!” zei Hielke, „wij kunnen de paling kersvers kopen. Zij

worden net gevangen!”

De Kameleon voer naar de visser en daarbij moest stuurman Sietse goed opletten want er stonden veel stokken in het water en dat betekende dat er fuiken onder water waren uitgezet. Wanneer je dus lukraak tussen de stokken door zou varen, zou je de fuiken kunnen vernielen. Onze schippers hadden evenwel zoveel ervaring dat zij zonder ongelukken naast het bootje van de visser konden aanleggen.

„Hallo jongens,” zei de man, „komen jullie mij eens opzoeken of kan ik jullie ergens mee helpen?”

„Wij wilden graag voor twee gulden paling kopen,” zei Sietse. „Maar dat kan natuurlijk altijd!” zei de visser opgewekt, „voor jullie heb ik altijd paling. Hoeveel moeten het er zijn?”

„Voor twee gulden!” zei Hielke.

„Dat weet ik al,” zei de visser, „maar jullie zijn thuis met z’n vieren nietwaar? Mooi, dan krijgen jullie vier mooie palingen van mij.”

Hij zocht er vier uit de bak die midden in de boot was getimmerd en deed ze in het emmertje dat Sietse hem gaf. Hielke betaalde twee gulden.

„Dank je wel jongens,” zei de visser, maar dan zag hij tot zijn grote verbazing en niet zo geringe verontwaardiging dat een luxe motorboot tussen de stokken van de fuiken doorvoer en

dan snel in de richting van het Paviljoen verdween.

„Die idioten varen mijn netten stuk! Vlug achter hen aan jongens!” riep de visser en hij klom naast Louw in de Kameleon die meteen de achtervolging inzette. Sietse gaf vol gas! De motor begon hevig te brommen en de boot schoot vooruit. Het boegwater spatte Louw en de visser om de oren maar dat mocht niet hinderen, het voornaamste was dat de afstand tussen de Kameleon en de Vrijbuiters, zoals er op de achtersteven van de motorboot te lezen stond, zienderogen kleiner werd.

„Wij krijgen ze wel!” riep de schipper.

Aan boord van de Vrijbuiters had men de achtervolgers nu ontdekt en de boot begon sneller te varen. Maar de Kameleon haalde haar toch in totdat beide boten naast elkaar voeren.

„Hé jullie!” riep de visser, „stoppen! Jullie hebben mijn fuiken vernield!”

Maar in de Vrijbuiters bleken slechts twee jongens van ongeveer zestien jaar aan boord te zijn, die de ramen van de kajuit gesloten hielden en deden alsof zij niets hoorden.

„Wacht maar!” zei Sietse, „ik zal ze wel dwingen om te stoppen!”

Hij stuurde de Kameleon voor de Vrijbuiters en minderde de

snelheid. Om te voorkomen dat de Vrijbuiters niet tegen die lompe zware Kameleon zou botsen, moest de stuurman ook langzamer gaan varen. Maar dan draaide hij het stuur snel om en probeerde langs de Kameleon te glippen.

„De band ertussen Louw!” riep Sietse en dan duwde de Kameleon tegen de zijkant van de Vrijbuiters, waarbij niets beschadigd werd, doordat Louw een autoband tussen de boten hield.

Sietse gaf vol gas en de sterke Kameleon begon de Vrijbuiters in het rond te duwen.

De beide jongelui probeerden hun boot los te krijgen van dat rare plumpe motorbootje en zij lieten hun motor achteruit draaien.

Het gaf hun niets! De Kameleon duwde gewoon door en de Vrijbuiters bleef ronddraaien. Dan liet Sietse de hoorn van hun boot luid klinken want hij zag de grijze patrouilleboot van de Rijkspolitie te water naderen.

De politieboot gaf een signaal terug ten teken dat zij de Kameleon gehoord hadden.

„Mooi!” zei Sietse, „dan blijven wij zolang maar ronddraaien tot de politie er is!”

De jongelui in de Vrijbuiters zagen de politieboot nu ook naderen en een van hen deed een raampje open.

„Wij willen de schade wel vergoeden!” zei hij, „maar wij hebben geen geld bij ons!”

„Stop dan jullie motor!” zei Sietse.

De jongelui deden wat van hen verlangd werd en toen de beide boten stil lagen kwam ook de politieboot langs zij,

„Wat is er aan de hand?” vroeg de brigadier.

„Deze jongemannen hebben mijn fuiken stukgevaren!” zei de visser.

„Mijn vader zal het wel vergoeden,” zei een van de jongelui, „hij is bij het Paviljoen!”

„Als uw vader dat doet, zullen wij geen proces-verbaal opmaken,” zei de brigadier, „maar voor de zekerheid gaan wij mee naar het Paviljoen.”

„Dan ga ik kijken hoe groot de schade is,” zei de visser.

„Dat is goed!” bromde de brigadier, „en dan komt u daarna ook even bij het Paviljoen!”

En terwijl de politieboot met de Vrijbouter naar het Paviljoen voer, ging de Kameleon snel terug naar de fuiken. De schade bleek geducht mee te vallen. Twee fuiken waren losgetrokken van de stokken en slechts één fuik was gescheurd.

„Tjonge,” zei de visser, „dat valt mij geweldig mee. De schade is misschien tien gulden!”

„Die krijgt u vergoed,” zei Hielke, „wij hoeven alleen maar

even naar het Paviljoen te varen!”

„Vooruit dan maar!” zei de visser en de Kameleon ging snel in de richting van het Paviljoen dat van verre reeds de aandacht trok door de vele vlaggen en de kleurige parasols op het terras voor het restaurant.

Sietse stuurde de Kameleon naar de steiger waar ook de politieboot en de Vrijbouter lagen.

De brigadier stond te praten met een mijnheer die de eigenaar van de Vrijbouter was.

„En?” vroeg de brigadier, „hoe groot is de schade?”

„Het viel mee,” zei de visser, „zo ongeveer tien gulden. Het kan misschien minder, maar ook meer zijn!”

„Het spijt mij dat mijn zoons u overlast hebben aangedaan,” zei de mijnheer, „maar zij zijn nog niet goed thuis op het water. En met schade en schande wordt men nu eenmaal wijs, nietwaar? Mag ik u dit geven?”

De mijnheer gaf de visser een briefje van vijftentwintig gulden en zei dat hij geen geld terug wilde hebben.

„Dank u beleefd,” glunderde de visser, „het is dik betaald!”

En dan brachten de jongens hem terug naar zijn bootje en de fuiken.

„Jullie hebben mij weer geweldig geholpen,” zei de visser, „en daarvoor geef ik jullie nog een paar palingen extra.”

Hij liet nog enige palingen in het emmertje van de jongens glijden.

„Dank u wel,” zei Sietse, „en tot een volgende keer!”

En dan voer de Kameleon snel terug naar huis.

„Tjonge,” zei Klinkhamer glunderend, toen hij bij het middageten een flinke hoeveelheid paling op de tafel zag staan, „onze schippers hebben wel hun best gedaan. Waar hebben jullie die allemaal gevangen?”

„In de fuiken van de visser,” zei Sietse.

„Maar wij hebben eerst flessen gespoeld,” zei Hielke.

„Flessen gespoeld?” vroeg Klinkhamer verwonderd.

„Wel ja,” zei Sietse, „daarmee moesten wij het geld verdienen om er paling voor te kopen.”

„En morgen gaan wij weer flessen spoelen om Gerben te kunnen trakteren voor zijn natte kleren,” zei Hielke, „en overmorgen doen wij het voor Kees.”

„Dat is goed werk!” zei Klinkhamer, „nu smaakt de paling mij dubbel zo lekker!”

En Klinkhamer at met zoveel smaak, dat de jongens er lachend naar keken. Zij zouden best alle dagen flessen willen spoelen om voor vader paling te kunnen kopen. Maar een lekkernij moet niet alle dagen gegeten worden, want dan is de pret er gauw af, nietwaar?

HOOFDSTUK III

Zwart op de berenjacht

's Middags kwam Louw weer naar de smederij en natuurlijk gingen de jongens weer varen. Op het meer zette de Kameleon nu koers naar de Woudaap waar Kees reeds stond te wachten. Nauwelijks was hij ook aan boord van de Kameleon of Sietse vroeg:

„Hoe is het met je natte kleren afgelopen, Kees?”

„Best!” zei Kees, „moeder heeft ze gewassen en vanmorgen kon ik alles weer aantrekken. Maar het was een rare grap van jullie, het leek precies of er een juffrouw te water was gereden!”

„Tja!” zei Sietse, „wat wij doen, dat doen wij goed! En waar is die oude fiets gebleven?”

„Die heb ik meegenomen als vergoeding,” antwoordde Kees, „en met dat oude tasje heb ik nog een paar grappen beleefd. Ik legde het op de weg en als iemand het wilde oprapen, trok ik het weg aan een touwtje. Maar toen vader het zag liggen en het wilde oprapen, kwam hij erachter!”

„En was het raak?” vroeg Hielke, „kreeg je er van langs?”

„Wel nee,” zei Kees, „maar vader verbood het wel en zei: Jij bent geen haar beter dan die kwajongens van Klinkhamer!”

„Dat is waar,” stemde Sietse in, „jij denkt soms wel dat jij beter bent, maar jouw vader heeft gelijk, jij deugt net zomin!”

„Maar overmorgen gaan wij twee gulden voor jou verdienen, Kees,” zei Hielke. „Die krijg jij cadeau als schadevergoeding voor je natte kleren!”

„Dat is niet gek,” glunderde Kees, „ik kan best een paar centen gebruiken!”

„Zullen wij er dan maar meteen gebak voor kopen?” vroeg Sietse.

„Ik heb liever het geld!” zei Kees, „dan kan ik kopen wat ik wil!”

„Afgesproken Kees! Jij krijgt overmorgen de centen!” beloofde Hielke.

Intussen voer de Kameleon langs de oever en de jongens keken naar de boten van de vele vakantiegangers, die daar kampeerden. En dan ontdekten zij in de verte Gerben, die bezig was met het maken van een hek over de polderdijk. Natuurlijk gingen de jongens naar hem toe en Hielke vroeg: „Wat doe jij, Gerben? Mag niemand verder de dijk op?” „Iedereen mag hier komen,” zei Gerben, „maar om te voorkomen dat de schapen ervandoor gaan, maak ik hier een

afrastering met in het midden een draaihek dat zichzelf sluit.”
„Een hek dat zichzelf sluit?” vroeg Louw, „hoe doe je dat?”
„Kom mij maar helpen,” zei Gerben, „dan zul je het wel zien.”

De jongens gingen aan wal en hielpen Gerben bij het plaatsen van paaltjes. Om de beurt hielden zij een paal vast en dan sloeg Gerben er met een zware hamer op. De palen zakten zienderogen de grond in door de geweldige klappen die Gerben erop gaf.

„Jij bent reuze sterk, Gerben!” zei Kees.

„Dat ben ik altijd al geweest,” zei Gerben, „maar soms kan dat heel vervelend zijn. Zo heb ik eens met één klap een einde gemaakt aan de kermis in de stad!”

„Dat zal wel weer,” zei Sietse, „jij hebt altijd iets bijzonders!”

„Hoe gebeurde dat dan, Gerben?” vroeg Louw.

„Nou ja!” zei Gerben. „Het was allemaal toeval. Er stond zo’n ding waar je met een lange hamer een klap op moest geven en dan vloog er iets langs een rail omhoog totdat boven in de mast een knal klonk. Als je heel hard sloeg klonken er drie knallen en dan kreeg je een medaille als prijs. De eerste keer dat ik sloeg klonk er maar één knal. Drommels, dacht ik, dat moet beter. Ik zal een klap geven dat de drie knallen zullen klinken zoals nog nooit iemand het gehoord had. Ik zocht een

hamer met de langste steel, zwaaide hem hoog op en gaf me daar een klap jongs, waar ikzelf raar van stond te kijken. Ik had de hele zaak de grond ingeslagen. Daardoor ging een waterleidingbuis stuk en stroomde het hele kermisterrein onder water!”

„En toen moest jij natuurlijk de schade betalen,” lachte Hielke.

„Wel nee,” zei Gerben, „want alle mensen vluchtten van het terrein weg en ik ging gewoon met hen mee, zodat later niemand meer wist wie de leiding had stukgeslagen. Wel kwam er een paar dagen later een advertentie in de krant waarin gevraagd werd of die sterke man, die op de kermis zo’n formidabele klap had gegeven, in dienst wilde treden bij een firma in de stad. Hij zou een hoog loon verdienen. Maar daar ben ik natuurlijk niet op ingegaan, want dat was misschien een valstrik om mij te pakken te krijgen voor het betalen van de schade!”

„Is het dan niet dom om het te vertellen?” vroeg Kees, „als iedereen dit verhaal hoort komen ze er in de stad toch nog achter, dat jij de dader was!”

„Dat geeft niet,” zei Gerben, „het is al twintig jaar geleden en dan kun je er niet meer voor aansprakelijk worden gesteld!”

„Poeh,” zei Sietse, „toen was jij pas zes jaar! Was jij toen al zo

sterk?”

„Ik weet het niet meer zo precies,” mokte Gerben, „het is al lang geleden gebeurd en dan vergeet je weieens wat!”

„Ja, zelfs je leeftijd!” zei Sietse spottend, „als jij ons weer eens wat wijs wilt maken, gebruik er dan geen getallen bij, want rekenen kun jij niet, Gerben Zonderland!”

„O nee? Kan ik niet rekenen?” vroeg Gerben, „dat zal ik dan eens even bewijzen!” En hij haalde de lucifers uit het doosje en deed er dan een dubbeltje in.

„Kijk!” zei hij, „wie van jullie doet er een dubbeltje bij? Dan weet ik een heel mooi kunstje!”

„Krijg ik mijn dubbeltje wel terug?” vroeg Kees.

„Natuurlijk!” antwoordde Gerben.

Kees deed ook een dubbeltje in het doosje. Gerben deed het doosje dicht en schudde het heen en weer zodat je de dubbeltjes hoorde rammelen. Dan hield hij op met schudden en zei: „Zo! Nu zijn de dubbeltjes verdwenen!”

„Dat bestaat niet!” lachte Kees.

„Als jij ervan overtuigd bent dat dit doosje nog steeds twee dubbeltjes bevat,” zei Gerben, „mag jij het doosje zo van mij hebben voor vijftien cent!”

„Dat doe ik!” riep Kees, „dan krijg ik twee dubbeltjes voor vijftien cent. Dat is een stuiver winst!”

„Wel nee stommerd!” zei Sietse, „dat ene dubbelkje in het doosje is toch van jou zelf!”

„O ja! Wacht even!” zei Kees, „dan zou ik dus voor het dubbelkje van Gerben vijftien cent betalen! Maar zo dom ben ik niet?!”

„Het scheelde anders maar weinig of je was er ingelopen,” zei Gerben en hij gaf Kees zijn dubbelkje terug, waarna zij verder gingen met het werk. Boven op de dijk werden nu twee palen geplaatst. Aan de ene zaten reeds scharnieren. Louw hield de paal vast maar Gerben zei: „Niet zo recht! Schuiner! Nog meer!”

„Maar dan gaat hij scheef de grond in!” zei Louw.

„Dat is juist de bedoeling!” lachte Gerben en hij sloeg de paal op de gewenste diepte. Dan hing hij een hek aan de scharnieren en nu werd het de jongens duidelijk waarom de paal schuin moest staan. Want het hek lag daardoor achterover en daardoor viel het steeds door zijn eigen gewicht dicht.

„Weer wat geleerd,” zei Louw en dan werden de laatste palen in de grond geslagen en werd er ijzerdraad langs getrokken. Zo was de afrastering spoedig klaar en vroeg Gerben de jongens of zij hem ook wilden helpen de schapen te halen. „Met alle plezier!” zei Sietse en dan ging de Kameleon de

praam duwen waarmee Gerben naar de dijk was gevaren. Zo voeren zij naar een weiland waarin twaalf schapen liepen. Gerben wist er een te pakken en bracht hem in de praam. De andere schapen volgden nieuwsgierig en de jongens dreven hen steeds dichterbij de praam. Zo kwamen zij tenslotte allemaal aan boord en de terugtocht begon.

„Jullie hebben mij goed geholpen, jongens!” zei Gerben, „en omdat ik mijzelf een erge goeierd vind, ga ik jullie trakteren!” En hij riep naar een man in een motorbootje:

„Hé Jaap! Een zak koek!!”

Het bootje dat de naam Parlevinker droeg, kwam naast de praam varen. Jaap, de parlevinker, had allerlei kruidenierswaren aan boord en Gerben kocht een zak pindakoeken van hem, waarna Jaap koers zette naar kampeerders op de wal.

Gerben gaf ieder een koek, waarbij Louw uit de praam overstapte in de Kameleon om de machinist en stuurman Sietse ook een koek te brengen.

Terwijl de jongens met Gerben in de praam zaten te smullen, keken de schapen toe. Maar toen Hielke een stukje koek aan een van de schapen gaf, vond het dier het zo lekker, dat het zich bedelend om meer, tegen Hielke aandrong. Louw en Kees begonnen toen ook te voeren en alle schapen bleken de

koek heerlijk te vinden.

„Tjonge,” zei Gerben, „dat heb ik nooit geweten, maar in ’t vervolg ga ik de schapen vangen met koek!”

Toen de polderdijk bereikt was, waar de schapen gelost moesten worden, ging dat karweitje heel gemakkelijk, want Gerben sprong op de wal en liet de zak met koek zien, waarna de schapen allemaal naar hem toe holden. Gerben verdeelde de overgebleven koek onder de dieren en daarmee was de verhuizing voltooid.

„Dat is vlot gegaan,” zei Gerben, „ik ben wel een uur eerder klaar dan waarop ik gerekend had. Tja, vele handen maken licht werk. Ofschoon je ook weieens te veel hulp kunt hebben. Ik weet nog goed hoe er enige jaren geleden een grote houten kuip bij de boterfabriek werd afgeleverd. Dat ding was van een vrachtwagen gehesen en stond toen op twee kleine karretjes. Vier man probeerden de kuip de botermakerij in te rijden. Maar zij kwamen geen centimeter vooruit, want de kuip was te zwaar. Ik kwam toevallig voorbij en de mannen vroegen of ik even helpen wou. Natuurlijk wilde ik dat en ook een schipper die daar met zijn schip voor de wal lag, kwam helpen. Uit de fabriek werden ook nog een paar man erbij gehaald, zodat wij met z’n tienden waren. „Als het nu niet lukt, weet ik het niet meer,” zei de machinist

die de leiding had. „Allemaal goed doorduwen want de kuip moet achter in de zaal tegen de muur staan! Daar gaan we dan! Eén, twee, hup!”

Wij begonnen uit alle macht te duwen en langzaam kwam er beweging in het gevaarte. Het ging zwaar doordat de kleine wieltjes van twee karretjes niet goed wilden rollen over de ongelijk liggende straatstenen. Maar de machinist moedigde ons aan en riep steeds:

Ja! Ja! Doorzetten! Wij komen er wel! Doorzetten!’ Wij duwden zo hard wij konden en dat bleven wij doen, toen de wagentjes op de vlakke tegelvloer van de fabriek kwamen. Maar owee. Hier wilden de wieltjes heel goed draaien en doordat tevens de vloer afliep, kreeg de kuip steeds meer snelheid.

„Ho! Stop!’ riep de machinist! „Het gaat te hard!’ Iedereen hield op met duwen, maar de kuip ging met dezelfde snelheid door. Wij erachteraan om hem tegen te houden, maar ’t was te laat! De kuip sloeg met een klap tegen de muur en schoof er gedeeltelijk dwars doorheen. Aan de andere kant van de muur was het kantoor en de directeur en de klerk schrokken zich suf toen dat gevaarte door de muur kwam breken. De directeur herstelde zich het eerst van de schrik en met een heel kwaad gezicht vroeg hij door de ontstane opening aan de

machinist:

„Heb ik u besteld om de kuip hier op 't kantoor te brengen?’

„Wel nee,’ zei de machinist, „u wilde hem tegen deze muur geplaatst hebben, maar toevallig zijn wij vijftien centimeter te ver gegaan en dat is toch geen reden om zo kwaad te kijken.

Want wat is nu vijftien centimeter?’

„Wil je weg wezen!’ riep de directeur woedend, „eruit!!

Verdwijn ogenblikkelijk!!’

De machinist ging mopperend naar huis en een uur later stond de hele fabriek stil. Er was geen stoom meer en de ketel was bijna zonder water. Toen hebben ze de machinist gauw teruggehaald.

Zo zie je maar dat vele handen het werk ook te licht kunnen maken.”

„Ik zal mijn vader eens vragen of dat werkelijk gebeurd is,” zei Louw.

„Wel ja,” zei Gerben, „doe dat m’n jongen. Van vragen word je wijs!”

En Gerben rolde een sigaret en keek over het meer. „Als ik mij niet vergis,” zei hij, „komen daar de studenten aan.”

Een zeesloep die vroeger dienst had gedaan als reddingsboot op een oceaanstomer en waarin een motor was gebouwd, trok een rij van vier roeiboten in de richting van de Mariahoeve.

De hoeve, waarin mevrouw Wijnstra met haar dochtertje Paulien woonde, was verhuurd aan de studenten, die er een vakantieverblijf van hadden gemaakt.

„Ja! Zij gaan naar de Mariahoeve!” riep Sietse, „kom wij gaan kijken!”

„Wel ja,” zei Gerben, „dat is altijd leuk!”

En terwijl de sloep met de roeiboten bij de Mariahoeve aanlegde, begon de Kameleon de praam weer te duwen. Het duurde niet lang of Gerben en de jongens waren ook bij de Mariahoeve. Zij gingen naar de grote schuur, die verbouwd was tot een leuke zaal en waar twintig studenten bijeen waren. Nauwelijks zagen zij Gerben en de jongens binnenkomen of zij riepen:

„Hoera! Daar heb je Gerben en zijn kornuiten! Hoe gaat het grote vriend? Lusten jullie limonade, cola of bier?”

„Limonade met zeepsop lust ik niet,” antwoordde Gerben, „geef mij maar cola!”

„Wij hebben geen limonade met zeepsop,” zei de leider van de studenten.

„Ik bedoel bier,” grapte Gerben, „en omdat ik geheelonthouder ben, drink ik het niet!”

De jongens namen limonade en gingen aan een tafeltje zitten. Maar dan ging aan het einde van de zaal een deur open en

kwam een student binnen met de haren voor zijn ogen en de handen omhoog.

„Help!” riep hij, „help! Ik kan hem niet langer in bedwang houden! Drommels! Weg wezen! Daar is-ie!!”

Een grote bruine beer stormde de zaal in.

Allen schrokken van dat grote wilde dier en Kees sprong van zijn stoel en ging ervandoor. Maar voor hij de deur bereikt had, greep de beer hem met zijn voorpoten vast en riep met diepe bromstem:

„Hier jij, Keesie Dijkstra! Niet weglopen, want jou wil ik het eerst opeten!”

Het was geen echte beer, maar een student in een bere-vel. Een beetje beschaamd ging Kees weer zitten en lachte toen hartelijk met de anderen mee.

„Een mooie grap, hè?” zei een van de studenten, „wij kunnen er nog veel plezier mee beleven in het dorp. Veldwachter Zwart zal het wel niet zo leuk vinden, maar wij zullen hem geen kans geven voor een proces-verbaal.”

„Zwart heeft jullie te pakken, voor je het weet,” zei Gerben.

„En toch zullen wij het hele dorp op stelten zetten zonder dat Zwart een kans krijgt onze beer te pakken te krijgen.”

„Hoe komen jullie aan die huid?” vroeg Sietse.

„Die heb ik gisteren gekocht op de veiling in de stad,”

antwoordde de student die Lodewijk Maas heette, „het was nummer elf op de lijst, dat is het gekkennummer en dus ga ik er nu gek mee doen!”

Het was intussen vier uur geworden en dus tijd voor Gerben om de koeien te gaan melken. Hij en de jongens bedankten voor de limonade en dan bracht de Kameleon hen naar de boerderij van Jellema, waar Gerben de praam stevig vastlegde.

„Moeten wij nog helpen bij het melken?” vroeg Sietse.

„Natuurlijk niet,” zei Gerben, „dat gaat immers machinaal!”

„Tot vanavond dan,” zei Sietse.

„Tot vanavond?” vroeg Gerben, „ik heb helemaal geen plannen voor vanavond!”

„Kom jij dan niet kijken?”

„Wel nee,” zei Gerben, „dat kinderachtige gedoe loopt toch op niets uit!”

Gerben ging naar de boerderij en de jongens voeren naar huis. Die avond zaten Hielke en Sietse voor de smederij uit te kijken naar de studenten. En warempel, toen het schemerig begon te worden zagen zij de studenten langs de polderdijk komen.

Drie zaten in een auto en de rest kwam te voet. Wie er achter in de auto zat was niet duidelijk te zien, maar Hielke en Sietse herkenden toch wel Lodewijk Maas in zijn bere-vel.

Onze vrienden gingen natuurlijk achter de studenten aan die in groepjes van drie rustig door het dorp wandelden. Bij een donkere steeg stapte de beer Lodewijk vlug uit de auto en bleef tussen de huizen wachten. Een paar studenten gaven Lodewijk een teken waarop onze beer te voorschijn kwam en naar een verlicht raam liep waarachter de overgordijnen niet gesloten waren. De beer stond nu vlak voor het raam en keek naar binnen in de huiskamer van de burgemeester. Hetty, de dochter van de burgemeester, zat bij het raam te lezen en keek verschrikt op toen de beer op de ruit bonsde. Nauwelijks zag zij de grote beer die zijn bek wijd opende, of zij holde gillend de kamer uit, luid roepend: „Een beer! Een beer!”

De burgemeester die achter in de kamer zat, zag nu ook de beer voor het raam en hij nam meteen de telefoon en belde veldwachter Zwart.

Onze beer ging naar een volgend verlicht raam en dat was bij

de kruidenier. Weer speelde hij hetzelfde spelletje, maar daar kwam Zwart aan.

De studenten die op de uitkijk stonden, waarschuwden Lodewijk die gauw in een steeg verdween en daar het berepak uittrok. Dan wist hij ongemerkt achter in de auto te stappen, die meteen terugreed naar de Mariahoeve. Op het plein stond Zwart argwanend naar de studenten te kijken, die daar rustig rondwandelden. Hielke en Sietse stonden vlak bij hem te wachten op wat Zwart zou gaan doen. Maar Zwart zei niets. Hij ging naar de woning van de burgemeester en zocht met zijn zaklantaarn in het voortuintje. Daar zag hij onder het raam duidelijk de afdrukken van een paar herenschoenen op de grond. Gerben kwam voorbij en vroeg:

„Gaat u vissen, mijnheer Zwart? Zoekt u wormen?”

„Ik zoek een verklede beer,” zei Zwart, „heb jij die misschien gezien?”

„Ikke niet!” antwoordde Gerben, „en ik kan al met mijn hand op mijn hart verzekeren, dat ik nog nooit een verklede beer heb gezien!”

„Wat een leugenaar!” fluisterde Hielke.

„Gerben heeft gelijk,” zei Sietse, „het was geen verklede beer, maar een verklede student. Zwart bedoelt dat natuurlijk ook, maar hij zegt het verkeerd!”

De voorzitter van de studentenvereniging vroeg nu aan Zwart: „Mijnheer de veldwachter, u heeft toch hoop ik geen last van onze studenten?”

„Wel nee,” zei Zwart, „maar morgen krijgt één van jullie een proces-verbaal voor het rondspoken in een berehuid!”

„Nee maar! Meent u dat werkelijk?” vroeg de student, „en wie zal dat dan zijn?”

„Daar heb ik op het moment nog niet het flauwste vermoeden van,” zei Zwart, „maar ik krijg hem toch!!”

De studenten begonnen te lachen.

„Wie het laatst lacht, lacht het best, heren!” zei Gerben, „dat zullen jullie morgen wel merken!”

De torenklok sloeg half tien. Hielke en Sietse moesten nodig naar huis en toen zij zagen dat de studenten ook terugwandelden, holden de jongens gauw huiswaarts.

„Wat zijn jullie laat!” mopperde moeder, „maak daar geen gewoonte van, want dan komen jullie ’s avonds de deur niet meer uit! Wat zeg jij vader?”

„Zo is het, moeder!” zei Klinkhamer en hij las rustig verder in zijn krant.

„En waarom waren jullie zo laat?” vroeg moeder.

„Een van de studenten had een berenvel aangetrokken,” vertelde Hielke, „en daarmee ging hij een grap uithalen. Hij

klopte aan het raam van de burgemeester en toen vluchtte Hetty gillend de kamer uit. De burgemeester telefoneerde gauw naar Zwart en die ging op onderzoek uit.”

„Wat?” vroeg Klinkhamer, „moest Zwart een als beer vermomde student pakken?”

„Dat kon Zwart niet,” zei Sietse, „want de student was verdwenen. Zwart zegt dat hij hem morgen wel een proces-verbaal zal geven!”

„En dat zal hij ook gerust wel doen!” zei Klinkhamer.

„Maar hoe kan dat nou?” riep Sietse, „Zwart weet helemaal niet, wie er voor beer speelde!”

„Laat dat maar aan Zwart over,” zei Klinkhamer, „als hij zegt dat hij morgen de dader zal pakken, dan doet hij dat! Want aan Zwart behoef je nooit te twijfelen!”

Zou Klinkhamer gelijk krijgen?

HOOFDSTUK IV

Koek voor de schapen

De volgende morgen gingen Hielke, Sietse en Louw weer flessen spoelen in de boterfabriek. Daarmee verdienden zij allemaal weer een gulden en omdat Hielke en Sietse het geld aan Gerben wilden geven, voer ons drietal weer over het meer naar de boerderij van Jellema. Bij de Woudaap kwam Kees ook aan boord van de Kameleon en voer mee.

„Hoe is het gisteravond met de beer afgelopen?” vroeg Kees. Hielke en Sietse vertelden wat zij beleefd hadden.

„Dus Zwart kon de dader niet pakken?” zei Kees lachend, „dan heeft de student dus geboft?”

„Toch zei Zwart, dat hij vandaag een proces-verbaal zal geven,” zei Hielke.

„Dat is kletspraat,” smaalde Kees, „hoe kan hij de dader pakken als hij niets van hem weet?”

„Zwart heeft de voetstappen onder het raam van de burgemeester gezien,” zei Hielke.

„Daaraan kan hij toch niet zien wie de dader is?” merkte Louw op.

„Wel nee,” zei Sietse, „dat bestaat niet!”

De Kameleon had de boerderij van Jellema bereikt en legde aan. De jongens gingen op zoek naar Gerben die achter de boerderij bezig was met het voeren van de varkens. Hij had een paar emmers vol met een soort pap, die hij in een langwerpige bak goot. De varkens begonnen meteen te eten en slobberden en smakten alsof het de lekkerste lekkernij was.

„Ik zou er bijna zin in krijgen,” zei Kees.

„Jij mag de emmers wel uitlikken!” grapte Gerben.

Maar dat deed Kees toch liever niet. De varkens bleken geen nette tafelmanieren te kennen, want ze stonden af en toe met alle vier hun poten in de pap.

„Bah,” zei Louw, „jij moet die beesten beter opvoeden, Gerben!”

„Waarom?” zei Gerben, „varkens eten nu eenmaal als varkens. Dat is toch heel gewoon? Maar wat komen jullie hier eigenlijk uitspoken?”

„Wij komen je twee gulden brengen,” zei Hielke, „alstublieft. Dat is een vergoeding voor je natte pak!”

„Maar dat is lang niet gek!” zei Gerben verrast, „daar ga ik een lekker sigaartje voor kopen! Welbedankt jongens!”

Gerben liet de varkens verder alleen aan hun maaltijd en liep

met de jongens mee naar de voorkant van de boerderij. Op de dijk naderde Zwart.

„Kijk!” zei Gerben, „Zwart is iets van plan! Hij fietst harder dan gewoonlijk en hij kijkt ook niet om zich heen zoals hij anders doet.”

„Misschien gaat hij naar de studenten om een van hen een proces-verbaal te geven,” veronderstelde Hielke.

„Dat is best mogelijk,” antwoordde Gerben.

En jawel hoor, Zwart ging naar de Mariahoeve en dat was voor de jongens natuurlijk een reden om er ook gauw heen te gaan. In de grote zaal zagen zij dat Zwart het gastenboek bekeek, want daarin stonden de namen van de studenten.

Dan vroeg Zwart aan de voorzitter van de studenten:

„U bent hier met z’n twintigen nietwaar?”

„Jawel veldwachter! Dat klopt!”

„Dan wil ik graag even de papieren van de heren zien,” zei Zwart.

„Vrienden!” riep de voorzitter, „jullie moeten allemaal jullie papieren tonen! Anders weet mijnheer Zwart niet of jullie hier wel echt zijn!”

De studenten toonden hun paspoorten of rijbewijzen en Zwart controleerde alles. Totdat hij bij Lodewijk Maas kwam.

„Aha,” zei Zwart, „u bent de man die ik zoek! U krijgt een

proces-verbaal wegens het rondlopen in een berenhuid met de kennelijke bedoeling het dorp in opschudding te brengen!”

Lodewijk Maas keek heel verbaasd en hikkend zei hij:
„Maarre... Hoe weet u...”

„Dus u ontkent niet?” zei Zwart en hij haalde zijn boekje te voorschijn.

„Wacht even!” riep Lodewijk, „ik heb niets bekend! Ik weet van niets! Ik heb geen berenhuid! Stel je voor! Wat zou ik ermee moeten doen?”

„Ik zal u een bewijs leveren,” zei Zwart, „de voetafdrukken in de tuin van de burgemeester waren achtentwintig lang en negeneneenhalve centimeter breed. Mag ik even de maten van uw schoenen nemen?”

Dat kon Lodewijk moeilijk weigeren en met spanning keken allen toe, toen Zwart de schoenen ging meten. De maten waren precies achtentwintig centimeter lang en negeneneenhalve centimeter breed.

„Maar dat zegt toch niets?!” riep Lodewijk brutaal, „er zijn veel meer mensen die dezelfde maten van schoenen hebben!”

„Het valt mij echt van u tegen dat u niet sportief bent!” zei Zwart, „wanneer u ruiterlijk bekend had, was er door mij geen

proces-verbaal opgemaakt, maar nu u mij probeert tegen te werken, gaat u zonder pardon op de bon!”

„Dan zult u toch eerst moeten vertellen, waarom juist ik de dader ben!” zei Lodewijk.

„Voor een student bent u wel bijzonder achterlijk!” zei Zwart bars, „u had toch kunnen weten dat het voor mij een hele kleine moeite is om te ontdekken waar u dat berenvel gekocht heeft. De directie van de veiling in de stad heeft mij heel nauwkeurig ingelicht aan wie zij twee dagen geleden een berenhuid heeft verkocht. Aan de heer Lodewijk Maas, wonende op kamers in de Steenstraat, nummer tweeënzeventig! Het berenvel werd verkocht onder het nummer elf! En wat heeft u hier aan toe te voegen, mijnheer Maas?”

„Dat zal ik u vertellen!” zei Lodewijk, „daarop heb ik maar één antwoord en dat is: „Hiep hiep hoera voor mijnheer Zwart! De beste veldwachter van allemaal!”

De studenten riepen allemaal hoera voor Zwart en de jongens deden natuurlijk mee.

„Ja, ja,” zei Zwart, „dat ken ik! Maar u zult er wel nader van horen, mijnheer Maas!”

Zwart verliet de zaal en fietste terug naar het dorp. En dan kwam Gerben binnen en vroeg:

„Hoe is het afgelopen? Heeft Zwart je al te pakken, Lodewijk?”

„Helaas Gerben, ik hang,” zei Lodewijk.

„Ik heb het wel gezegd,” zei Gerben, „er is er maar één die Zwart te slim af is en dat ben ik!”

„Wat een opschepper!” riep Sietse.

„Zeg Gerben?” zei de voorzitter van de studenten, „als jij iets weet uit te halen, zonder dat Zwart je kan verbaliseren, krijg jij van ons een tientje!”

„Hm,” zei Gerben, „een tientje is ook niet veel.”

„Goed, dan krijg jij er twee,” zei de voorzitter, „maar als Zwart je een proces-verbaal geeft, moet jij zelf de boete betalen!”

„Aangenomen!” antwoordde Gerben, „jullie merken het wel als het dorp in opschudding komt. Maar ik zeg niet wanneer. Het moet een geheim blijven!”

„Doe het niet, Gerben!” waarschuwde Lodewijk Maas, „Zwart is uitgekookt. Jij krijgt een boete voor je het weet en dan kost het je geld!”

„Laat mij maar lopen,” lachte Gerben, „ik ben niet achterlijk! Want als ik zoals jij, de dochter van de burgemeester had laten schrikken, was ik er nu reeds heengegaan met een doos bonbons en dan had de burgemeester het procesverbaal vast in de prullenmand gegooid!”

„Drommels,” zei Lodewijk, „daar zeg je zoiets. Dat doe ik meteen! Bedankt voor de goede tip, Gerben!”

En dan vroeg Lodewijk aan de jongens of zij hem met hun raceboot naar het dorp wilden brengen.

„Wel ja. Kom maar meel” zei Sietse.

En Lodewijk voer met onze vrienden naar het dorp waar de Kameleon bij het Raadhuisplein aanlegde.

Gevolgd door het hele stel ging Lodewijk naar de banketwinkel en kocht er op aanraden van Kees één van de grootste dozen bonbons.

„Want,” zei Kees, „als juffrouw Hetty nog kwaad is en de bonbons niet wilt hebben, kunnen wij ze beter verdelen, dan wanneer je zo’n klein doosje hebt.”

„Jij bent ook een mooie,” lachte Lodewijk.

„Kijk,” zei Sietse, „daar loopt Hetty.”

Een leuke jongedame liep over het plein en Sietse holde meteen naar haar toe en zei:

„Juffrouw Hetty? Die mijnheer heeft iets voor u!”

De jongedame bleef verwonderd staan en Lodewijk Maas kwam gauw naar haar toe en zei:

„Neemt u mij niet kwalijk juffrouw, maar ik heb u blijkbaar gisteravond aan het schrikken gemaakt, toen ik in een bere-vel voor het raam kwam.”

„Was u dat?” zei Hetty, „het was lang niet leuk! Ik zat juist zo prettig te lezen.”

„Het spijt mij,” antwoordde Lodewijk, „en daarom bied ik u deze bonbons aan om mijn fout weer goed te maken. Mag ik mij even voorstellen, mijn naam is Lodewijk Maas.”

„Welbedankt mijnheer Maas,” zei Hetty en dan gaven zij elkaar een hand. Zij schenen het plotseling zo goed met elkaar te kunnen vinden, dat Sietse zei:

„Kom jongens! Wij kunnen wel gaan! Lodewijk is ons totaal vergeten!”

Vanaf de stoep voor het gemeentehuis, zag veldwachter Zwart hoe de student en Hetty samen heel opgewekt pratend gingen wandelen en hij besloot het proces-verbaal voorlopig maar te laten rusten.

De jongens voeren terug naar het meer waar een groot schip, geladen met grint, langzaam naar de overkant tufte. Het schip was zo diep geladen dat het water over het smalle looppad rond het hoger liggende dek golfde.

„Dat schip ligt te diep!” merkte Sietse op, „het schuurt over de grond, kijk maar, het water wordt modderig!”

Inderdaad kreeg het water dat achter het schip door de schroef omhoog werd gewoeld, een modderige kleur.

„De schipper krijgt het straks nog moeilijker,” zei Sietse, „bij

het eiland is de geul het ondiep!"

„Wij gaan mee,” stelde Sietse voor, „misschien kunnen wij straks helpen.”

De Kameleon voer achter het schip mee, maar de zware scheepsmotor braakte zo'n roetwalm van dieselolie uit, dat de jongens maar gauw naast het schip gingen varen. De knecht van de schipper die naar de Kameleon stond te kijken, riep: „Kan hij niet harder, jongens?”

„Wel hoor!” riep Sietse, „maar wij blijven bij jullie om straks te helpen duwen!”

Dat vond de knecht grappig en hij ging aan de schipper in de stuurhut vertellen dat die jongens met dat kleine bootje, het grote schip wilden helpen duwen. De schipper lachte ook, maar dan begon zijn schuit langzamer te varen.

„Drommels,” zei hij, „wat krijgen wij nou? Ga eens even peilen!”

De knecht holde naar voren, nam een peilstok waarop met rode en witte blokken een verdeling was aangebracht en duwde de stok te water. Dan trok hij hem omhoog en kon nu aflezen hoe diep het er was. Het bleek dat er nog maar vijf centimeter water onder de kiel van het schip was. Toen de schipper dat hoorde, begreep hij dat er beslist niet gestopt mocht worden, want dan zou het schip vastzuigen in de

modder. En daarom liet hij de motor op volle kracht draaien. De Kameleon voer trouw mee en zo naderden de boten het eiland. Hier begon het schip, ondanks het krachtig draaien van de motor, steeds langzamer en langzamer te varen. Sietse stuurde de Kameleon nu achter het schip en riep tegen de knecht: „Wij komen helpen!”

Tot niet geringe verwondering van de schipper en zijn knecht ging het schip meteen sneller varen toen de Kameleon hielp duwen.

Vlak bij het eiland hoorden de jongens duidelijk hoe de kiel van het schip over de bodem schuurde maar dan werd de geul weer dieper en kon het schip op eigen kracht verder varen. De schipper kwam uit de stuurhut en riep:

„Wat ben ik jullie schuldig, jongens?”

„Niets! Wij deden het voor ons plezier!” riep Sietse.

„Hier dan!” riep de schipper en hij wierp een grote ontbijtkoek naar de Kameleon.

De koek viel in het water, maar onze vrienden visten hem gauw op en deden het natte papier er meteen af.

„Wat een grote koek!” riep Louw uit, „hij is wel zeventig centimeter lang!”

„Al was hij vier keer zo lang,” merkte Kees op, „dan zou ik hem nog best rechtop in mijn maag kunnen zetten.”

„Dat zou je niet meevallen,” zei Hielke, „ontbijtkoek is nogal droog. Daar moet je boter op smeren!”

„Als jij het zo niet lust,” zei Kees, „geef jij je portie maar aan mij!”

„Dan geef ik het nog liever aan de schapen,” zei Hielke.

„Ja jongens!” riep Louw, „laten wij de schapen gaan trakteren!”

Dat vonden zij allemaal goed, behalve Kees. Hij beweerde dat het niet goed was om koek aan de schapen te voeren en daarom wilde hij er niet aan meedoen.

„De koek is voor de mensen gemaakt,” bromde hij, „en niet voor de dieren!”

„Hierzo zeurkous!” zei Hielke en hij gaf Kees het vierde deel van de koek, „eet het maar gauw op anders pakt een meeuw het nog en begin jij te huilen!”

„Nou ja,” hernam Kees, „ik vind dat ieder zelf moet weten wat hij met zijn deel wil doen!”

En hij begon er gretig van te eten.

De Kameleon voer naar de polderdijk waar de schapen liepen te grazen. In het gras zat een clubje jongelui, die spottend naar de Kameleon keken.

„Waar hebben jullie die oude koffiemolen gevonden, jongens?” riep een grappenmaker.

„Weet jullie moeder wel dat jullie haar wasteil hebben meegenomen?“ riep een ander.

De jongedames van het gezelschap begonnen te lachen en dat werd nog erger toen Kees met een mond vol koek riep:

„Leketwekkonen!!“

„Wat zeg je?“ riep een jongeman, „bleke konen? Die van jou zijn bolle konen! Heb jij een walvis achter je kiezen?“

Sietse was zo verstandig om de Kameleon in een inham tussen het riet te sturen, waardoor zij uit het oog van de plagerige jongelui waren. En Kees, die juist zijn mond leeg had, zei verontwaardigd: „Waarom riepen jullie niets terug? Als zij schelden mogen wij het ook!“

„Wat riep jij dan?“ vroeg Hielke lachend.

„Gewoon! Lelijke trekhonden!“ antwoordde Kees.

„Nou, als jij dat gewoon vindt,“ zei Louw, „wat vind jij dan ongewoon?“

„Ik weet iets beters dan dat schelden,“ zei Sietse en hij nam een stuk koek en ging de schapen trakteren. De dieren waren er dol op en verdrongen zich rond Sietse. Sietse wierp nu stukjes koek weg en de schapen gingen erachteraan. Hoewel schapen gewoonlijk erg schuw zijn, werden zij steeds driester toen ook Louw en Hielke hen gingen trakteren.

„Ik weet wat beters!“ zei Kees en onverwachts nam hij de

koek van Louw en wierp het hele stuk tussen het clubje jongelui. Alle schapen holden erheen.

De dames vluchten gillend weg en de heren wisten een moment niet wat zij moesten doen. Maar toen de schapen ook de meegebrachte koekjes van het gezelschap begonnen op te eten, werd het de heren toch te bar en zij probeerden de dieren te verdrijven. Maar om zo'n zwaar schaap weg te duwen was veel kracht nodig. De jongens stonden op een afstandje verbaasd te kijken hoe hardnekkig de schapen volhielden om de koekjes te roven. Alleen Kees stond krom van het lachen.

„Dat zullen wij jullie betaald zetten!” riepen een paar van de heren en zij kwamen dreigend op de jongens af.

„Weg wezen!” riep Kees en hij was de eerste die in de Kameleon sprong. Nog net op tijd wisten de jongens hun boot van de wal te duwen, maar de heren holden nu naar hun eigen motorboot die de naam Zwaluw droeg. Daarmee begonnen zij de Kameleon te achtervolgen.

„Vlugger Sietse!” riep Kees, „zij halen ons in!”

„Ja, jij bent het bangst, hè?” zei Sietse, „het is weer allemaal jouw schuld!”

En om Kees nog banger te maken, liet Sietse de Zwaluw nog dichterbij komen. De achtervolgers riepen reeds:

„Stop! Wij krijgen jullie toch!”

Maar dat viel de heren tegen, toen Sietse ervoor zorgde dat de afstand tussen de boten gelijk bleef. Omdat de Kameleon in de richting voer van het kanaal aan de overkant van het meer, gaven de heren de achtervolging niet op. Zij hoopten, dat als de jongens het kanaal zouden binnenvaren, zij alle kans zouden krijgen om hen te grijpen. Maar vlak voor het kanaal stuurde Sietse de Kameleon rechtsomkeert en gaf de motor vol gas. Tot grote verbazing van de heren ging die wastobbe van die kwajongens er plotseling als een raceboot vandoor. Met hoog opgerichte steven voer de Kameleon in een baan van golven schuim het meer over. De afstand tussen haar en de Zwaluw werd in een ommezien groter en groter. De heren begrepen dat verdere achtervolging nutteloos was en zij wendden de steven. Maar aan boord van de Kameleon gebeurde iets, wat nog nooit eerder gebeurd was. De motor stopte.

De heren in de Zwaluw zagen hoe de Kameleon zijn vaart minderde en dan stil lag. Maar zij dachten dat de jongens het erom deden en de heren waren niet van plan om zich langer door die kwajongens voor de gek te laten houden. Dus voeren zij terug naar de polderdijk. Sietse keek in de benzinetank en zag dat die helemaal leeg was. Intussen zat

Kees op hete kolen van angst en gedurig hield hij de Zwaluw in het oog. Hielke nam de peddel en begon de zware boot langzaam vooruit te roeien.

„Waarom was jij zo stom Sietse, om naar de andere kant van het meer te varen?” mopperde Kees, „nu moeten wij het hele meer over roeien. Had maar meteen op volle kracht naar huis gevaren, dan waren wij er nu al geweest!”

„Jij moet nodig gaan mopperen!” antwoordde Sietse, „het is jouw schuld dat wij moesten vluchten! Voor straf zou jij nu alleen moeten roeien!”

„Dat doen wij om de beurt!” zei Hielke, „het gaat wel langzaam maar wij komen er toch!”

Na Hielke ging Louw roeien en dan was de beurt aan Kees. Op dat moment naderde de grijze patrouilleboot van de politie. Sietse wenkte naar de stuurman en de boot kwam langs zij.

„Wat is er jongens?” vroeg de brigadier, „is de onverwoestbare Kameleon nu toch stuk?”

„De benzine is op, mijnheer,” zei Sietse.

„Aha,” zei de brigadier, „maar dan wil geen een boot varen. Ik zal jullie een liter benzine geven!”

De brigadier gaf een bus en een trechter en Sietse mocht de bus leeggieten. Er zat nog ruim twee liter in en dat was meer

dan voldoende. De jongens bedankten de brigadier hartelijk voor de hulp en dan werd de motor gestart en voer de Kameleon huiswaarts.

„Daar zijn wij goed doorheen gerold!” zei Kees voldaan.

„Jij wel!” zei Louw, „die heren hadden jou best kunnen aangeven bij de brigadier!”

„Jullie hadden net zo goed de schuld gekregen,” gaf Kees terug.

„Als wij weer koek verdienen,” zei Sietse, „krijgt Kees zijn deel pas, als wij hem bij de Woudaap afleveren!”

„Maar Kees wierp niet zijn deel naar de schapen!” zei Louw, „maar het mijne! Zo snugger was hij wel!”

„Ik ging alleen maar een handje helpen,” mopperde Kees, „zo hoort het toch onder vrienden, waar of niet?”

De Kameleon had de Woudaap bereikt en Kees ging aan wal. „Tot ziens, broeders!” riep hij en verdween dan meteen in de molen.

„Zou hij alweer trek in eten hebben?” vroeg Louw. „Hij wel!” zei Sietse en dan voeren zij ook naar huis.

HOOFDSTUK V

De grap van Gerben

Tegen de avond betrok de lucht en Klinkhamer voorspelde dat er regen zou komen. De zon verdween achter de wolken en zo werd het eerder donker dan de vorige dag. Hielke en Sietse gingen naar bed, maar voor zij sliepen, lagen zij nog geruime tijd te praten. En dan hoorden zij buiten de stem van buurman Bleeker, die zei:

„Ik snap het niet! Het licht gaat steeds heen en weer en op en neer, maar het is niet van een boot want het komt midden uit de polder!”

„Hoor je dat?” fluisterde Sietse, „er is iets in de polder!” Hij liet zich meteen uit het bed glijden en liep naar het raam aan de voorkant van het huis. Hielke volgde hem natuurlijk onmiddellijk en dan zagen onze vrienden een lichtpuntje in de polder dat vreemde bewegingen maakte.

„Ik weet het al,” zei Sietse, „het is een petroleumlamp die onder een boerenwagen bengelt.”

„Dat kan niet!” merkte Hielke op, „daarvoor gaat het te hoog op en neer!”

„Dan is het een bootje in de poldervaart met een licht in de top van de mast,” veronderstelde Sietse.

„Als dat waar was,” zei Hielke, „zouden er nu golven van een meter hoog in de vaart moeten staan en het waait helemaal niet!”

„Misschien trekt iemand de lantaarn aan een touw op en neer!” dacht Sietse.

„Wie zou dat zo lang kunnen volhouden?” vroeg Hielke.

„De studenten!” antwoordde Sietse, „die bedenken altijd van die gekke dingen!”

Voor de smederij stonden enige mannen te praten.

Sietse stak zijn hoofd buiten het raam en zag zijn vader samen met mijnheer Bleeker en de bakker naar de polder turen. „Ik geloof niet dat het seinen zijn,” zei de bakker.

„Het is moeilijk te zeggen,” zei mijnheer Bleeker nadenkend, „trouwens ik heb geen verstand van seinen!”

„Ik ook niet,” zei Klinkhamer, „maar het zou best kunnen zijn, dat iemand in nood met een lantaarn zwaait!”

Uit het dorp kwamen meer belangstellenden. De kruidenier, de slager, de kapper, de koster van de kerk, de groenteboer en nog vele anderen, want toen eenmaal dat geheimzinnige dansende licht ontdekt was, ging het als een lopend vuurtje door het dorp dat er in de polder iets bijzonders te zien was.

„Zoiets heb ik nog nooit beleefd,” riep de kapper uit.

„Tja,” zei mijnheer Bleeker, „Klinkhamer zei zojuist dat het best een mens in nood kan zijn, die met een lantaarn zwaait.”

„Maar ik geloof het al niet meer,” zei Klinkhamer, „want het slingeren van de lantaarn gaat veel te regelmatig.”

„Ik denk dat de studenten een lantaarn aan de staart van een koe hebben gebonden,” zei de slager.

„Dat kan niet!” merkte de groenteboer op, „een koe beweegt zijn staart wel heen en weer, maar nooit zo gemakkelijk op en neer!”

„Dan hebben zij een lantaarn op de kop van een koe gebonden,” hield de slager vol.

„Wel nee!” zei de bakker, „dan zou de koe wild gaan hollen en dit licht blijft vrijwel op dezelfde plaats.”

En dan kwam veldwachter Zwart.

„Weet u wat dat daarginds is, mijnheer Zwart?” vroeg Klinkhamer.

„Nog niet!” antwoordde Zwart, „het lijkt veel op kwajongenswerk! Zijn uw zoons thuis?”

„Jazeker!” zei Klinkhamer, „dat wil zeggen, een uurtje geleden zijn zij naar boven gegaan, maar voor de zekerheid zal ik toch nog even gaan kijken.”

„Hoor je dat?” fluisterde Hielke, „vlug! In bed! Vader komt!”

De jongens gingen terug naar hun kamertje en kropen onder de wol. Toen vader kwam kijken lagen de jongens zo heerlijk te slapen, dat Klinkhamer op zijn tenen naar beneden liep.

Maar nauwelijks was hij de trap af of Sietse stond alweer naast zijn bed en ging weer naar het raam aan de voorkant.

Klinkhamer, die juist bij de mannen terugkwam, zei:

„Het is in orde, Zwart! Mijn jongens liggen prinsheerlijk te slapen!”

„Tja,” zei Zwart, „dan zal ik maar eens op onderzoek uitgaan!”

„Ik ga met u mee,” stelde de bakker voor, die nogal nieuwsgierig was en deze kans om iets te beleven, niet wilde missen.

„Ik kan het anders best alleen af!” zei Zwart.

„Dat moet u niet zeggen,” lachte de slager, „als de studenten daar bezig zijn, kunt u in uw eentje weinig beginnen.”

„De slager heeft gelijk!” zei de groenteboer, „kom mannen, wie gaat ermee om te helpen?”

Hoewel het meer uit nieuwsgierigheid was dan uit drang om behulpzaam te zijn, besloten alle mannen mee te gaan.

Zwart trok zijn schouders op, maar hij vond het toch wel leuk want met z’n allen is altijd gezelliger dan alleen. En zo wandelden de mannen naar de polderdijk.

„Ik ga erachteraan!” zei Sietse en hij ging zich vlug aankleden.
„Maar als vader het ziet, is hij kwaad,” zei Hielke.

„Vader hoeft ons niet te zien,” zei Sietse, „het is donker genoeg. Wij kunnen ons overal verstoppen!”

Hielke kleepte zich ook aan, waarna het tweetal stilletjes de trap afging en op hun tenen door de keuken naar buiten liep. Moeder, die in de kamer zat te lezen, bemerkte niets. Hielke en Sietse gingen op een drafje naar de polderdijk en halverwege de Woudaap haalden zij het groepje mannen zo ver in, dat zij hen konden horen praten.

Om niet ontdekt te worden, gingen de jongens onder langs de dijk door het gras lopen. En in de verte danste het geheimzinnige licht nog steeds op en neer en heen en weer.

„Ik snap er niks van,” mompelde Hielke.

„Het is natuurlijk een studentenstreek!” zei Sietse.

Zij naderden de Woudaap en toen Dijkstra de mannen voorbij hoorde gaan, kwam hij naar buiten en vroeg verwonderd, wat die optocht te betekenen had.

„Weet u misschien wat dat voor licht is?” vroeg Zwart hem.

„Hé,” zei Dijkstra verbaasd, „dat had ik nog niet gezien. Of wacht! Misschien weet Kees er meer van!”

Dijkstra ging vlug in het kamertje van Kees kijken, maar die sliep werkelijk zo vast, dat hij niets hoorde. Dijkstra kwam

weer buiten en zei:

„Kees slaapt! Hij is dus onschuldig! Ik ga mee, want ik wil er ook wel meer van weten!”

De mannen liepen verder en Hielke en Sietse volgden. Op de dijk bij de boerderij van Jellema stonden alle studenten te wachten en zij riepen luid hoera, toen Zwart daar met zijn gezelschap aankwam.

„En wat moet dat met dat licht daar?” vroeg Zwart bars en hij wees naar de boerderij van Jellema, waar in het weiland achter de grote schuur, het licht nog steeds op en neer danste. „Het spijt ons zeer, mijnheer de veldwachter,” zei de voorzitter van de studenten, „maar wij kunnen u niet inlichten, aangezien niemand van ons erbij betrokken is. Telt u maar na, wij zijn hier met de voltallige groep!”

„Dat zullen wij dan weieens zien!” zei Zwart en hij ging het erf op van de boerderij. Allen gingen met hem mee. Voor het huis stond Jellema.

„Jellema?” zei Zwart, „wat is dat voor een licht in uw weiland?”

„Gaat u maar kijken, Zwart!” zei Jellema lachend, „het is niets bijzonders!”

Allemaal liepen zij nu naar de achterkant van de schuur en zagen dan Gerben bezig in het weiland een gedeelte om te

spitten. Omdat het donker was, had hij een stallaarn aan zijn schop gebonden en zo maakte de lantaarn alle bewegingen mee, die Gerben met de schop deed.

„Tjonge, tjonge,” zei Zwart tegen Gerben, „van jou krijg ik nog eens pijn in mijn hoofd. Hoe kan een mens zoiets gek verzinne?”

„U bent hier toch zeker niet gekomen om mij te beledigen en mij van mijn werk af te houden?” vroeg Gerben verontwaardigd, „ik mag toch wel mijn eigen tuin omspitten?”

„Maar jij brengt het hele dorp in opschudding,” zei de bakker, „iedereen vraagt zich af wat dat licht in de polder te betekenen heeft.”

„Ik kan het niet helpen dat u altijd zo nieuwsgierig bent,” gaf Gerben terug, „maar ik heb geen brood nodig, dus van mij mag u gerust weer gaan!”

En Gerben spitte lustig verder met de dansende lantaarn aan de schop.

„Waarom geeft u hem geen proces-verbaal, Zwart?” vroeg de bakker verontwaardigd, „dit gaat toch te ver?”

„Laat hem maar,” zei Zwart, „als hij de hele nacht in zijn eigen tuin wil werken, moet hij dat zelf maar weten.

Zolang er van burengerucht geen sprake is, kan ik hem niets maken!”

„Dat is nog eens je ware vriendschap!” zei Gerben, „morgen krijgt u een lekkere sigaar van mij, mijnheer Zwart! Dan is u niet helemaal voor niets hierheen gewandeld!”

„Maar Gerben?” zei Klinkhamer, „waarvoor haal jij deze onzin eigenlijk uit?”

„Om twintig gulden te verdienen van de studenten,” zei Gerben, „hallo heren studenten, willen jullie maar even betalen? Jullie hebben nu gezien hoe Zwart voor mij in actie kwam, zonder dat hij mij kon verbaliseren!”

„Wat ben jij een uitgeslagen vos!” zei Zwart, „het ging dus om een weddenschap? Maar als jij nog meer van zulke grappen uithaalt, zal ik je vervolgen wegens het onnodig last bezorgen aan de politie!”

Gerben hield op met spitten en maakte de lantaarn los van de schop.

„De heren worden bedankt voor de belangstelling,” zei hij, „de volgende demonstratie zal nog nader bekend worden gemaakt. Tot ziens allemaal!”

Gerben verdween in de boerderij.

„Hij is gek!” zei de bakker.

Maar dat waren de studenten helemaal niet met hem eens, want Gerben had op een hele snuggere manier twintig gulden gewonnen, nietwaar?

Nog lachend om de grap, ging iedereen naar huis.

Hielke en Sietse hadden alles om de hoek van de schuur gezien en afgeluisterd en nog lachend bleven zij wachten totdat iedereen het erf had verlaten. Daarna volgden zij de mannen weer op enige afstand. Maar zij hadden beter voor de mannen uit kunnen gaan, want nu was vader eerder thuis dan zij, met het gevolg, dat Klinkhamer naar binnen ging en de deur op slot deed.

„Wat nu?“ mompelde Hielke.

„Het raam van ons kamertje staat open,“ fluisterde Sietse, „wij nemen een ladder en klimmen naar binnen!“

Van onder een afdakje naast de smederij namen de jongens een ladder en zetten die voorzichtig achter het huis omhoog. Zonder ook maar het geringste lawaai te maken, klommen de jongens de ladder op en door het raam in hun kamertje.

Vervolgens ging Sietse de trap af, maakte de keukendeur los en kwam weer buiten. Hij bracht de ladder terug onder het afdak en kwam daarna weer heel stil in huis. Voldaan over alles wat zij beleefd hadden gingen onze brave deugnieten heerlijk slapen.

De volgende morgen aan de ontbijttafel, zei Klinkhamer: „Onze vriend Gerben heeft gisteravond weer wat moois uitgehaald. Hij ging...”

Moeder kwam de kamer binnen en vroeg verontwaardigd:
„Hoe komen er zulke moddervoeten op jullie kamertje? Het lijkt wel of jullie je voeten niet geveegd hebben!”
„Dat hebben wij vergeten!” zei Sietse.
„Maar het vreemde is,” hernam moeder, „dat de meeste modder onder het raam ligt!”
„Aha!” zei Klinkhamer, „zijn jullie weer eens door het raam naar binnen gekomen? Waren jullie buiten?”
„Ja vader,” zei Sietse, „wij wilden het tuintje omspitten maar wij hadden geen lantaarn om aan de schop te binden!”
„Wel verdraaid!” riep Klinkhamer, „dus de grap van Gerben weten jullie ook al? Waren jullie dan gisteravond ook bij de boerderij?”
„Ja vader,” zei Hielke, „wij hebben telkens achter u gelopen!”
„Wat zeg je me daarvan, moeder?” riep Klinkhamer, „die twee zijn net een paar honden die hun baas overal volgen! En ik heb er niets van gemerkt, ’t Is me wat moois! Maar als jullie weer zo’n uitstapje gaan maken, leg dan wel een matje onder bij de ladder. Dan kunnen jullie eerst de voeten vegen.”
„Maar vader, zulke dingen moet je niet zeggen,” zei moeder, „want dan doen zij het ook!”
„Wel moeder, jij klaagde toch over vuile voeten?” zei Klinkhamer.

„Met jullie valt niet te praten!” mopperde moeder en zij ging naar de keuken om het ontbijt klaar te maken.

Na het eten gingen Hielke en Sietse weer samen met Louw flessen spoelen in de boterfabriek. De twee gulden die Hielke en Sietse hiermee verdienden, brachten zij naar Kees, die er heel blij mee was.

„Wat ga je ermee doen?” vroeg Louw, „versnoepen?”

„Dat regel ik zelf wel,” zei Kees, „jullie worden wel bedankt en tot ziens!”

„Ga jij niet mee varen?” vroeg Hielke.

„Vannmiddag wel!” antwoordde Kees, „ik heb nu geen tijd!” En hij verdween in de molen.

„Laat hem maar,” zei Sietse, „wij merken het toch wel als hij iets bijzonders van plan is.”

Dat de plannen van Kees nog diezelfde morgen bekend zouden worden, vermoedde toen nog geen van de jongens, maar geheel tegen de wil van Kees, kwam op een bijzondere manier aan het licht, wat Kees met het geld had gedaan. Het was bijna elf uur toen Gerben langs de Woudaap kwam.

Dijkstra, die voor de molen stond, zei:

„Hallo Gerben! Jij rookt een goed sigaartje!”

„Natuurlijk!” zei Gerben, „ik heb geld gekregen van de jongens en de studenten, en daarvan heb ik een doos lekkere

sigaren gekocht. Wilt u er ook eentje?"

„Graag,” zei Dijkstra, „als zo’n rijkaard als jij iets aanbiedt, sla ik het niet af!”

Dijkstra kreeg een lekkere sigaar. Gerben bood hem vuur met een lucifer en toen Dijkstra een grote rookwolk de lucht in blies, zwaaide Gerben de nog brandende lucifer een paar maal heen en weer om de vlam te doven en wierp haar vervolgens op de grond.

„Een prima sigaar, Gerben!” zei Dijkstra, „jij wordt wel be...”

Op dat moment klonk onder de molen een gesis en dan volgden luide knallen, waarbij enige rook te voorschijn kwam.

„Lieve help!” riep Dijkstra hevig geschrokken, „de molen vliegt in brand!”

„De gasleiding is ontploft!” riep Gerben.

„Dat kan niet!” riep Dijkstra, „wij hebben geen gas! Toe vooruit! Doe iets! Jij bent toch bij de brandweer!?”

Daar kwam Kees uit het schuurtje naast de molen.

„Wie heeft dat gedaan?” riep hij, „al mijn vuurwerk is ontploft!”

„Wat zeg je?” riep Dijkstra, „heb jij vuurwerk onder de molen verstopt? Wou jij de Woudaap de lucht in blazen? Kwajongen, die je bent!!”

Gerben, die op zijn knieën onder de molen lag te kijken, zei:

„Het is al uit! ’t Heeft niets te betekenen!”

„Het heeft niets te betekenen?” riep Dijkstra verontwaardigd, „het heeft wel degelijk iets te betekenen! Het is meer dan erg dat die aap van een jongen kruit onder de molen verstopte. En hoe kwam jij aan dat vuurwerk?”

„Ik kreeg twee gulden van Hielke en Sietse,” zei Kees.

„Dacht ik het niet?” riep Dijkstra tegen Gerben, „die twee van Klinkhamer hebben overal een hand in! Maar ik neem het niet!”

En voor de zoveelste maal kwam Dijkstra opgewonden bij de familie Klinkhamer, die juist wilde gaan eten.

„U zult wel denken!” riep Dijkstra, „daar heb je hem weer! Maar ik neem het niet! De Woudaap was vandaag bijna de lucht in gevlogen, want Kees had er vuurwerk onder verstopt en Gerben wierp er per ongeluk een lucifer bij. En hoe kwam Kees aan vuurwerk? Door die twee daar! Zij hadden hem er geld voor gegeven!”

„Wel nee!” zei Sietse, „wij gaven Kees twee gulden omdat hij door onze grap met die namaakbenen een nat pak had opgelopen. Maar dat hij voor dat geld vuurwerk zou kopen, wisten wij niet. Wij dachten dat hij het geld ging versnoepen!” „Jullie hadden wijzer moeten wezen!” riep Dijkstra, „waarom moesten jullie zo nodig geld aan Kees geven? Jullie weten

toch dat hij er altijd domme dingen mee doet?”

„Dat is het toppunt!” riep Sietse kwaad, „wij wilden iets goed maken en u geeft er ons een standje voor. Als dat onze beloning is, zal ik het geen tweede keer doen!”

„Juist!” riep Dijkstra, „en vergeet dat niet!”

En zonder te groeten liep hij driftig de kamer uit.

„Oef,” zei Sietse, „wat een man!”

„Kees doet weieens vreemd,” zei Hielke lachend, „maar zijn vader kan er ook wat van!”

„Och,” merkte Klinkhamer op, „ik vermoed dat Dijkstra nog een beetje van streek was door dat ontploffende vuurwerk. Die Kees heeft ook wel steeds iets bijzonders.”

„Ja!” zei Sietse, „hij had er beter snoep voor kunnen kopen, die halve zoete!”

HOOFDSTUK VI

Een nieuwe gast en een nieuwe vriend

's Middags kwam Gerben in de smederij.

„Bottema heeft er weer een verdienste bij,” zei hij, „je vraagt je weieens af, waar hij van leeft, maar nu komt er een jongen bij hem in huis en die betaalt kostgeld. Op die manier hoeft Bottema nooit te werken!”

„Bottema schijnt niet te kunnen werken,” zei Klinkhamer.

„En ik dacht dat hij rijk was,” zei Sietse, „dat hij rentenierde.”

„Af en toe keurt de controlerende dokter hem goed. En dan gaat hij twee weken werken om dan weer thuis te blijven. Hij beweert dan dat hij pijn in de rug heeft. Dat heb ik ook weieens, maar het gaat vanzelf weer over. Ik geloof dat Bottema iedereen voor de gek houdt. Hij is liever lui dan moe!” beweerde Gerben.

Er kwam een mijnheer in de smederij en Gerben zweeg. De mijnheer was groot en fors van postuur en droeg een bril waarvan de glazen zo groot waren dat het hem een dreigend aanzien gaf.

„Goedemiddag,” zei hij, „mijn naam is Kemper, Johan

Kemper, dat zegt u zeker wel iets, nietwaar?"

„Kemper?" zei Klinkhamer, „Kemper...?"

„Bent u een wielrenner?" vroeg Gerben.

„Wel nee!" riep de mijnheer uit, „ik ben de bekende auteur van de Kemper-boeken, die handelen over de natuur en het leven op het platteland. Door hun eenvoud en eerlijkheid zijn mijn boeken heel beroemd geworden!"

„Juist!" merkte Gerben op, „dat is dan heel prettig voor u, maar ik heb er nog nooit een gelezen."

„Ik ook niet," zei Klinkhamer, „hoeveel heeft u er geschreven?"

„Eh... Ik ben met mijn derde manuscript bezig," zei mijnheer Kemper, „maar het valt niet mee om steeds een goed onderwerp te vinden. In het hotel vertelde men mij dat ik naar deze smederij moest gaan, want hier was altijd wel iets te beleven!"

„Dat is waar!" lachte Gerben, „door die brave jongens van Klinkhamer gebeuren hier vaak de gekste dingen."

„Kijk jij maar naar jezelf!" riepen Hielke en Sietse, „er is hier in het dorp niemand die zo gek is als jij!"

„Maar ik verdiende er toch maar even twintig gulden en een doos lekkere sigaren mee," zei Gerben en hij haalde de sigaren te voorschijn en bood er Klinkhamer en mijnheer

Kemper een aan.

„Ik bedank!” zei mijnheer Kemper, „ik ben nog steeds van mening, dat roken niet goed is voor een mens.”

„U heeft wel gelijk,” antwoordde Gerben, „een mens is er niet voor ingericht!”

„Niet voor ingericht? Hoe bedoelt u dat?” vroeg mijnheer Kemper.

„Wel,” legde Gerben uit, „als het de bedoeling was geweest, dat de mens moest roken, zou hij zeker een schoorsteen op zijn hoofd hebben!”

Hielke en Sietse begonnen te lachen, maar mijnheer Kemper vond er blijkbaar niet veel grappigs aan. Hij trok alleen even zijn schouders op.

„Een goed sigaartje Gerben!” zei Klinkhamer, „weet u, mijnheer Kemper, hoe Gerben gisteravond een weddenschap heeft gewonnen?”

„In het hotel hebben ze het mij verteld,” zei mijnheer Kemper, „maar dergelijke verhalen zijn te onwaarschijnlijk, dat ik ze kan gebruiken.”

„Maar het is echt gebeurd!” riepen Hielke en Sietse.

„Ja, ja! Dat zal dan wel!” zei mijnheer Kemper, „ik heb ook gehoord dat jullie zo’n beste boot hebben. Als jullie het toestaan, zou ik graag een tochtje met jullie willen maken.”

„Dat kan, mijnheer,” zei Sietse, „komt u maar mee!”

Mijnheer Kemper ging met de jongens naar het boothuis, maar toen hij de Kameleon zag, zei hij verontwaardigd:

„Maar daar ga ik niet mee! Het is bepaald een flauwe grap geweest om mij hierheen te sturen. Ik bedank er feestelijk voor om met dat malle bootje uit varen te gaan! Goede-middag!”

Tot grote verwondering van Hielke en Sietse liep mijnheer Kemper langs de smederij en verdween in de richting van het dorp.

„Dat is ons nog nooit gebeurd!” riep Sietse, „wat verbeeldt die man zich wel? Als alle boekenschrijvers zo eigenwijs zijn, lees ik nooit meer een boek!”

„Van mij hoeft hij niet mee,” zei Hielke lachend.

De jongens gingen terug naar de smederij, waar Klinkhamer en Gerben verwonderd opkeken.

„Zijn jullie nu al terug?” vroeg Klinkhamer, „of had mijnheer Kemper geen tijd?”

„Onze boot was niet goed genoeg,” zei Sietse, „maar wij kunnen best zonder hem varen!”

„Jij hebt gelijk, Sietse!” zei Gerben, „jullie kunnen beter normale mensen, zoals ik, meenemen. Er is maar een boot waar ik respect voor heb, dat is de politieboot.”

„Jij bent helemaal koekoek,” mopperde Sietse.

„Niet kwaad worden!” zei Gerben, „er komen twee nieuwe passagiers voor jullie en zij willen altijd graag mee!”

Louw kwam, vergezeld van een jongen, de smederij binnen.

„Hallo!” zei Louw, „ik heb hier een nieuwe vriend. Hij heet Piet Lageveen en hij woont bij Bottema!”

„Mooi!” zeiden Hielke en Sietse en dan noemden zij ook hun naam.

„Jij bent dus bij Bottema in huis, Piet?” vroeg Gerben.

„Jawel mijnheer,” zei Piet, „ik ben een wees. Ik heb geen ouders meer en ook geen andere familie!”

„Dat is heel jammer!” zei Gerben, „maar zeg nooit meer mijnheer tegen mij, want dan denk ik dat jij mij uitscheldt. Ik heet in 't vervolg altijd Gerben!!”

„Ik zal het onthouden!” lachte Piet.

Piet maakte ook kennis met Klinkhamer en dan gingen de jongens uit varen op het meer. Piet zat voor in de Kameleon verwonderd om zich heen te kijken. Hij vond het varen prachtig en vooral toen de Kameleon op de grootste versnelling voer en de druppels van het boegwater hem om de oren stoven. Bij de Woudaap stond Kees te wachten en nauwelijks had Sietse aangelegd of Kees sprong aan boord en zei:

„Maak dat je wegkomt, Sietse, want ik mag niet van vader. Hij is nog kwaad vanwege dat vuurwerk.”

Sietse gaf de motor meteen vol gas en stuurde de Kameleon naar de overkant van het meer. In een ommezien lag er een grote watervlakte tussen hen en de Woudaap, waarna Kees opgelucht zei:

„Zo! Vader kan mij niet meer terugroepen! En wie ben jij?” vroeg hij aan Piet.

„Ik ben Piet Lageveen!” antwoordde Piet lachend.

„Hij woont bij Bottema,” zei Louw. „Want hij heeft geen ouders meer.”

„Dus jij bent bij Bottema in de kost?” vroeg Kees.

„Ik ben daar uitbesteed,” zei Piet.

„Jij bedoelt zeker aanbesteed?” grapte Kees, „wie het goedkoopste was, mocht jou in de kost hebben. En wie betaalt dat?”

„De inrichting,” zei Piet, „ik was in een tehuis voor wezen, maar de directeur vond het beter dat ik in een gezin kwam. Daarom ben ik nu bij Bottema en zijn vrouw.”

„Heb jij je ouders nooit gekend?” vroeg Kees.

„Ik was drie jaar toen zij verongelukten bij een vliegtuigramp,” vertelde Piet, „ik kwam toen bij een oom die niet getrouwd was, maar die renpaarden hield! Van die paarden heb ik veel

gehouden, maar van mijn oom niet. Hij was altijd nors en onvriendelijk en toen ik zes jaar was, ging hij naar het buitenland en werd ik naar het tehuis voor wezen gebracht. En nu ben ik hier!”

„Dus jij komt bij ons op school,” concludeerde Kees, „kun jij goed leren?”

„Dat gaat wel,” zei Piet.

„Ik niet,” hernam Kees, „maar ik heb het ook niet nodig, want ik word later molenaar op de Woudaap en daarvoor hoef je niet zo geleerd te wezen. Wat word jij?”

„Dat weet ik nog niet,” zei Piet, „het liefst zou ik dokter worden, maar daarvoor is veel geld nodig en ik bezit niets!” Tja, Piet was immers een wees en daarom vroeg Kees maar niets meer. De Kameleon tufte gezellig het meer over en de jongens wezen Piet alle leuke plekjes. Zij kwamen ook langs het gedeelte van het meer waar vele kleine eilandjes, begroeid met struikgewas, een ware doolhof vormden. Die hoek van het meer noemde men dan ook de doolhof.

Aan de overkant van het meer voer de Kameleon een kanaal in, waaraan een dorp lag. De jongens voeren tussen de huizen door en dan zag Piet een oude mijnheer, gekleed in een lange jas.

„Dat lijkt mijn oom Nico wel,” zei Piet.

Kees riep meteen: „Oom Nico! Oom Nico!!”

De mijnheer bleef staan en keek naar de jongens in de boot. Dan zwaaid hij een groet met zijn wandelstok en liep verder. „En is hij je oom, Piet?” vroeg Louw, „hij bleef wel meteen staan toen Kees riep!”

„Ik geloof wel dat ik hem herkend heb,” zei Piet, „maar laat hem maar gaan. Ik heb altijd het gevoel gehad, dat ik hem meer tot last was dan dat hij op mij was gesteld.”

„Maar hij is toch je enige familie?” merkte Hielke op.

„Een volgende keer ga ik hem wel opzoeken,” zei Piet, „ik weet nu waar hij is. Maar ik loop hem niet achterna als een hondje, want hij heeft de laatste jaren niets meer van zich laten horen.”

Zij waren nu het hele dorp doorgevaren en Sietse liet de Kameleon keren en stuurde haar terug naar het meer. Zij voeren even later langs het Paviljoen en Piet keek vol bewondering naar de prachtige boten die daar langs de steiger lagen.

„Je moet toch wel rijk zijn,” zei hij, „om zo deftig op dat terras te kunnen zitten.”

„Wel nee,” zei Sietse, „wij hebben daar ook wel gezeten. Iedereen is er welkom als hij maar betalen wil!”

„Als ik rijk word,” vond Piet, „ga ik daar ook eens zitten!”

„Dan ga ik wel met je mee,” stelde Kees voor.

„Hij durft best!” zei Louw, „als jij maar betaalt Piet!”

„Zeg jongens zullen wij nog even zwemmen?” vroeg Hielke.

Daar waren ze meteen allemaal voor en Sietse stuurde de Kameleon naar de wal. In het gras van de polderdijk gingen de jongens zich uitkleden en sprongen te water om er naar hartelust te zwemmen en te stoeien. Na een halfuurtje gingen zij zich weer aankleden en luierden heerlijk in het malse gras. Van verre klonken over het water de heldere slagen van een torenklok. Het waren er vier.

„Is het nu al vier uur?” vroeg Piet verbaasd, „de tijd lijkt hier veel vlugger te gaan dan in de stad!”

„Wat deed jij dan in je vrije tijd?” vroeg Sietse.

„Een beetje op straat lopen,” zei Piet.

„Dan kon jij dus fijn alle winkels bekijken,” merkte Kees op.

„Dat verveelt gauw genoeg,” zei Piet, „en vooral als je toch niets kunt kopen! Ik ging meestal naar het bureau van de krant waar in de etalage iedere dag een nieuwe krant lag uitgesteld. Ik keek dan steeds naar de uitslagen van de paardenrennen, maar nooit las ik de naam van mijn oom daarbij. En dan dacht ik dat hij nog in het buitenland was en nu is hij warempel in dat dorp daar en heeft nooit meer iets van zich laten horen.”

„Ik weet het niet,” zei Piet, „hij zag er niet erg rijk uit in die oude jas. Maar als ik hem weer in dat dorp zie wandelen, ga ik hem stiekem achterna om te kijken waar hij woont!”

„Dan gaan wij mee,” stelde Sietse voor, „op onze hulp kun je rekenen!”

„Kijk! Daar komt een snelroeier!” zei Louw en hij wees naar een mijnheer in een roeiboot die moeizaam aan de riemen trok en slechts langzaam vooruitkwam.

„Hij kan er niets van,” zei Sietse, „hij tilt de riemen niet hoog genoeg op en slaat ze steeds op het water waardoor de snelheid afremt!”

„Hij heeft zijn hand bezeerd,” zei Hielke, „hij heeft er een zakdoek omheen gewonden.”

„Laat de Kameleon hem duwen,” zei Kees, „hij gaat toch dezelfde kant op!”

„Dat doen we!” stemde Sietse toe, „kom op jongens, aan boord, de schuit gaat varen!”

De motor werd gestart en de Kameleon stak van wal. In een ommezien werd de roeiboot ingehaald en toen ontdekten Hielke en Sietse dat het mijnheer Kemper was, die met een pijnlijk gezicht aan de riemen trok. Hij begon heel kwaad te kijken toen die kwajongens recht op hem afvoeren, maar was dan heel blij toen hem hulp werd geboden.

„Bent u gewond, mijnheer Kemper?” vroeg Hielke.

„Een beetje,” zei mijnheer, „ik heb een paar blaren gekregen van het roeien.”

„Dat was niet nodig geweest,” zei Kees, „als u uw handen af en toe in het water had gedompeld, was er niets gebeurd!”

„Het was mij niet bekend dat zoiets hielp,” zei mijnheer Kemper, „ik had misschien toch beter met de Kameleon mee kunnen gaan.”

Want mijnheer Kemper zat werkelijk verbaasd te kijken toen de Kameleon het roeibootje met grote snelheid in de richting van de Woudaap duwde.

„Dat die boot van jullie zo best wilde varen, zou ik beslist niet geloofd hebben,” zei hij, „tjonge, wat gaat het hard!”

Bij de Woudaap aangekomen stuurde Sietse de boten naar de wal en Kees sprong eruit. Maar dan was Gerben daar om zijn plaats weer in te nemen. Tenzelfdertijd kwam Dijkstra om de hoek van de molen en riep:

„Wat zullen wij nou beleven? Ben jij uit varen geweest, Kees? Grote deugniet die je bent!”

„Wel nee,” antwoordde Kees, „ik sta hier op de wal!”

„En waarom leggen die Klinkhamertjes hier dan aan?”

„Om Gerben mee te nemen!” zei Kees.

Dijkstra zag Gerben voor in de Kameleon zitten en dat bleek

voldoende te zijn want Dijkstra verdween weer achter de molen.

Kees knipoogde tegen zijn vrienden. De toekomstige molenaar van de Woudaap had weer eens veel geluk gehad. De Kameleon vervolgde zijn weg naar het dorp en duwde de roeiboot weer voor zich uit. Gerben vroeg mijnheer Kemper of hij zijn hand geblesseerd had. Mijnheer vertelde hoe hij de blaren had gekregen en toen zei Gerben:

„Dat heb ik als jongen van veertien jaar eens gehad, doordat ik een vliegertouw vasthield. U weet hoe jongens zijn, zij bedenken vaak de gekste dingen om maar iets te beleven. Zo had ik een vlieger gemaakt van ruim drie meter hoog en twee meter breed. Ik had hem dwars over mijn roeiboot gelegd en roeide het meer op. Er stond een behoorlijke wind en midden op het meer zette ik de vlieger rechtop en meteen ging zij de lucht in. Ik probeerde het wegschietende touw tegen te houden, maar het gleed gedurig door mijn handen, zo sterk trok die grote vlieger. Totdat ik blaren in mijn handen kreeg. Daarom maakte ik het touw gauw vast aan de roeiboot en deed er drie extra knopen op. De vlieger trok mijn boot nu mee en ik ging achterin zitten en probeerde te sturen. Maar dat was onbegonnen werk, want de vlieger trok de boot rechthout voor de wind naar de polderdijk. Het ging

steeds harder en harder op de dijk af. Drommels, dacht ik, dat zal me toch dadelijk een klap geven die niet mooi meer is. Ik ging op de bodem van de boot liggen en kneep mijn ogen stijf dicht. Dan voelde ik een lichte schok en klonk er een schurend geluid onder de bodem. Ik deed de ogen open en zag toen tot mijn verbazing, dat de vlieger de boot uit het water had getrokken en mij nu verder meenam langs de weg naar het dorp. Iedereen kwam het huis uit en keek mij hoofdschuddend na, toen ik daar met een snelheid van ruim vijftig kilometer per uur door het dorp gleed. Veldwachter Zwart probeerde mij tegen te houden en riep luid: „Hé! Stop jij! Jij hebt geen rijbewijs om met zo’n snelheid door het dorp te mogen varen!” „Vroeg Zwart om een rijbewijs bij het varen?” spotte Sietse.

„Nou ja,” zei Gerben, „Zwart wist ook niet wat hij zag, maar hij moest wel snel aan de kant springen, want stoppen kon ik niet. Er zat geen rem aan, trouwens ik heb nog nooit een boot

gezien met een rem. En zo vloog ik door het dorp tot in de heg rond de pastorie. Daar kwam de boot met een schok tot staan en doordat de vlieger ook met een ruk tot staan werd gebracht, klonk er een knal alsof een vliegtuig de geluidsbarrière doorbrak. En dan dwarrelde de vlieger naar beneden want het papier was aan flarden gescheurd. Ik kroop uit de heg en ontdekte dat de bodem van de boot nog slechts een millimeter dik was. Als de boot nog even langer had geduurd, had ik in een boot zonder bodem moeten zitten. En weet u nu mijnheer Kemper wat mijn grote fout is geweest?"

„Ik zou het niet weten,” aarzelde mijnheer Kemper.

„Ik had veel te dik touw genomen,” zei Gerben, „in plaats van koetouw had ik vliegertouw moeten gebruiken.”

„Er is niets van waar, mijnheer!” zei Sietse, „Gerben fantaseert maar wat!”

„Wat weet jij daarvan?” zei Gerben, „jij was toen nog niet eens geboren!”

Zij hadden de brug bereikt en voeren eronderdoor.

Bij de smederij aangekomen, stapte Gerben bij mijnheer Kemper in de boot.

„Ik roei u wel verder,” zei hij, „vroeger deed ik vaak mee aan roeiwedstrijden en won steeds een prijs. Weet u hoe dat kon? Ik smeerde de bodem van mijn boot altijd in met...”

Waarmee Gerben zijn boot altijd insmeerde, hoorden de jongens niet meer, want Sietse stuurde de Kameleon het boothuis binnen.

„Die mijnheer Kemper lijkt de verhalen van Gerben wel te geloven,” zei Louw.

„Ik vind het een vreemde man,” zei Hielke, „de waarheid gelooft hij niet, maar die onzin van Gerben wel!”

„Hij is een schrijver!” zei Sietse, „nou, dan weet je het wel! Die zijn nooit normaal!”

HOOFDSTUK VII

Onze schippers bieden hulp

Louw kwam de volgende morgen alleen in de smederij en Hielke vroeg:

„Waar is Piet?”

„In de fabriek!” zei Louw, „hij moet flessen spoelen!”

„Alleen?” vroeg Sietse, „dan heeft hij de hele morgen werk!”

„Hij moet geld verdienen!” zei Louw.

„Dan gaan wij hem helpen!” stelde Sietse voor en dat vonden Hielke en Louw een heel goed plan. Dus voeren zij in de Kameleon naar de boterfabriek en gingen Piet helpen die daar natuurlijk heel blij mee was.

Binnen een uur was het werk nu gedaan en konden de jongens weer gaan varen. De Kameleon zette koers naar het meer en vervolgens naar de Woudaap. Kees kwam daar ook aan boord en vroeg:

„Waarom zijn jullie zo laat? Wilde de motor niet starten?”

„Natuurlijk wel!” zei Sietse, „onze motor start altijd direct!

Maar wij hebben Piet geholpen bij het flessen spoelen.”

„Doe jij dat werk nu alle dagen, Piet?” vroeg Kees.

„Ik moet wel,” zei Piet, „anders heb ik geen geld voor schoenen en voor alles, maar als de vakantie om is ga ik naar school en heb dan geen tijd om flessen te spoelen. Dus moet ik alles wat ik nu verdien, zuinig bewaren!”

„Heb jij een spaarbankboekje?” vroeg Louw.

„Wel nee,” antwoordde Piet, „daarvoor had ik nooit geld!”

„Maar nu verdien jij!” zei Kees, „en dus kun jij dat geld op de spaarbank zetten! Dan krijg jij er rente bij en als je iets wilt kopen, kun je weer geld van de bank halen!”

„Heb jijzelf weleens geld naar de spaarbank gebracht?” vroeg Sietse, „want jij vertelt alles wel mooi, maar zelf versnoep je alles!”

„Ik hoef geen geld naar de bank te brengen,” zei Kees, „dat laat ik doen! Vader brengt iedere maand tien gulden op mijn boekje!”

„Dan is het geen kunst om te sparen,” merkte Louw op. Intussen haalde de Kameleon midden op het meer een roeibootje in. Aan de riemen zat de student Lodewijk Maas en op het achterbankje zat de dochter van de burgemeester, juffrouw Hetty.

„Zie je dat?” zei Sietse, „Hetty heeft de wilde beer getemd!” Piet, die van die opmerking niets begreep, kreeg het verhaal te horen van hoe Lodewijk Maas in een berenvel juffrouw

Hetty had laten schrikken. Om het weer goed te maken had hij haar een doos bonbons gebracht en daarbij was de kennismaking zo goed bevallen dat de jongelui nu samen uit varen gingen. De Kameleon voer hen voorbij en Hetty en Lodewijk beantwoordden de groet van de jongens heel vriendelijk.

En dan vroeg Louw: „Waar gaan wij heen?”

„Naar het dorp aan de overkant,” zei Kees, „ik weet een tuin, waar je met de boot achter kunt varen en waar hele lekkere peren zijn!”

„Heb jij ze dan geproefd?” vroeg Hielke.

„Nee,” zei Kees, „maar ik zou ze wel best eens willen proeven! Ik heb die tuin al een paar maal gezien, toen wij erlangs voeren. Er staan wel twintig bomen!”

„Als het maar geen winterperen zijn,” zei Sietse, „want daar bijt je je tanden op stuk!”

„Maar wij kunnen toch wel even gaan kijken?” stelde Kees voor.

„Vooruit dan maar,” zei Sietse, „jij zult wel weer honger hebben, Kees! Het is al bijna twee uur geleden dat hij een boterham kreeg.”

„Eén boterham? Wel zes!” riep Kees uit en hij sloeg zich trots op zijn buik waarmee hij zeggen wilde, dat hij goed

gevoed was. De Kameleon ging nu naar het kanaal aan de overkant en voer dan het dorp binnen. Sietse liet de boot langzaam varen en de jongens keken naar weerskanten of er ergens achter een van de huizen ook een tuin was met perebomen. Halverwege het dorp, zei Kees:

„Ja! Daar is het!”

In een tuin achter een groot herenhuis, stonden inderdaad appel- en perenbomen.

„Net wat ik dacht,” grinnikte Sietse, „winterperen zo hard als beton!”

„Maar daarachter staan ook andere perebomen,” zei Hielke. Sietse liet de Kameleon achter de tuin aanleggen en de jongens gingen alles eens goed bekijken.

„Die tuinman heeft wel geweten wat hij deed,” merkte Hielke op, „de bomen met de lekkerste peren staan het dichtst bij het huis!”

„Wij kunnen er toch wel ongemerkt bij komen,” zei Sietse, „wij gaan langs de schutting tussen de struiken door!”

„Wel ja,” zei Kees, „het is gemakkelijk genoeg!”

En hij was de eerste die in de tuin ging en langs de schutting sloop. Natuurlijk gingen zijn vrienden mee, want zij lustten ook wel een lekkere peer.

Zij kwamen dicht bij het huis dat vele ramen had. De jongens

gluurden naar al die ramen maar toen daarachter niemand zich liet zien, kwamen zij tussen de struiken vandaan en plukten gauw enige peren.

Op dat moment ging de achterdeur open en kwam een mijnheer naar buiten en werd er tegelijkertijd boven heftig op een der ramen gebonsd. Een moment waren de jongens overrompeld, maar dan ging Piet naar de mijnheer die achter het huis op een bank ging zitten en zei:

„Dag oom Nico! Kent u mij nog? Ik ben Piet!”

„Warempel!” zei oom Nico, „jij bent Piet! Woon jij in dit dorp?”

„Ik woon aan de andere kant van het meer, oom,” zei Piet, „bij mijnheer en mevrouw Bottema!”

Er kwam nog een mijnheer uit het huis, die kwaad riep:

„Wat moeten jullie hier, kwajongens! Peren roven hè? Vooruit! Ingerukt mars!”

„Maar ik ben op bezoek bij mijn oom,” zei Piet.

„Zooo? En waarom ben jij hier dan nooit eerder geweest?” vroeg de mijnheer, „of heb jij gewacht tot de peren rijp waren?”

„Wel nee, mijnheer,” zei Piet, „ik wist niet dat mijn oom hier was. Ik heb het nu toevallig ontdekt!”

„Zo is het inderdaad!” verklaarde oom Nico, „en ik hoop dat

jij nog eens op bezoek komt, Piet!”

„Maar dan netjes bij de voordeur aanbellen,” zei de mijnheer, „en niet achter door de tuin, want dan geldt het bezoek meer de perebomen dan mijnheer Lageveen. En ga nu maar langs het huis naar voren, want ik moet jullie niet meer in mijn tuin hebben.”

„Maar onze boot ligt hierachter,” zei Sietse.

„Hm,” bromde de mijnheer, „kom dan maar mee.”

En onder zijn geleide werden de jongens teruggebracht naar de Kameleon. Vanuit de boot riep Piet:

„Dag oom Nico!”

Dat riepen de vrienden toen allemaal, waarna zij weg voeren.

„Dat was een kort familiebezoek, Piet!” zei Louw.

„Nou ja,” momperde Piet, „wist ik het dat oom Nico daar woonde?”

„Maar nu jij het weet, ga je hem zeker wel weer eens bezoeken?” vroeg Kees, die reeds van zijn geroofde peren zat te smullen.

„Als ik ga,” zei Piet, „neem ik jou vast niet mee, want jij kunt niet van de perenbomen afblijven.”

De jongens voeren naar huis terug en onder het middageten vertelden Hielke en Sietse hoe Piet de verblijfplaats van zijn oom had ontdekt.

„Het was dus een groot huis, midden in het dorp?“ vroeg Klinkhamer, „had het geel gepleisterde muren?“

„Ja vader,” antwoordde Hielke, „en er was een grote tuin bij!”

„Aha,” zei Klinkhamer, „dat is een tehuis voor bejaarden die het niet al te breed hebben. Oom Nico zal dus niets aan zijn neefje kunnen nalaten, want hij bezit waarschijnlijk zelf niets!”

„Dat is toch jammer voor Piet,” vond moeder, „de jongen staat moederziel alleen op de wereld en moet maar zien hoe hij iets bereikt.”

„Maar hij staat onder bescherming van de voogdijraad,” zei Klinkhamer, „hoewel het natuurlijk altijd beter is als een vader en moeder voor je zorgen. Toch zal Piet zijn weg wel vinden, hij is een pientere jongen!”

„En hij is onze vriend!” voegde Sietse er aan toe, „wij zullen hem altijd helpen!”

„Dat is mooi, jongens!” zei moeder, „wie moet er nog een beetje pap?”

„Geef het maar aan die twee magere jongetjes,” zei vader. En Hielke en Sietse aten alle pap op, waarbij Klinkhamer stilletjes tegen moeder knipoogde. Die twee jongens van hen waren toch maar gezonde knapen!

En dan ging de telefoon.

Klinkhamer nam de hoorn op en zei:

„Goedemiddag! Met Klinkhamer!”

„Goedemiddag, Klinkhamer! Met de burgemeester! Zijn uw jongens nog thuis?”

„Jawel burgemeester!”

„Hebben zij vanmorgen Hetty en een student over het meer zien varen? Hetty is nog steeds niet terug en van hun boot is nergens een spoor te ontdekken.”

„Ik zal de jongens even roepen, burgemeester!” zei Klinkhamer en hij riep luid vanuit de gang: „Hielke en Sietse! Kom eens hier!”

„Wat krijgen wij nou?” zei Sietse en hij ging met Hielke naar de gang, waar vader bij de telefoon stond te wachten.

„Zeg jongens,” zei Klinkhamer, „de burgemeester vraagt of jullie toevallig ook weten waar Hetty en de student gebleven zijn. Tot nu toe zijn zij nog niet terug.”

„Wij zagen hen midden op het meer,” zei Sietse, „maar verder weten wij van niets.”

Dit vertelde Klinkhamer aan de burgemeester, waarop die vroeg of de jongens nog bereid waren om Hetty te gaan zoeken.

„Natuurlijk wel,” zei Klinkhamer, „ik zal het hun zeggen!”

„Dat is fijn, Klinkhamer! En welbedankt!” zei de burgemeester.

„Tot uw dienst, burgemeester,” antwoordde Klinkhamer en hij hing de hoorn op de haak en zei tegen zijn zoons:

„En gaan jullie als de gesmeerde bliksem Hetty en haar student zoeken! Dan doen jullie ook eens iets nuttigs!”

Dat vonden Hielke en Sietse een mooie opdracht en zij holden meteen naar het boothuis en voeren een minuut later het meer op.

„Welke kant uit?” vroeg Hielke, „eerst naar de Mariahoeve om te kijken of Hetty te gast is bij de studenten?”

„Wel nee!” zei Sietse, „daar hebben ze een telefoon en dus heeft de burgemeester daar allang geïnformeerd!”

„Dan naar het Paviljoen?” vroeg Hielke.

„Ook niet, want daar hebben ze ook een telefoon,” zei Sietse.

„Waar ga jij dan heen?” vroeg Hielke, „o, ik zie het al! Jij wilt naar de doolhof?”

„Natuurlijk,” zei Sietse, „er zijn daar wel meer mensen verdwaald.”

Terwijl de Kameleon met grote snelheid voer, stuurde Sietse de boot langs de rietkragen om te kijken of ergens een roeiboot lag. Maar er viel niets te ontdekken en zo bereikten zij de doolhof. Sietse stopte de motor, want het vaarwater tussen de vele met riet en struiken begroeide eilandjes was nogal ondiep en vaak zo smal dat de Kameleon er nauwelijks

tussendoor kon. De jongens gingen voor in de boot staan en door het riet en de struiken vast te grijpen, konden zij de Kameleon de doolhof in trekken. Bij een nauwe doorgang ontdekte Sietse dat er twijgjes van de struiken waren gebroken hetgeen een bewijs was dat er eerder een boot was gepasseerd.

„Wij zitten op het goede spoor,” zei Sietse en dat werd nog eens bevestigd toen even verder weer takjes waren gebroken. Maar dan kwamen zij op een punt waar vier doorgangen bij elkaar kwamen en bij twee daarvan was het duidelijk te zien dat er een boot langs het riet was gevaren.

„Waar nu heen?” vroeg Hielke.

„Als wij naar rechts gaan komen wij verder in de doolhof,” zei Sietse, „en naar links kom je bij de buitenkant. Laten wij dus eerst naar rechts gaan!”

De jongens volgden nu een spoor dat hen steeds verder de doolhof in voerde. Zonder een woord te spreken, maar steeds aandachtig luisterend, lieten onze schippers hun boot geruisloos verder varen.

Totdat zij stemmen hoorden. Even verder achter de struiken waren mannen aan het ruzie maken. Heel behoedzaam kwamen Hielke en Sietse dichterbij en konden dan alles verstaan.

„Geef dat horloge of wij nemen het,” riep een man.
„Nooit van mijn leven!” riep een ander en die stem herkennen Hielke en Sietse meteen. Het was Lodewijk Maas!
„Niet vechten! Niet doen!” klonk nu de stem van Hetty.
Toen kreeg Sietse plotseling een reuze inval en hij riep luid met verdraaide stem:
„Brigadier! Brigadier! Hier zijn ze! Zij gaan vechten!”
Intussen drukte hij het gaspedaal van de motor een paar maal heel ver in, zodat de motor extra veel gas kreeg en draaide dan de startmotor aan.
Het gevolg was dat de motor een luide knal gaf, alvorens hij aansloeg. Het klonk als een schot en dat miste de gewenste uitwerking niet. Want toen de zware Kameleon zich door de struiken boorde, zagen Hielke en Sietse enige jongelui in een bootje springen en ervandoor gaan.

„Ha jongens!” riep Lodewijk Maas, toen hij en Hetty daar op dat eilandje plotseling de Kameleon zagen verschijnen: „Jullie komen precies op tijd. Anders waren wij ook nog beroofd en wij hebben al zo’n pechdag! Onze boot is lek gestoten en gezonken, want hij is van ijzer. Nooit van mijn leven ga ik weer met een ijzeren boot uit varen!”

„Kom maar bij ons aan boord,” zei Sietse, „ander kom je hier nooit vandaan!”

„En waar is de politie?” vroeg Lodewijk.

„Dat weet ik niet,” zei Sietse, „wij hebben ze niet gezien!”

„Zijn jullie hier dan alleen?” vroeg Lodewijk verbaasd.

„Wel ja,” zei Sietse, „de burgemeester vroeg of wij jullie wilden gaan zoeken. Het is de hoogste tijd om te gaan eten. Wij hebben het al op!”

„Breng mij dan zo gauw mogelijk naar huis,” vroeg Hetty.

En geholpen door Lodewijk kwam zij aan boord van de Kameleon en dan trokken zij met elkaar de boot terug naar het meer.

„Kijk!” riep Lodewijk, „daar gaan die drie, die ons wilden beroven. Toen zij bij ons kwamen en ontdekten dat wij niet weg konden komen omdat onze boot gezonken was, wilden zij onze horloges afnemen. Ga ze achterna jongens!”

„Ik weet wat beters!” zei Sietse, want hij zag de politieboot uit

het kanaal het meer opvaren. Sietse stuurde de Kameleon naar de politieboot en daar kon Lodewijk een aanklacht indienen tegen het drietal dat ginds in een roeiboort ervandoor ging.

„Ik heb met de grootste gevochten,” verklaarde Lodewijk, „die lomperd sloeg mij op m’n ogen en ik heb een knoop van zijn jasje gerukt en die heb ik nog.”

Lodewijk zocht in zijn zakken en vond de knoop die hij aan de brigadier gaf.

„Wij zullen ze wel even aan de tand voelen,” zei de brigadier en dan voer de politieboot snel naar het tevergeefs hardroeierende drietal.

„En laten wij nu toch naar huis gaan,” zei Hetty, „het is al veel te laat!”

Sietse liet de Kameleon nu op de grootste versnelling naar huis varen.

„Jongens, jongens,” zei Lodewijk, „wat kwamen jullie toch prachtig op tijd! En als ik die ene boef ooit weer te pakken krijg, zal ik hem trakteren op een pak slaag, zoals hij nog nooit gehad heeft.”

„Hij heeft jou wel lelijk toegetakeld,” zei Hetty.

„Lodewijk is er niet mooier op geworden,” grinnikte Sietse, „ik dacht dat beren bruine ogen hadden, maar nu zie ik er

een met twee blauwe!”

Hetty moest erom lachen.

„Wat valt er nu te lachen?” vroeg Lodewijk.

„Die vechtersbaas heeft jou twee blauwe ogen geslagen,” zei Hetty, „dus ben jij nu een beer met blauwe ogen!”

„Maak er maar een grapje van,” meesmulde Lodewijk, „maar ik zit ermee!”

Het dorp was spoedig bereikt en Hielke en Sietse brachten het paartje tot aan het Raadhuisplein en dan bracht Lodewijk Maas Hetty naar huis.

De jongens keken hen na en dan zei Sietse:

„Als de burgemeester de gezwollen ogen van Lodewijk ziet, zal hij wel denken: eerst een beer en nu een vogelverschrikker? Het wordt steeds gekker met die jongeman!”

„De burgemeester zal niets denken,” zei Hielke, „hij zal veel te blij zijn dat Hetty terug is!”

„Misschien krijgen wij dan wel een beloning,” zei Sietse, „maar ik neem toch niets aan. En jij?”

„Dat hangt er van af,” zei Hielke, „kom, wij gaan naar huis!”

HOOFDSTUK VIII

Mijnheer Kemper is kwaad

In de smederij was mijnheer Kemper, de schrijver, toen Hielke en Sietse terugkwamen. De jongens vertelden wat zij beleefd hadden, maar natuurlijk wilde mijnheer Kemper er niets van geloven. Hij noemde het wilde fantasieën.

„Geloof u het dan maar niet!” zei Sietse, „u gelooft liever de verhalen van Gerben, nietwaar?”

„Wie spreekt daar over mij?” klonk nu de stem van Gerben die ook de smederij binnenkwam.

„Deze jongens hebben zojuist een wonderbaarlijke redding verricht,” zei mijnheer Kemper, „zij hebben de dochter van de burgemeester en een student bevrijd uit de handen van drie dieven. Zulke verhalen vind ik belachelijk!”

„Ik ben het volkomen met u eens,” zei Gerben, „luistert u niet naar hen want het is allemaal onzinnige fantasie! Maar ik kan u nog een belevenis vertellen, die wel echt gebeurd is!”

„Heel graag!” zei mijnheer Kemper.

„Wel!” begon Gerben, „een paar jaar geleden zijn wij uit varen geweest met ons fanfarekorps. Wij hadden het

beurtschip gehuurd dat groot genoeg was om er honderd mensen mee te vervoeren. Het werd een reuze tocht. In ieder dorp dat wij passeerden, speelden wij een vrolijke mars en dan kwamen alle mensen kijken. Zo'n dag vergeet je niet gauw en vooral niet omdat wij op de terugweg in een hele dikke mist terecht kwamen.

Boven het meer was zoveel mist dat de schipper niet durfde doorvaren. Maar wij wilden erg graag naar huis en dus zei de schipper:

„Als jullie het allemaal goedvinden, waag ik het erop!”

Welnu wij vonden het goed en het schip boorde zich een weg door de mist. Weldra konden wij geen hand meer voor ogen zien en dat was reuze angstig. Zo vrolijk als wij de hele dag geweest waren, zo stil werden wij toen. Totdat de knecht van de schipper luid begon te lachen. Eerst dachten wij dat hij het op zijn zenuwen had gekregen van angst, maar dat bleek gelukkig helemaal niet zo te zijn.

„Wat zijn jullie toch een stelletje suffe landrotten!” riep hij, „als jullie allemaal op jullie toeters gaan spelen is de mist zo weg!” Dat wilde natuurlijk niemand geloven, maar om een aanvaring te voorkomen, vond de schipper het wel goed als wij muziek gingen maken. En dus speelde het korps weer een mars. Nu zult u het niet willen geloven, mijnheer Kemper, maar de mist

scheurde uiteen alsof iemand een laken doormidden trok. Het zicht werd zo ruim dat het schip op volle kracht kon gaan varen en zo kwamen wij behouden thuis.”

„Dat is merkwaardig,” zei mijnheer Kemper.

„Maar gelooft u dat dan?” vroeg Sietse.

Gerben die moeite had om zijn lachen te verbergen ging gauw naar buiten, maar mijnheer Kemper ging met hem mee en samen verdwenen zij in de richting van het meer.

„Hoe vindt u dat, vader?” vroeg Sietse, „die mijnheer Kemper lijkt die onzin van Gerben wel te geloven!”

„Mijnheer Kemper komt nog wel tot andere gedachten,” zei Klinkhamer.

Op dat moment ging de telefoon. Het was de burgemeester die belde, hij vroeg of hij Hielke en Sietse even mocht spreken.

„Jongens!” riep Klinkhamer, „hier is de burgemeester!”

Sietse nam de hoorn.

„Met Sietse, mijnheer.”

„Zeg Sietse,” zei de burgemeester, „ik bedank jullie hartelijk voor de hulp die jullie mijn dochter hebben geboden. Dat is wel een beloning waard en daarom vertel mij maar eens wat jullie graag willen hebben.”

„Dat weten wij niet, mijnheer,” zei Sietse, „maar wij hebben

echt geen beloning nodig.”

„Denk er toch maar eens over na,” zei de burgemeester, „en als er iets is waarmee ik jullie een plezier kan doen, laat het mij dan weten. Afgesproken?”

„Jawel burgemeester, tot uw dienst,” zei Sietse, want dat laatste zei vader ook altijd.

Sietse hing de hoorn op en zei tegen Hielke:

„Jij wordt bedankt van de burgemeester en bedenk maar gauw iets wat je graag wilt hebben. Dan krijg je het cadeau!”

„Is het waar?” vroeg Hielke, „wat vraag jij?”

„Een kameel!” stelde Sietse voor.

„Dat ben jijzelf,” zei Hielke en dan begonnen de belhamels te worstelen.

„Hé jongens!” zei Klinkhamer, „geen ruzie maken bij het vechten!”

Lachend om dat gezegde van vader hielden ze op.

Even later kwamen Louw en Piet en gingen zij weer varen. Bij de Woudaap werd Kees ook meegenomen en dan stuurde Sietse naar de Mariahoeve en gingen zij bij de studenten kijken.

Lodewijk Maas riep, toen de jongens de zaal binnenkwamen:

„Daar zijn mijn redders! Hielke en Sietse, jullie wil ik belonen!”

„Niet nodig!” zei Sietse, „en als u weer in nood zit, komen wij graag weer helpen. Het was een leuk avontuur!”

„Het gaat jullie dus niet om het redden, maar om het avontuur?” vroeg een van de studenten.

„Het gaat om allebei!” zei Sietse.

„Maar als er iets is waarmee ik jullie een plezier kan doen,” zei Lodewijk Maas, „zeg het dan!”

„Wij hebben plezier genoeg!” zei Hielke.

Lodewijk gaf de jongens toen een paar repen chocolade en die werden in de Kameleon broederlijk gedeeld.

Zo voeren onze vrienden genoeglijk verder over het zonnige meer. En op de polderdijk wandelde mijnheer Johan Kemper, de beroemde schrijver.

„Die man zou ik graag een poets bakken,” zei Sietse, „hij gelooft alleen de verhalen van Gerben, maar als wij de waarheid vertellen, zegt hij dat het onzin is!”

„Daar verderop staan hooihopen op de dijk,” zei Kees, „als wij ons daarachter verschuilen, kunnen wij wel een grap met hem uithalen.”

„Ja jongens, dan kruipen wij in zo’n hooihoop!” zei Louw.

„Als wij dat allemaal doen, loopt het vast in de gaten,” dacht Hielke, „wij gaan loten wie er in een hoop gaat kruipen.”

Sietse stuurde de Kameleon naar de wal en onzichtbaar voor

mijnheer **Kemper** voeren de jongens langs de rietkragen naar de hooihopen. Hielke plukte een rietstengel en brak er vijf stukjes af, die hij in zijn vuist hield.

„Wie het langste rietje trekt,” zei hij, „verstopt zich in een hooihoop.”

Allen trokken een rietje en **Kees** bleek het langste te hebben. De **Kameleon** werd nu tussen het riet tegen de wal geduwd en **Kees** kroop naar een hooihoop en groef zich er helemaal in. De anderen gluurden door het riet naar de dijk waar mijnheer **Kemper** naderde. En dan had hij de hooihopen bereikt en begon **Kees** te roepen:

„Help! Help toch! Red mij alstublieft!!”

Mijnheer **Kemper** bleef verschrikt staan. Dan liep hij snel de dijk af en keek in het water. Hij dacht dat er een drenkeling om hulp riep. Maar dan klonk achter hem op de dijk:

„Help! Help! Is daar iemand? Help dan toch!”

Mijnheer **Kemper** holde de dijk op en keek aan de andere kant. En toen klonk het weer achter hem:

„Help! Help! Ik krijg het zo benauwd!”

Dat laatste was inderdaad waar, want onder het hooi zat **Kees** warm en tevens had hij alle moeite om zijn lachen te bedwingen.

„Waar bent u?” riep mijnheer **Kemper**.

„Onder het hooi!” riep Kees, „help toch! Ik kan bijna niet meer...”

Tot grote pret van de jongens in de boot, begon mijnheer Kemper een hooihoop omver te werpen. Hij smeed het hooi bij armen vol weg en begon dan aan een volgende hoop. Kees, die dit ook zag, vond het raadzaam om ervandoor te gaan. Mijnheer Kemper stond met de rug naar hem toegekeerd en zo wist Kees ongemerkt naar het riet te kruipen. Hij wachtte even en toen mijnheer Kemper het hooi van een derde hoop ging verspreiden, kroop Kees gauw verder naar de Kameleon. Nauwelijks was hij aan boord of zijn vrienden begonnen de Kameleon weg te trekken. Een eind verder startte Sietse de motor en de boot voer het meer op. Vanuit de verte zagen de jongens hoe mijnheer Kemper de laatste hooihoop verwoestte.

„Drommels,” zei Sietse, „kijk eens, wie daar langs de dijk fietst?”

„Ai! Veldwachter Zwart!” riep Louw, „nu krijgt mijnheer Kemper een proces-verbaal wegens het omverwerpen van hooihopen!”

„Wij gaan er weer heen!” zei Sietse en hij stuurde de Kameleon weer naar de dijk.

„Sla het hooi van je kleren af, Kees!” zei Hielke, „anders

begrijpt Zwart direct wat er gebeurd is!”

Geholpen door Louw en Piet werd Kees ontdaan van ieder vezeltje hooi dat aan zijn kleren hing. En dan legde de Kameleon aan bij de plaats waar mijnheer Kemper tussen een chaos van hooi stond te praten met veldwachter Zwart.

„Maar ik durf er een eed op af te leggen dat ik iemand om hulp hoorde roepen!” zei mijnheer Kemper.

Zwart schudde zijn hoofd. „Ik weet het niet, mijnheer Kemper,” zei hij, „maar doordat u een boekenschrijver bent, vrees ik dat de verbeelding u parten speelt!”

„Maar dat is pertinent niet waar!” riep mijnheer Kemper, „ik zweer u dat er iemand om hulp riep!”

De jongens gingen aan wal en stonden vol spanning te wachten, naar wat Zwart nu zou doen.

De veldwachter keek naar de grond en liep dan naar de rietkraag. Daar ontdekte hij de afgeknakte rietstengels hetgeen een bewijs was, dat er een boot had gelegen.

Zwart keek nu onderzoekend naar de jongens. Kees werd er helemaal onrustig van toen Zwart hem een tijdje heel strak aankeek. Dan zei Zwart:

„Zeg jongens! Jullie gaan gereedschap bij boer Jellema halen en harken het hooi weer netjes op hopen! Kan ik ervan op aan, dat het gebeurt?”

„Wel ja,” zei Sietse, „dat is best!”

En onze belhamels gingen weer in de Kameleon en voeren naar de boerderij van Jellema.

„Het is toch wat?” zei Kees, „die Zwart...”

„Ssst,” waarschuwde Hielke, „praat niet zo luid! Zwart kan het wel horen want over het water klinken de stemmen verder dan je denkt!”

„Die Zwart,” zei Kees nu minder luid, „keek mij aan alsof hij wist dat ik onder het hooi heb gezeten!”

„Maar sufferd,” zei Louw, „kijk eens naar je sokken! Het hooi steekt er nog aan alle kanten uit! Dat heeft Zwart natuurlijk gezien!”

„Ja, hij keek wel naar mijn voeten,” zei Kees, „nou dan mag ik niet mopperen dat ik er zonder straf af kom!”

„Zwart heeft allang begrepen dat wij allemaal schuld hebben,” zei Hielke, „en daarom laat hij ons het hooi weer opharken!”

„Dat geloof ik ook,” zei Sietse, „maar ik heb wel gelachen!

Die mijnheer Kemper groef in het hooi als een hond die een kuil graaft!”

En nog lachend legden zij bij de boerderij van Jellema aan en gingen het erf op.

„Wat komen jullie doen?” vroeg Gerben die naast de schuur stond.

„Orders van Zwart!” zei Sietse, „wij komen gereedschap halen om het hooi op de polderdijk op hopen te zetten.”

„Dat staat toch op hopen?” zei Gerben, „ik heb het gisteren zelf bijeen geharkt.”

„Maar je vriend Kemper heeft alles omvergehaald,” zei Hielke lachend, „hij zei tegen Zwart dat hij iemand zocht.”

„Wat?” riep Gerben, „is hij nu helemaal koekoek geworden? Of zocht hij zijn verstand?”

Jellema kwam uit de schuur en vroeg waarom Gerben zo kwaad keek.

„Een malle boekenschrijver heeft alle hooihopen op de polderdijk omvergehaald,” zei Gerben, „en nu stuurt veldwachter Zwart de jongens hierheen om gereedschap te halen, dan kunnen zij het hooi weer bijeen harken.”

„Zó?” zei Jellema, „maar dan lijkt het mij beter dat het hooi hierheen wordt gehaald. Ga er maar heen met de praam, Gerben. Misschien willen de jongens helpen, dan is het karwei gauw klaar!”

Natuurlijk wilden de jongens helpen en zo duwde de Kameleon de praam van Gerben naar de dijk waar het hooi lag. Boven op de dijk zat iemand te wachten. Het was mijnheer Kemper die ook wilde helpen om het hooi weer netjes bijeen te harken.

Toen Gerben de praam stevig voor de wal had vastgelegd, zei hij tegen mijnheer Kemper:

„U heeft mij wat moois gebakken door alle hopen omver te werpen!”

„Neem het mij niet kwalijk, Gerben,” zei mijnheer Kemper, „ik wist niet beter of er zat iemand onder bedolven! Ik hoorde duidelijk om hulp roepen!”

„Hoe bestaat het,” zei Gerben, „enfin u mag helpen het hooi aan boord te brengen.”

Met z’n allen gingen zij aan het werk en mijnheer Kemper deed zo zijn best dat er zweet op zijn voorhoofd kwam. De jongens vonden het leuk werk en hielpen dapper mee zodat de praam spoedig geladen was.

„Hè hè,” zei mijnheer Kemper met een zucht, „dat was me nog eens werken!”

„Tja,” zei Gerben, „het is heel wat anders dan in een luie stoel zitten en een beetje met een potlood op papier te krassen.”

„Dat moet je niet zeggen,” weerlegde mijnheer Kemper, „want zo gemakkelijk is het niet. Het is duidelijk dat je nog nooit een verhaal hebt geschreven!”

„En ik heb ook nog nooit iemand uit een hoopje hooi om hulp horen roepen,” zei Gerben.

„Wel verdraaid!” zei mijnheer Kemper, „niemand wil het geloven en toch is het de zuivere waarheid!”

„U meent het?” vroeg Gerben.

„Zo waar als ik hier voor je sta!” zei mijnheer Kemper heel nadrukkelijk!

„O, maar wacht eens even,” zei Gerben, „ik weet het al! Het is vandaag dertien juli! De spookdag van de duivel van Eernewoude! Hij heeft u voor de gek gehouden! Dat staat zo vast als een huis!”

„De duivel van Eernewoude?” vroeg mijnheer Kemper verbaasd, „maar dat is toch onzin?”

„Natuurlijk!” zei Sietse, „alle verhalen van hem zijn verzonnen! Ook dat van de mist, dat hij u vanmiddag vertelde. Hij zei toen dat er honderd mannen op het schip zaten te spelen, maar onze fanfare heeft nooit meer dan vierentwintig leden gehad. Waar zijn dan die zesenzeventig andere leden?”

„Die zijn de mist ingegaan!” zei Gerben.

„Nee Gerben,” zei mijnheer Kemper, „die verhalen van jou zijn te fantastisch. Het spijt mij dat ik het moet zeggen, maar ik had mij van dit dorp iets anders voorgesteld. Er zou hier genoeg te beleven zijn, had men mij verteld, maar wat ik hier meemaak blijkt klinkklare onzin te zijn. Het valt mij werkelijk hard tegen!”

En mijnheer Kemper klom de dijk op en ging terug naar het dorp.

„Wat een prentenboek is dat!” zei Gerben, „en hij houdt maar vol dat hij iemand om hulp hoorde roepen!”

„Dat was waar!” zei Kees, „dat deed ik! Ik had mij voor de grap onder het hooi verscholen.”

„Die is goed!” riep Gerben lachend, „als ik hem dat vertel, gelooft hij het toch niet, want hij gaat het liefst tegen de stroom in!”

HOOFDSTUK IX

Piet gaat sparen

Piet kwam de volgende morgen vroeg in de smederij. „Wat ben jij vroeg?” zei Hielke.

„Dat komt,” verklaarde Piet, „doordat er iets is gebeurd. Ik was vanmorgen extra vroeg opgestaan om zo gauw mogelijk de flessen in de fabriek te spoelen. Ik was een half uur aan het werk en toen kwam de eerste kaasmaker bij mij. Hij keek in een kastje en vroeg dan heel kwaad: ‚Hé kwajongen waar zijn de loonzakjes gebleven? Hier lagen drie enveloppen met geld en nu is alles verdwenen. Daar weet jij meer van!’ ‚Nee mijnheer,’ zei ik, ‚ik weet van niets!’ Maar dat geloofde hij niet en hij ging in al mijn zakken voelen. Nou en toen haalde hij de directeur erbij en die zei: ‚Als jij niet zorgt dat het geld voor twaalf uur terug is, haal ik de politie en ben jij op staande voet ontslagen!’

Vinden jullie dat niet gemeen? Ik wist niet eens dat er geld in dat kastje lag. Wat moet ik nu doen?”

„Ga naar de politie!” stelde Sietse voor.

„Dat doet de directeur wel!” zei Hielke.

„Wat zegt Bottema, je pleegvader ervan?” vroeg Sietse.

„Ik heb het hem nog niet verteld,” zei Piet, „hij is nogal gauw kwaad en als hij mij niet gelooft, stuurt hij mij terug naar de stad.”

Veldwachter Zwart kwam de smederij binnen.

„Zo jongens,” zei hij, „is jullie vader er niet?”

„Hij komt direct,” zei Hielke, „hij zat de krant te lezen.”

„Mijnheer Zwart,” zei Sietse, „Piet wordt beschuldigd van diefstal en hij weet van niets.”

„Zó?” zei Zwart, „en wat is er dan wel gebeurd? Vertel het eens rustig, Piet.”

En Piet deed nogmaals het verhaal van de drie loonzakjes.

„Heb jij ze wel in die kast zien liggen?” vroeg Zwart.

„Nee mijnheer. Helemaal niet,” zei Piet, „want ik heb die kast nooit opengemaakt!”

„Dan ga ik eens even naar de fabriek,” zei Zwart en hij stapte op zijn fiets en reed naar het dorp.

„Kom,” zei Sietse, „wij varen er ook gauw heen.”

Zij holden naar de Kameleon en kwamen een minuut later dan Zwart bij de fabriek aan. De veldwachter was reeds in het kantoor en kwam dan terug met de directeur. De heren gingen naar de flessenspoelerij en de directeur wees de kast aan waaruit het geld verdwenen was.

„Wie had de loonzakjes erin gelegd?” vroeg Zwart.

„Mijn assistent Miedema,” antwoordde de directeur.

„Weet u het zeker?” vroeg Zwart, „heeft u het gezien?”

„Dat kan de kaasmaker u wel vertellen,” zei de directeur en hij riep de kaasmaker erbij.

Op de vraag van Zwart of hij het geld in de kast had zien liggen, antwoordde de kaasmaker:

„Jazeker! Ik stond erbij toen mijnheer Miedema het geld erin legde!”

„En waar is mijnheer Miedema?” vroeg Zwart.

„Bij de boeren voor de melkcontrole,” zei de directeur, „hij zal nu waarschijnlijk bij boer Brandsma zijn.”

„Laten wij dan even proberen om hem aan de telefoon te krijgen,” zei Zwart en dat vond de directeur best. De heren gingen weer naar het kantoor en de jongens die tot nu toe alles hadden kunnen volgen, bleven buiten wachten.

Zwart telefoneerde met de boerderij van Brandsma en vroeg de heer Miedema te spreken. Die bleek daar inderdaad te zijn en op de vraag van Zwart of hij de loonzakjes in een kast in de spoelerij had geborgen, antwoordde mijnheer Miedema, dat hij dat wel had gedaan, maar toen er een jongen in de spoelerij kwam werken, had hij de zakjes meegenomen en die zaten nu nog in zijn jaszak.

„Zorgt u dan dat het geld terechtkomt,” zei Zwart en hij hing de hoorn op.

„Miedema heeft het geld meegenomen,” zei Zwart tegen de directeur, „hij zag dat Piet daar kwam werken en vond het toen beter, daar geen geld te laten liggen. De jongen is dus onschuldig!”

„Ik zal het zeggen,” zei de directeur. Hij ging naar buiten en zei tegen Piet:

„Het geld is terecht! Mijnheer Miedema heeft het! Je kunt dus gaan!”

Maar op dat moment kwam Bottema het terrein op fietsen.

„Wat is dat hier?” riep hij driftig, „is die kwajongen een dief? De melkboer vertelde dat hij loonzakjes heeft gestolen!”

„Nee mijnheer Bottema,” zei de directeur, „het was een vergissing. Het geld is terecht!”

„Een mooie vergissing!” riep Bottema kwaad, „het is geen stijl om die hardwerkende jongen direct maar te verdenken. Maar nu is het uit! Hij doet geen slag meer voor jullie. Spoel zelf de flessen maar! Piet! Jij gaat hier niet meer werken!”

Bottema keerde zijn fiets en ging dan meteen weg.

En aan de manier van fietsen kon men duidelijk zien hoe kwaad hij nog was. De directeur trok zijn schouders op en ging weer in het kantoor.

„Nu ben ik mijn baantje kwijt,” zei Piet, „en ik wou zo graag een paar centjes verdienen. Nou, dan maar geen spaarbankboekje!”

„Wel Piet,” zei Sietse, „wij zullen je wel helpen om aan geld te komen.”

Zij gingen naar de Kameleon en werden dan ingehaald door Louw die verwonderd vroeg:

„Wat doen jullie hier? Of hebben jullie Piet geholpen bij het flessen spoelen?”

„Ik spoel geen flessen meer,” zei Piet, „ik heb ontslag.”

En dan vertelden de jongens wat er gebeurd was.

„Dat is wel jammer voor jou, Piet,” zei Louw, „maar dan hoef jij ’s morgens ook niet meer zo vroeg op te staan.”

„Zo is het,” zei Sietse, „je hebt vakantie of je hebt het niet. Kom jongens wij gaan varen!”

De Kameleon werd gestart en voer naar het meer.

Daar werd koers gezet naar de Woudaap waar Kees stond te wachten.

Voor de wal lag een praam met hout.

„Hé jongens!” zei Kees, „wij kunnen een snoepcentje verdienen, als wij deze praam naar de brug brengen.”

„Wij willen graag wat verdienen,” zei Sietse, „maar dan allemaal voor Piet!”

„Voor Piet?” vroeg Kees, „die verdient toch iedere dag drie gulden bij de fabriek?”

De vrienden vertelden hoe het er met Piet voor stond en toen was Kees bereid om ook een steentje bij te dragen voor hun vriend.

„Dan zal ik mijn neef Willem roepen,” zei Kees en hij ging in de molen en kwam terug met een jonge man, die een neef van Dijkstra was. Hij heette Willem en hij droeg een zwarte jekker afgezet met blauwe biezen. Voor op zijn platte uniformpet stonden de letters P.W.S.

„Wat betekent dat?” vroeg Louw.

„Provinciale Waterstaat,” zei Willem.

„Het betekent ook Pet van Willem Steenstra,” zei Kees, „want zo heet hij!”

Willem keek naar de Kameleon en vroeg:

„Moet dat bootje de praam trekken? Zou ik maar niet liever een kikker voor de boot spannen?”

„De Kameleon is sterker dan je denkt, Willem!” zei Kees. En om dat te bewijzen, liet Sietse de Kameleon meteen op volle kracht achter de praam duwen. De beide boten hadden in een ommezien een flinke snelheid. Willem zat heel verwonderd te kijken en Kees riep: „Dat had je niet gedacht, hè? Hou je maar goed vast, anders kiever je nog over boord!”

De boten voeren snel naar de brug en de jongens vroegen aan Willem, wat er van dat hout gemaakt moest worden.

„Een hokje!” zei Willem, „daarin komen twee tellers!”

„Zijn dat telmachines?” vroeg Piet.

„Wel nee,” zei Willem, „dat zijn twee mannen, die alles noteren wat er over de weg passeert. Dus hoeveel auto's, motorfietsen, brommers enzovoort er voorbijgaan en dan worden de lijsten op het bureau in de stad nagekeken en kan men daar bepalen of de weg verbreed moet worden of dat er een grotere brug moet komen. Ik heb zelf eens een baantje gehad als breukenteller!”

„Breukenteller?” vroeg Kees verbaasd, „was jij dan bij een ziekenhuis en moest jij alle mensen die een breuk hadden tellen?”

„Wel nee,” zei Willem, „ik werkte toen op een textielfabriek en moest daar telkens een streepje op een lijst zetten wanneer het garen in de machine stukging.”

„Dus jij telde de breuken in het garen,” zei Hielke.

„Zo was het,” zei Willem, „en nu moeten wij even kijken waar wij kunnen aanleggen.”

De brugwachter, die reeds wist dat er een hokje bij de brug gebouwd moest worden, wenkte naar onze schippers en wees hun waar de praam moest aanleggen. Vlak naast de brug,

zodat de doorgang niet versperd werd, stuurde Sietse de praam tegen de wal en kon het lossen beginnen. De jongens hielpen mee en nadat al het hout op de wal was gebracht, legde Willem vier balken op de grond zodat zij een rechthoek vormden. In de balken zaten gaten waarin de rechtopstaande stijlen pasten. Daaraan werden de wanden bevestigd en het dak erop gelegd. Twee ramen en een deur werden erin gezet en het tellershokje was klaar.

„Dat is vlug gegaan, jongens,” zei Willem, „hier is een rijksdaalder! Koop er maar wat lekkers voor!”

„Niks hoor!” zei Kees, „wij brengen het geld naar de spaarbank!”

„Dat is verstandig!” zei Willem, „iedere cent is een stap naar een miljoen!”

Willem ging met de brugwachter in huis en de jongens voeren naar het dorp. Met z'n allen gingen zij in het postkantoor waar de ambtenaar achter het loket een beetje argwanend naar het vijftal keek.

Piet legde de rijksdaalder door het loket en zei:

„Dit moet op een spaarbankboekje!”

„Heb jij al een boekje?” vroeg de mijnheer.

„Ikke niet!” zei Piet.

De mijnheer legde een boekje op de tafel en Piet moest zijn

naam opgeven en alles werd genoteerd. Maar toen de mijnheer ook zijn adres moest weten, aarzelde Piet.

„Moet dat er beslist bij?” vroeg hij.

„Natuurlijk,” zei de mijnheer, „jij moet dit boekje ieder jaar opsturen naar de Rijkspostspaarbank om er de rente bij te laten schrijven. Het boekje wordt daarna aan jou teruggezonden, maar daarvoor moeten wij natuurlijk jouw adres weten.”

„Stuurt u het dan maar naar Bottema,” zei Piet. De ambtenaar noteerde:

,Piet Lageveen per adres Bottema’.

Op de eerste kolom in het boekje werd een bedrag van twee gulden en vijftig cent genoteerd en hoewel het nog maar weinig was, keek Piet er heel trots naar. Het waren zijn eerste spaarcenten in zijn eigen bankboekje.

Vervolgens moest Piet zijn handtekening op een kaart zetten.

„Jij mag ook een kruisje zetten,” zei Sietse.

„Ga weg,” zei Piet lachend, „ik kan toch schrijven?” En dan vroeg hij de ambtenaar waarvoor die handtekening was.

„Als jij geld terug wilt halen,” zei de mijnheer, „moet jij een formulier ondertekenen en als die handtekening dan klopt met die op deze kaart, krijg jij je geld!”

Piet begreep het. Als hij ooit zijn boekje zou verliezen, zou

een oneerlijke vinder er toch geen geld van af kunnen halen, omdat hij niet de juiste handtekening kon maken. Piet duwde het boekje zo diep mogelijk in zijn zak en dan gingen de jongens terug naar de smederij.

„Vader!” riep Sietse, toen het hele stel de werkplaats binnenkwam, „Piet is kapitalist geworden!”

„Is het waar?” vroeg Klinkhamer lachend, „gefeliciteerd Piet!” Piet lachte en gaf het spaarbankboekje aan Klinkhamer. „Wilt u het voor mij bewaren?” vroeg hij.

Klinkhamer keek in het boekje en zag het bedrag van een rijksdaalder staan.

„Wel Piet,” zei hij, „ik zal het goed voor je bewaren. Het kan best het begin van een lieve duit worden!”

„Weten jullie wat wij gaan doen?” zei Kees, „wij gaan iedere week twee kwartjes betalen voor de club!”

„Welke club?” vroeg Sietse.

„De Kameleonclub!” zei Kees, „wie mee uit varen wil moet iedere week twee kwartjes betalen. En dat geld doen wij op het boekje van Piet!”

„Heel mooi bedacht, Kees!” zei Piet, „maar ik wil niet dat jullie voor mij gaan sparen. Ik spaar liever zelf.”

Veldwachter Zwart kwam binnen en ook hij moest het spaarbankboekje van Piet zien.

„Dat is mooi,” zei Zwart, „ik hoop dat jij nog veel mag sparen Piet.”

„Dat hoop ik ook,” zei Piet.

Zwart sprak nog even met Klinkhamer en liep dan naar de deur, waar juist Gerben op de fiets naar binnen wilde rijden. Door hard te remmen wist Gerben een botsing te voorkomen.

„Hé grote nozem!” riep Zwart verontwaardigd, „wat zijn dat voor manieren? Jij kunt hier niet zomaar naar binnen rijden?”

„En u ziet zelf dat het wel kan!” zei Gerben, „kijk maar, ik stoot mijn hoofd niet en raak ook geen deurstijl!”

„Maar het is verboden!” zei Zwart.

„Waar staat dat dan?” vroeg Gerben, „ik zie nergens een bordje met verboden toegang erop.”

„Het is verboden om op een particulier voetpad te rijden!” zei Zwart, „daarvoor kan ik jou een bon geven!”

„Noemt u dit straatje tussen de weg en de smederij een voetpad?” vroeg Gerben spottend. „Is dat niet een beetje ver gezocht?”

„Jij moet niet zoveel praatjes hebben!” zei Zwart, „als jij een beetje verstand had, zou jij niet op een fiets een werkplaats binnenrijden.”

„Zwart heeft gelijk!” zei Klinkhamer, „dat moet jij niet weer doen, Gerben! Daar kunnen best ongelukken van komen!”

„En prent dat maar eens goed in je hoofd!” zei Zwart.

„Ik kan niet zoveel in mijn hoofd hebben,” zei Gerben, „want dan kan ik mijn pet niet meer op!”

Om dat malle antwoord moesten de jongens lachen.

„O, o, wat een mens!” zei Zwart en hoofdschuddend verliet hij de smederij.

„Zwart moet mij niet,” zei Gerben tegen Klinkhamer, „hij keek mij bijna de volgende week in!”

„En jij bent nog wel zo’n beste,” zei Klinkhamer spottend.

„Maar toch moet jij tegen Zwart niet zo loslippig zijn!”

„Maar,” zei Gerben. „Als mijn lippen vastzitten kan ik niet eten!”

„O, o, wat een mens!” zei Sietse, waarmee hij de woorden van Zwart herhaalde.

„Zeg dat wel!” zei Klinkhamer.

Gerben lachte.

HOOFDSTUK X

Het afscheid van mijnheer Kemper

„En wat is er van je dienst, Gerben Zonderland?” vroeg Klinkhamer.

„Ik kom voor de jongens,” zei Gerben, „de schapen moeten van de dijk worden gehaald, want zij maken het de kampeerders lastig. Iedere dag komen er klachten dat die dikke woldragers de koek hebben opgegeten van vakantiegangers!”

„Wat?” vroeg Klinkhamer, „eten de schapen koek?”

„Zij zijn er dol op,” zei Sietse, „wij hebben ze een ontbijtkoek gegeven en zij vochten om een stukje!”

„Zij dringen zelfs de kampeertenten binnen!” zei Gerben, „en voordat zij shade gaan aanrichten, laat Jellema ze naar de boerderij brengen. Dus jongens als jullie even willen helpen met de oersterke, beste en solide Kameleon, zou ik dat heel prettig vinden!”

„Hm,” zei Sietse, „de Kameleon is dus geen oude, roestige wastobbe?”

„Heb ik dat gezegd?” riep Gerben verbaasd, „dan heb ik mij

gruwelijk vergist, want die ouwe koffiemolen... eh... ik bedoel die prachtige sierlijk gestroomlijnde Kameleon is immers helemaal niet roestig?”

„Als je dat maar weet,” zei Sietse, „en jongens, zullen wij gaan helpen?”

„Natuurlijk!” zei Hielke.

Dus gingen zij met z'n allen in de Kameleon naar de boerderij van Jellema. Daar lag een lege praam en die werd nu door de Kameleon naar de polderdijk geduwd waar de schapen waren. Zij liepen achter een mijnheer aan en drongen zich tegen hem op.

„Kijk! Weer een nieuw koekslachtoffer!” zei Gerben.

„Dat is de boekenschrijven mijnheer Kemper!” zei Hielke.

„Warempel,” zei Gerben lachend, „vaar dan maar langzamer Sietse. Ik wil graag kijken hoe dat daar afloopt.”

Maar dan zag mijnheer Kemper de boten en hij wenkte naar Gerben om hulp!

„Wat is er?” riep Gerben.

„De schapen vallen mij aan!” riep mijnheer Kemper.

„Drommels!” riep Gerben, „hebben zij dan de schapenkolder? Past u op dat zij u niet bijten! Het kan reuze gevaarlijk zijn!”

Nauwelijks hoorde mijnheer Kemper dat schapenkolder

gevaarlijk was, of hij holde naar de walkant en sprong pardoos in het water.

„Asjemenou??” zei Gerben verbaasd, „is hij nou helemaal betoeterd?”

De jongens proestten het uit van het lachen, toen zij mijnheer Kemper tot zijn middel in het water zagen staan. Een

papieren zak met gevulde koeken hield hij omhoog. Sietse stuurde de boten naar hem toe en Gerben trok mijnheer Kemper in de praam.

„Is me dat wat?” zei mijnheer Kemper en hij zag nog bleek van de schrik. „Gelukkig ben ik niet gebeten! Tjonge, tjonge! Aangevallen door dolle schapen! Dat gebeurt niet iedereen!” „Gelukkig niet,” zei Gerben, „voor zover ik het mij kan herinneren, hebben wij het hier slechts één keer eerder meegemaakt. Dat was met een knecht van boer Brandsma. Hij werd door een schaap gebeten en kreeg schapenkolder. Hij rende twintig maal rond de boerderij en schreeuwde luid: ‚Bèèè, bèèè!’ Toen greep hij een schaar en knipte al het haar van zijn hoofd. Daarna rende hij het weiland in en ging op handen en voeten tussen de schapen lopen grazen. Totdat de dokter hem een spuitje gaf. Meteen was de knecht gekalmeerd, maar hoewel hij zijn mond stijf dicht hield, klonk van binnen bij hem nog duidelijk bèèè, bèèè-geroep. En weet u hoe dat kwam?”

„Ik heb er geen flauw idee van,” zei mijnheer Kemper. „Dat was de echo in zijn holle kies,” zei Gerben.

De jongens proestten het uit van het lachen, maar mijnheer Kemper keek kwaad en zei:

„Breng mij liever zo gauw mogelijk naar het dorp in plaats van

flauwe smoesjes te verkopen!”

„Ik breng u wel even!” zei Sietse.

De praam werd naar de wal geduwd en mijnheer Kemper kwam aan boord van de Kameleon. Sietse liet de boot zo snel mogelijk naar het dorp varen en bij het Raadhuisplein ging mijnheer Kemper aan wal.

„Welbedankt!” zei hij, „en zeg tegen Gerben dat hij een akelige leugenaar is!”

„Dat hebben wij hem al zo vaak gezegd,” zei Sietse, „maar het duurde wel lang voordat u het wist!”

Dat vond mijnheer Kemper helemaal geen leuke opmerking en hij liep zo driftig naar het hotel, dat het water uit zijn schoenen spatte.

Intussen dreven Gerben en de jongens de schapen in de praam en toen Sietse terugkwam kon de Kameleon meteen beginnen te duwen.

„Wat zei mijnheer Kemper?” vroeg Gerben.

„Dat jij een akelige leugenaar bent,” antwoordde Sietse.

„Mooi!” zei Gerben, „dan vertel ik hem nooit meer wat. En ik deed nog wel zo mijn best om hem aan verhalen te helpen voor zijn boeken. Maar die man heeft een gebrek! Hij heeft geen gevoel voor humor! Wat zullen zijn boeken saai zijn! Ik zou ze niet cadeau willen hebben.”

„Jij zult ook wel de laatste zijn, die er een cadeau krijgt,” zei Sietse.

Kees zag iets voor in de Kameleon liggen en hij klom vlug uit de praam in de motorboot en vond daar de zak met koeken die mijnheer Kemper had vergeten mee te nemen.

„Er zitten er nog vier in!” riep Kees en hij nam er gauw een koek uit en begon ervan te eten, waarna hij de zak met de andere koeken in de praam wierp. Hielke verdeelde de rest van de koeken en gaf ieder een halve. Maar niemand at ervan, de schapen kregen alles.

„Je moet een stom dier ook wat gunnen,” zei Gerben, „eet er maar lekker van, Kees!”

„Maar ik ben geen stom dier!” zei Kees verontwaardigd.

„Wat jij bent!” zei Gerben, „is bijna niet uit te spreken!”

„Hoe is het dan ongeveer?” vroeg Louw.

„Een kleptomanische veelvraat!” zei Gerben.

„Dat klinkt niet erg deftig,” vond Louw.

De boten naderden de boerderij en de praam werd tegen de wal geduwd. De schapen sprongen er meteen uit en liepen het erf op.

Gerben holde ze achterna en zette het hek van het weiland open. De schapen gingen erdoor en begonnen te grazen.

Gerben trok het hek dicht en bedankte dan de jongens voor

hun hulp. „En tot ziens, vrienden,” zei hij.

„Weet jij dat je fiets nog in de smederij staat?” zei Hielke.

„Deksels, dat was ik vergeten,” schrok Gerben, „wel, dan vaar ik met jullie mee!”

Gerben ging weer met de jongens in de Kameleon en toen zij even later de brug naderden, vroeg Gerben:

„Wat moet dat hokje daar?”

„Dat is van de P.W.S.,” zei Louw.

„P.W.S.?” vroeg Gerben, „betekent dat Pak Weg Sufferd?”

„Wel nee, dat hokje is van de Provinciale Waterstaat,” zei Hielke, „daarin komen twee heren te zitten die een verkeerstelling houden!”

„Een mooi baantje,” merkte Gerben op, „je zit er droog en je ziet van alles en je krijgt nog geld bovendien!”

„Ik wou dat ik het mocht doen,” zei Piet.

„Wil jij dan zo graag geld hebben?” vroeg Gerben.

„Nou ja,” zei Piet, „een beetje op een spaarbankboekje zou ik wel willen hebben. Dat hebben de andere jongens ook.”

„Het is heel goed dat jij er zo over denkt,” beaamde Gerben, „je kunt nooit te vroeg beginnen met sparen!”

„Maar ik zal toch geld moeten hebben om te kunnen sparen,” zei Piet, „en dat heb ik niet!”

„Dan moeten jouw vrienden maar eens iets voor je

bedenken,” zei Gerben, „zij zijn nogal pienter in het verzamelen van centjes!”

Gerben kon gemakkelijk praten. Hij stapte bij de smederij uit de Kameleon en fietste terug naar de boerderij. Maar hoe de jongens Piet aan spaarcenten konden helpen, dat vertelde hij niet!

„Wij kunnen de burgemeester om een beloning vragen van vijf gulden,” stelde Sietse voor, „want wij hebben Hetty en de student weer thuisgebracht!”

„Vraag je maar vijf gulden?” vroeg Kees, „dat is veel te weinig. De burgemeester kan best honderd gulden geven!”

„Al kregen jullie er duizend!” zei Piet, „dan zou ik dat geld toch niet aannemen. Ik wil alles zelf verdienen!”

„Dan moeten wij jou aan een baantje helpen,” zei Louw.

„Zoals kranten bezorgen bijvoorbeeld.”

„Ik weet wat!” zei Kees, „telegrambesteller! Dat is helemaal geen zwaar werk!”

„Dat kan nooit!” zei Hielke, „want dan moet Piet de hele dag klaarstaan en als hij op school is, kan hij niet de klas uitlopen en tegen de meester zeggen: ik ga even een telegram bestellen, ik kom zo terug!”

„Wij hoeven het niet eens op het postkantoor te gaan vragen,” zei Sietse, „want Sjoerd Bonnema bestelt alle telegrammen!”

„Dan weet ik wat beters!” zei Kees, „wij gaan overal vragen of iemand voor een paar uur per week een knechtje kan gebruiken. Wie gaat ermee naar de bakker?”

Dat plan was niet gek en daarom voeren zij met de Kameleon naar het Raadhuisplein en gingen naar de bakker. Maar deze kon Piet niet aan werk helpen en als troost gaf hij de jongens ieder een groot stuk koek.

„Dat is toch meer dan niets,” zei Kees en hij smulde van de koek.

Zij gingen naar de slager, maar die had ook geen werk voor Piet en de groenteboer ook niet en de kruidenier niet en de melkboer niet, kortom er was voor Piet niets te vinden, waarmee hij iets kon verdienen.

Toen Hielke en Sietse dit thuis vertelden, zei Klinkhamer: „Hij mag van mij wel een gulden verdienen als hij af en toe een machine wil schoonmaken.”

„Dat is geweldig vader!” riep Sietse, „en dan doen Hielke en ik er ieder twee kwartjes bij van ons zakgeld!”

Maar toen de jongens Piet vertelden dat hij twee gulden per week kon verdienen met het poetsen van machines, bedankte hij voor de eer. Hij wilde Hielke en Sietse niet in het vaarwater komen, want hij vond dat die meer recht hadden op dat werk.

„Piet is wei lastig!” zei Sietse, toen hij aan vader vertelde dat hun vriend het baantje niet aannam.

„Piet is een jongen met karakter!” zei Klinkhamer, „hij weet wat hij wil. Hij neemt geen aalmoezen aan!”

Mijnheer Kemper kwam in de smederij.

„Ik kom afscheid nemen!” zei hij, „ik blijf hier niet langer, want er valt niets te beleven! Er was veel over dit dorp verteld en ik had al vaak iets gelezen over de jongens met hun Kameleon, maar tot mijn spijt moet ik u bekennen, dat alles mij geducht is tegengevallen!”

„Dat vind ik nou werkelijk verschrikkelijk jammer,” zei Klinkhamer, „onze Vereniging voor vreemdelingenverkeer doet alle moeite om het hier iedereen naar de zin te maken en nu zegt u dat alles zo is tegengevallen.”

Gerben kwam ook in de smederij.

Mijnheer Kemper keek hem lang niet vriendelijk aan en beantwoordde de groet van Gerben nauwelijks. Dan zei hij tegen Klinkhamer:

„Het dorp met de omgeving en vooral het meer, vind ik werkelijk mooi, maar er zijn hier mensen die verre van leuk zijn!!”

Daarbij keek hij Gerben heel kwaad aan.

„Bedoelt u dat ik één van die lang niet leuke mensen ben?”

vroeg Gerben, „en ik heb nog wel zo mijn best voor u gedaan!”

Mijnheer Kemper, die zich zichtbaar opwond, omdat hij nog reuze kwaad was, dat Gerben hem in het water had laten springen, zei driftig:

„Wie de schoen past... eh...”

De spreuk: ‚Wie de schoen past, trekke hem aan’, kon hij zich op dat moment door zijn kwaadheid niet goed herinneren, maar Gerben kwam hem heel bereidwillig te hulp. En toen mijnheer Kemper nogmaals zei: „Wie de schoen past... eh...” zei Gerben: „Zet zijn hoed op!”

De jongens proestten het uit van het lachen, maar mijnheer Kemper riep kwaad: „Jij bent een grote vlegel!!”

Dan liep hij de smederij uit en dat was dan het afscheid van de beroemde mijnheer Kemper.

„Als jij zo met alle gasten doet, Gerben,” zei Klinkhamer, kan de Vereniging voor vreemdelingenverkeer haar werk wel staken!”

„Maar alle gasten zijn niet zoals mijnheer Kemper,” zei Gerben, „u had hem moeten zien toen hij pardoos te water sprong voor een paar onnozele schapen. Hij keek met een beschimmeld gezicht alsof hij vermoord werd.”

„Jij vergeet dat zo’n stadsbewoner soms totaal niets van het

plattelandsleven weet,” zei Klinkhamer, „daar moet jij in ’t vervolg wel rekening mee houden.”

„Ik zal het proberen,” mopperde Gerben, „maar ik weet van niks en ik kom nergens. U weet toch ook, Klinkhamer, dat hier genoeg stadsmensen zijn geweest, waarmee wij veel plezier hadden en die hier graag terugkomen. En dat wou ik dus ook maar even zeggen!”

„Zeg Gerben?” vroeg Sietse, „vertel jij nu eens hoe wij Piet aan een baantje kunnen helpen, waarmee hij een paar centen kan verdienen. Wij hebben al bij iedereen om werk gevraagd.”

„Wat?” riep Gerben, „weten jullie niets te bedenken? Maar dat is nog nooit gebeurd! Waarom maken jullie geen teller van hem? Piet wou immers graag in zo’n hokje zitten?”

„Dat is onzin,” zei Sietse, „hoe kunnen wij een teller van hem maken als er niets te tellen is?”

„Er is altijd wat te tellen,” zei Gerben, „om iets te bereiken, moet je juist heel goed op je tellen passen!”

„Dat heb jij dan zeker niet gedaan,” zei Sietse, „want jij hebt zo goed als niets bereikt.”

„Zeg dat niet,” zei Gerben, „want ik had een best stuk brood kunnen hebben als ik niet alles had opgegeten!”

En dan ging hij lachend weg.

„Met hem kun je nooit eens ernstig praten,” klaagde Hielke,
„want dat was toch een idiote raad om een teller van Piet te
maken?”

„Een teller? Een teller?” zei Sietse, „ik moet er toch eens
over nadenken!”

HOOFDSTUK XI

Een plan vol verrassingen

De volgende morgen, bij het ontbijt, vroeg Sietse:

„Vader? Heeft de Vereniging voor vreemdelingenverkeer ook een teller nodig?”

„Een teller?” vroeg Klinkhamer verbaasd.

„Ja, ik bedoel iemand die iets moet tellen, dat zou dan een mooi baantje voor Piet kunnen zijn.”

„Maar wat zou hij moeten tellen?” vroeg Klinkhamer, „hoeveel ijsjes de ijsman verkoopt? Of hoeveel petten er gedragen worden of hoeveel mussen er voorbijvliegen?”

„Of hoeveel passagiers er in de bus zitten?” vroeg Hielke lachend.

„Ja! Dat is het!” riep Sietse, „Piet moet iedere morgen de passagiers in de bus van acht uur tellen!”

„Dat meen je toch niet?” zei Klinkhamer, „waarvoor zouden de passagiers geteld moeten worden?”

„De Vereniging voor vreemdelingenverkeer wil weten of het nodig is om meer bussen te laten rijden,” zei Sietse, „daarvoor moet er nagegaan worden hoeveel passagiers er

steeds meegaan.”

„En dat geldt dan alleen voor de bus van acht uur?” vroeg Klinkhamer een beetje spottend.

„Ja,” zei Sietse, „want als Piet alle bussen moet controleren, zou hij de hele dag werk hebben.”

„Maar jongen!” zei Klinkhamer, „onze vereniging stelt geen belang in die tellerij. Het is immers bekend dat die bus nooit meer dan half vol zit!”

„Maar dat weet Piet niet,” zei Sietse, „en dat moet niemand hem vertellen!”

„Jij wilt hem dus voor de gek houden,” zei Klinkhamer.

„Alleen maar om hem te helpen,” zei Sietse.

„Het is goed bedoeld,” zei Klinkhamer, „maar al ben ik dan de voorzitter van de vereniging, ik zal het toch niet gedaan kunnen krijgen, dat het bestuur geld gaat uitgeven voor een tellerij die geheel overbodig is!”

„Maar het bestuur hoeft niets te betalen,” zei Sietse, „dat doen wij! Wij geven allemaal wat en dan doet u net alsof de vereniging Piet betaalt. U geeft hem bijvoorbeeld iedere zaterdag vijf gulden.”

„Dat moet je doen, vader,” zei moeder, „het is een leuke manier om die arme jongen te helpen.”

„Goed,” zei Klinkhamer, „dan geef ik een gulden.”

„En wij samen ook,” zei Hielke, „en wij vragen ook aan Louw en Kees!”

„Wel ja,” zei Sietse, „wij zorgen wel voor geld!”

„Jullie werken de plannen maar uit,” zei Klinkhamer, „dan zal ik Piet wekelijks betalen!”

„Hoera!” riep Sietse en hij wreef zich in de handen van plezier. Klinkhamer ging naar de smederij en Sietse, gevolgd door Hielke, ging in de gang naar de telefoon.

„Ik ga de burgemeester bellen,” zei Sietse, „hij heeft ons een beloning beloofd en die kunnen wij nu best gebruiken!”

„Wil jij om geld vragen?” vroeg Hielke, „durf jij dat? Hoeveel vraag je?”

„Ik vraag niet om geld,” zei Sietse, „maar om hulp. De burgemeester moet dan zelf maar beslissen hoeveel hij wil geven!”

„Wat ben jij uitgekookt!” zei Hielke en dan zochten zij in het telefoonboek het nummer.

Sietse draaide het getal en kreeg dan de dienstbode van de burgemeester aan de telefoon.

„Kan ik de burgemeester even spreken?” vroeg Sietse.

„Een ogenblikje,” zei het meisje.

Het duurde even en dan kwam de burgemeester aan het toestel.

„Mijnheer! Met Sietse Klinkhamer,” zei Sietse, „u heeft gezegd dat wij maar eens moesten vertellen wat wij graag willen hebben.”

„Ja ja. Dat is waar,” zei de burgemeester, „zeg maar wat je verlangt, Sietse!”

„Wij zouden graag hulp willen hebben voor Piet Lageveen, zodat wij hem geld kunnen geven voor zijn spaarbankboekje,” zei Sietse, „kunt u ons daarbij helpen?”

„Ik vind het heel leuk dat jullie je vriend wilt helpen,” zei de burgemeester, „kom om negen uur even op het gemeentehuis, dan spreken wij daar wel verder!”

„Graag, burgemeester,” zei Sietse.

„Hoeveel krijgen wij?” vroeg Hielke.

„Wij moeten om negen uur op het gemeentehuis komen,” zei Sietse, „hoe laat is het nu?”

„Tien voor half negen,” zei Hielke.

„Dan zullen wij nog even moeten wachten,” zei Sietse.

Zij gingen voor de smederij op een gerepareerde maai-machine zitten en keken naar alles wat er voorbijkwam. Ook Gerben kwam er op zijn fiets.

„Zitten jullie ook al te tellen?” vroeg hij.

„Wel nee,” zei Sietse, „maar wij hebben wel iets bedacht voor Piet. Hij gaat voor de Vereniging voor vreemdelingenverkeer

het aantal passagiers in de bus tellen!”

„Waar is dat voor nodig?” vroeg Gerben.

„Om Piet aan geld te helpen!” zei Sietse.

„Maar waarvoor wil de vereniging de passagiers geteld hebben?” vroeg Gerben.

„Dat wil de vereniging niet!” zei Sietse, „maar wij doen net alsof! Wil jij ook iets geven om Piet z’n loon te kunnen betalen?”

„Ha, ha! Die is goed!” riep Gerben, „jullie laten Piet tellen en geven hem er geld voor. Natuurlijk doe ik met die grap mee! Ik geef, zolang het spelletje duurt, een gulden per week!”

„Prachtig Gerben!” zei Hielke, „als Louw en Kees ook meedoen, kunnen wij Piet al vier gulden per week betalen.”

„Voor zo’n knal grap heb ik altijd een paar centen over,” zei Gerben, „tjonge, ik mag mij wel gaan oefenen in het ernstig kijken. Als ik Piet binnenkort bij de bus zie staan tellen, zal ik moeite hebben om mijn lachen te verbergen. Jullie bedenken wel altijd bijzondere grappen!”

„Jij zei dat wij een teller van hem moesten maken,” zei Sietse, „zulke vreemde dingen denken wij nooit uit! Dat kan jij alleen en niemand anders!”

„Wel ja!” zei Gerben, „geef mij de schuld maar weer! Als het fout gaat, wie heeft het dan gedaan? Gerben Zonderland

natuurlijk! Ik zit toch altijd tussen het schip en de wal!”

Gerben ging de smederij binnen.

Hielke en Sietse zagen in de verte Louw en Piet uit het dorp komen.

„Weg wezen!” zei Sietse, „Piet mag niet weten dat wij voor hem naar de burgemeester gaan!”

Vlug liepen zij naar het boothuis en terwijl hun vrienden voor de huizen langs naar de smederij liepen, voeren Hielke en Sietse achter de huizen naar het dorp. Toen zij bij het Raadhuisplein aanlegden, zagen zij de burgemeester het gemeentehuis binnengaan.

„Kom,” maande Sietse, „hij is er, wij gaan!”

„Maar het is nog tien minuten voor negen,” zei Hielke.

„Wat geeft dat?” zei Sietse en dan gingen de jongens naar het gemeentehuis. In de gang kwam de bode hen tegemoet en vroeg:

„Wat moeten jullie?”

„Bij de burgemeester komen,” antwoordde Sietse.

„Dat is fraai!” zei de bode, „wat hebben jullie gedaan? Zeker niet veel goeds?”

„Niet veel goeds?” zei Sietse verwonderd, „nou ja, zo erg was het niet! Wij hebben alleen maar een kind in een kinderwagen te water gereden, dat was alles.”

Hielke proestte het uit van het lachen en de bode keek kwaad.
Dan zei hij:

„Ik zal de burgemeester waarschuwen!”

Hij verdween achter in de gang en kwam weldra terug. „Jullie worden verwacht!” zei hij, „de derde deur en vergeet niet aan te kloppen!”

De jongens deden wat hun gezegd was en nauwelijks had Sietse op de deur geklopt of de burgemeester riep: „Binnen!” Sietse zwaaide de deur wijd open en dan zeiden onze Klinkhamertjes precies tegelijk:

„Goedemorgen burgemeester!”

„Dag jongens! Ga zitten!” zei de burgemeester. Hielke en Sietse namen een stoel en toen zij tegenover de burgemeester zaten, die hen vanachter zijn bureau vriendelijk lachend aankeek, zei de edelachtbare:

„Dus jongens, jullie hebben een plan om iets te doen voor jullie vriend Piet. Vertel maar eens hoe dat plan is.”

Hielke en Sietse gingen aan het uitleggen hoe zij Piet iedere morgen de passagiers in de bus van acht uur wilden laten tellen! Dat moest Piet dan zogenaamd doen voor de Vereniging voor vreemdelingenverkeer en dan zou Klinkhamer hem daarvoor iedere week betalen. Natuurlijk betaalde de vereniging het niet en daarom moesten de

jongens voor het zogenaamde loon zorgen.

„Mijn vader geeft iedere week een gulden,” zei Sietse, „en wij samen ook en Gerben ook één en wij hopen dat Louw en Kees ook samen een gulden geven!”

„Dat is prachtig,” zei de burgemeester, „het is een ietwat wonderlijk plan, maar omdat de bedoeling ervan zo goed is, doe ik graag mee. En dan geef ik iedere week een rijksdaalder! Hier is alvast tien gulden, kom over vier weken maar weer!”

„Dank u wel, burgemeester!” zeiden Hielke en Sietse verheugd en zij wilden reeds opstaan, maar dan vroeg de burgemeester:

„Heeft jullie vader een schrijfmachine?”

„Nee mijnheer,” zei Sietse.

„Dan zal ik een paar mooie lijsten voor jullie laten maken, waarop Piet alles kan invullen. Dat maakt alles wel echter!” zei de burgemeester, die kennelijk plezier had in deze grap. Hij belde en er kwam een mijnheer binnen.

„Mijnheer Faber,” zei de burgemeester, „wilt u even een paar lijsten tikken voor deze jongens? Er moet boven staan: ,Vereniging voor vreemdelingenverkeer’, dan een kleine kolom voor de datum. Een brede kolom met erboven ,busnummer’ en een kolom met erboven ,aantal passagiers’.

Twee lijsten is voorlopig wel genoeg en hecht ze even vast op een stukje karton! Zo jongens, gaan jullie maar met mijnheer Faber mee, dan zorgt hij wel voor de lijsten!”

Hielke en Sietse vonden deze onverwachte medewerking zo geweldig, dat zij de burgemeester heel hartelijk bedankten. En dan gingen zij met mijnheer Faber mee naar de secretarie waar zij voor een loket moesten wachten, totdat zij de keurig getypte lijsten kregen.

„Het is net echt!” lachte Hielke.

„En ’t wordt nog veel echter!” zei Sietse, „maar dan mag jij niet lachen, als jij dat maar onthoudt.”

Zij holden naar de Kameleon en voeren terug naar de smederij. Louw en Piet stonden daar nog op hen te wachten.

„Waar komen jullie vandaan?” vroeg Louw.

„Wij moesten even een boodschap doen/” zei Sietse, „alstublieft vader, hier zijn de lijsten van het gemeentehuis voor het tellen!”

„Lijsten van het gemeentehuis?” vroeg Klinkhamer verbaasd. En dan las hij wat erop stond.

„O, ja,” zei hij dan, „dat is voor de Vereniging voor vreemdelingenverkeer. Daarvoor zoeken wij een teller.”

„Een teller?” vroeg Gerben die op de werkbank zat en een sigaretje rookte, terwijl hij veelbetekenend tegen Klinkhamer

knipooogde, „een teller? Waarvoor?”

„Misschien is het wat voor jou,” zei Klinkhamer, „iedere morgen moet het aantal passagiers in de bus van acht uur geteld worden. De Vereniging voor vreemdelingenverkeer wil weten of het nodig is om nog een bus te laten rijden.”

„Het zou geen gek baantje zijn,” zei Gerben, „ik zou er best een paar rijksdaalders mee willen verdienen, maar ik heb geen tijd. Ik moet om acht uur ’s morgens op de boerderij zijn!”

Piet bekeek de lijsten die Sietse op de werkbank had gelegd en vroeg dan:

„Mag ik het doen, mijnheer Klinkhamer? Het is helemaal niet moeilijk. In die eerste kolom moet de datum staan, in die tweede het nummer van de bus en in die andere het aantal passagiers. Dat zou ik best kunnen doen! Mag ik alstublieft?” Hielke ging naar de achterdeur, want hij kon zijn lachen niet meer verbergen, toen Gerben met een stalen gezicht uitriep: „Wel ja Klinkhamer! Laat Piet het doen! Hij wilde immers graag zo’n baantje hebben? Dat komt toch toevallig mooi uit?”

„Hm ja,” zei Klinkhamer, „ik weet niet of ik dit door een minderjarige mag laten doen, maar vooruit als ik ervan op aan kan, dat jij het goed doet, Piet, vind ik het best!”

„Ik zal werkelijk mijn best doen!” zei Piet, „enne... wat kan ik verdienen?”

„Tja, hoeveel was het ook weer?” zei Klinkhamer, „zoiets van ongeveer vijf gulden, geloof ik, maar dat hoor je nog wel!”

„Vijf gulden?” riep Piet blij, „dat vind ik geweldig! Dan kan ik ook gaan sparen!”

„Zo zie je maar, Piet,” zei Gerben, „hoe goed de Vereniging voor vreemdelingenverkeer voor iedereen zorgt!”

„Dan hang ik de lijsten hier naast de deur!” zei Klinkhamer, „hier in de vensterbank ligt een ballpoint en dan kun jij morgenvroeg om acht uur je gang gaan, Piet!”

„Het komt best in orde, mijnheer Klinkhamer,” zei Piet.

„En zullen wij dan nu maar gaan varen?” vroeg Sietse, waarna de jongens in de Kameleon gingen en naar de Woudaap voeren. Daar werd Kees opgehaald en de jongens voeren verder naar de plaats waar zij altijd gingen zwemmen.

Spoedig spartelde het hele stel in het water en Sietse nam stiekem Louw apart en later ook Kees om hun te vragen of zij ook ieder twee kwartjes wilden geven voor de tellerij van Piet.

„Dus dat tellen hebben jullie bedacht?” zei Louw en dan moest hij lachen en hij was evenals Kees meteen bereid om ook twee kwartjes te geven.

En zo konden Hielke en Sietse 's middags aan tafel trots

vertellen dat zij wekelijks zes gulden en vijftig centen hadden voor het loon van Piet.

„Hoe komen jullie aan dat bedrag?” vroeg Klinkhamer.

„Wel,” zei Sietse, „van u krijgen wij een gulden, van Gerben ook en van Hielke en mij ook en van Kees en Louw. Dat zijn er vier en van de burgemeester een rijksdaalder, dat is samen zeseneenhalf gulden. En hier is alvast tien gulden van de burgemeester!”

„Maar hoe kwamen jullie erbij om naar de burgemeester te gaan?” vroeg Klinkhamer.

Hielke en Sietse vertelden het hele verhaal en Klinkhamer schudde het hoofd.

„Dat noem ik toch wat, moeder!” zei hij, „wie ter wereld bedenkt zoiets als die twee van ons?”

De volgende morgen stond Piet om acht uur voor de smederij te wachten op de bus. Hij moest tien minuten geduld hebben en toen kwam het gevaarte de hoek om en stopte bij de smederij.

Piet liep vlug langs de ramen en telde de inzittenden. De chauffeur keek verwonderd en stak zijn hoofd door het raampje en vroeg:

„Laat eens kijken vriend? Waar is dat voor?”

Piet gaf hem de lijst en de chauffeur las: Vereniging voor

vreemdelingenverkeer.

„Tjonge,” zei hij dan, „iedereen is tegenwoordig aan het tellen. Nou vriend, jij doet je best maar!”

En Piet schreef op de lijst 29 juli, no. 224, 18 passagiers. Dat was alles. Het was reuze eenvoudig werk en dat je daarmee vijf gulden kon verdienen, deed het leven voor Piet geheel veranderen. Wat was hij toch gelukkig dat hij in dit dorp was komen wonen.

Piet kwam nu iedere morgen om acht uur bij de smederij en vulde trouw de lijst in.

Veldwachter Zwart kwam eens kijken wat Piet steeds deed. Hij las de lijst en zei tegen Klinkhamer: „Hé! Daar wist ik niets van! Waarom laat de Vereniging voor vreemdelingenverkeer dit doen?”

„Het zijn orders van de burgemeester,” zei Klinkhamer, want nu Piet erbij stond, kon Klinkhamer niet alles vertellen.

„Juist!” zei Zwart, „ik zie dat het papier het stempel van het gemeentehuis draagt. Het is dus wel officieel!”

Maar 's middags kwam Zwart terug en zei lachend tegen Klinkhamer en zijn zoons:

„Dat is een mooie grap om Piet te laten tellen terwijl het helemaal niet nodig is. Jullie hebben het fijn bedacht, jongens!”

„Geeft u ook wat voor Piet?“ vroeg Sietse, „wij kunnen hem reeds zeseneenhalf gulden per week betalen!”

„Goed!” zei Zwart spontaan, „hier is ook een gulden van mij!” Zo kon Klinkhamer die zaterdag zeveneneenhalf gulden aan Piet betalen.

„Ai!” zei Klinkhamer, „ik heb nog geprobeerd om er tien gulden van te maken, maar het bestuur wilde niet meer geven, omdat jij nog minderjarig bent!”

„Maar het is meer dan genoeg!” riep Piet en dan vroeg hij om zijn spaarbankboekje en holde ermee naar het postkantoor. Toen hij terugkwam stond er totaal tien gulden in het boekje genoteerd en dat liet Piet trots aan de jongens, Klinkhamer, Zwart en Gerben zien en allemaal lachten zij.

Wat waren de mensen hier toch vriendelijk, vond Piet. Maar toen hij die zondagmorgen bij Klinkhamer aan de bel trok omdat de deuren nog op slot waren, mopperde Klinkhamer: „Daar heb je hem weer! Hij moet het niet overdrijven want dan wordt hij vervelend.”

„Wat is er?” vroeg Sietse, die de deur opendeed.

„Wat er is?!” zei Piet verontwaardigd, „ik kan niet bij de lijsten want jullie hebben alles nog op slot!”

„Op zondag hoeft jij niet te tellen,” zei Sietse, „het geldt alleen voor werkdagen!”

„Dat wist ik niet!” zei Piet, „dan ga ik maar weer!”

Een paar dagen later kwam er een mijnheer bij Klinkhamer.

„Ik kom eens informeren,” zei hij, „wat het te betekenen heeft, dat de passagiers van onze buslijn steeds geteld worden?”

Klinkhamer vertelde hem alles over Piet, waarop de mijnheer lachend vertrok.

„Ja, ja,” zei Klinkhamer tegen Gerben, „wij zijn wel wat begonnen, maar weten niet wat het nog gaat worden!”

De chauffeurs waren vanaf die dag extra behulpzaam voor Piet. Zij riepen in het vervolg het busnummer en het aantal passagiers, zodat Piet het heel gemakkelijk kreeg. Hij vond het dan ook een reuze baantje!

Totdat er op een dag bericht kwam, dat zijn oom Nico overleden was. In het kamertje, dat oom Nico bewoond had in dat huis aan de overkant van het meer, waren nog enige bezittingen van hem die Piet als enige erfgenaam mocht komen halen.

Hielke en Sietse gingen met hem mee en met z'n drieën voeren zij in de **Kameleon** naar het dorp.

„Als mijn oom rijk was geweest!” zei Piet, „was ik nu ook rijk geworden, maar alles wat hij bezat, zijn wat oude kleren. Hij heeft net zolang door de hele wereld gezworven tot hij geen

cent meer bezat!”

„Maar dan heeft hij wel veel gezien,” zei Hielke, „en dat is ook wat waard!”

Bij het grote huis werden de jongens binnengelaten door dezelfde norse mijnheer die hen bij het vorige bezoek had weggestuurd.

„Zó?” zei hij, „jullie komen de spullen van wijlen mijnheer Lageveen opruimen? Dat doet mij genoeg. Hoe eerder het kamertje weer vrij is, hoe beter is het!”

De jongens volgden hem naar de tweede verdieping waar in een smal langwerpig kamertje een bed, een stoel en een wastafel stond.

„Kijk,” zei de mijnheer, „dat bed en die stoel waren het eigendom van mijnheer Lageveen. En in de kast hangt nog een jas! Dat is alles!”

„Maar mijnheer,” zei Piet, „dat bed en die stoel kan ik niet meenemen!”

„Toch moet het hier vandaan!” zei de mijnheer, „breng het maar naar beneden dan zal ik er verder wel voor zorgen!” Het bed werd uit elkaar genomen en de jongens droegen alles naar beneden.

„De stoel zou je misschien mee kunnen nemen,” zei Hielke.

„Doe het maar niet!” zei Sietse, „want er zit houtworm in. Kijk

maar, de onderkant zit vol kleine gaatjes!”

„Een mooie erfenis,” zei Piet, „het opruimen van wat oude spullen, dat is alles wat oom Nico mij naliet. Nou ja, ik had ook niets anders verwacht!”

„Dan gaan wij maar weer, hè?” zei Sietse en omdat de mijnheer nergens meer te zien was, opende Sietse de voordeur en de jongens stonden weer op straat. Maar dan werd boven hun hoofden een raam opengeschoven en riep de mijnheer:

„Hierzo! Jullie vergeten nog wat!”

En hij liet de jas van oom Nico naar beneden vallen. Piet ving hem op.

„Daar kan best een jas voor jou van gemaakt worden,” zei Sietse, „trek hem eens aan?”

Piet trok de veel te grote jas aan en stond dan tot vermaak van de voorbijgangers als een vogelverschrikker voor de deur van het grote herenhuis.

„Hé jullie!” riep de mijnheer boven uit het raam. „Een beetje meer eerbied voor de overledene, alstublieft. Geen grapjes met die jas! Geef hem anders maar terug!”

„Maar wij maken geen grapjes!” zei Piet, „wij kijken alleen maar of ik er een jas van kan krijgen!”

„Ga dat dan niet hier op straat proberen!” zei de mijnheer.

Piet trok de jas uit en nam hem mee naar de Kameleon en dan voeren de jongens terug naar huis. Hielke bekeek de jas en zei tegen Piet:

„Jij moet mevrouw Bottema vragen of zij er een stuk afknipt en de mouwen korter maakt. Want het is toch een mooie jas, vind ik.”

„Mevrouw Bottema kan het niet doen,” zei Piet, „zij heeft last van reumatiek in haar vingers!”

„Dan vragen wij of moeder het wil doen,” zei Sietse.

Toen de Kameleon weer netjes in het boothuis lag namen de jongens de jas mee in huis en vroegen moeder of zij er iets van wilde maken voor Piet.

„Maar dat gaat zomaar niet!” zei moeder, „dat is een heel moeilijk karwei. Alle naden moeten losgetornd worden en de stof daarna geheel opnieuw geknipt. Maar het is wel hele mooie stof. Er is zeker iets goeds van te maken!”

„Zullen wij dan de naden alvast losmaken?” vroeg Sietse.

„Als jullie daar plezier in hebben,” zei moeder, „ga dan je gang maar!”

Met de schaar en hun zakmessen begonnen de jongens de jas uit elkaar te halen. Moeder kwam een paar maal kijken en schudde lachend haar hoofd.

„Jullie lijken wel meisjes,” zei ze plagend.

„Wat meisjes kunnen, kunnen wij ook!” zei Sietse en hij maakte de zoom onder aan de jas los.

Maar dan wilde zijn schaar plotseling niet verder knippen en toen Sietse de schaar terugtrok rolde er een steentje uit de zoom. Dat steentje bleek heel mooi te glanzen en te schitteren.

„Wat is dat nou?” riep Sietse en hij gaf het steentje aan moeder.

„Dat is bijzonder mooi,” vond moeder, „misschien heeft het wel waarde.”

„Er zitten er nog meer in!” zei Sietse, „voelt u maar!” Moeder voelde aan de jas en ontdekte evenals Sietse dat op ongeveer gelijke afstanden iets hards in de zoom was genaaid. Sietse begon meteen de zoom verder los te tornen en het resultaat was dat er twintig van die glinsterende steentjes te voorschijn kwamen.

„Roep vader even,” zei moeder nogal opgewonden, „dit kan best een rijke vondst zijn!”

Hielke holde naar de smederij waar veldwachter Zwart met Klinkhamer stond te praten.

„Vader! Wij hebben een vondst gedaan!” riep Hielke.

„Misschien wordt Piet rijk! Er zaten edelstenen in de jas van zijn oom!”

Klinkhamer en ook Zwart gingen meteen naar de huiskamer en keken vol verbazing naar die twintig glinsterende steentjes op tafel.

„Drommels!” zei Zwart, „als ik mij niet vergis, zijn dat briljanten!”

„Is het waar?” riep moeder.

„Nou ja,” zei Zwart, „het kan ook namaak zijn, maar dan is het een bijzonder goede imitatie. Dat zal dus onderzocht moeten worden!”

„Bij wie moet ik dat laten doen?” vroeg Piet, die helemaal beduusd keek van opwindning.

„Dat is geen werk voor jou, Piet!” zei Klinkhamer, „het beste is om alles naar de notaris te brengen. Die kan de zaak verder regelen, want van die dingen hebben wij toch geen verstand!”

„Heel juist!” zei Zwart, „ik ga wel even met je mee, Piet!” Zo bracht Piet onder politie geleide de briljanten naar de notaris en reeds de volgende dag wist hij, dat hij zoveel geld had geërfd, dat het niet eens allemaal op zijn spaarbankboekje genoteerd kon worden.

„Dan ben jij nu echt een kapitalist geworden, Piet!” zei Gerben, toen zij allen in de smederij het nieuws hoorden.

„Ja! Hoe bestaat het!” zei Piet glunderend, „die oom Nico deed altijd wel geheimzinnig, maar dat hij met zo’n verrassing

uit de bus zou komen, had ik nooit gedacht. En wij hebben het nog wel bij toeval ontdekt!”

„Wat?” zei Sietse. „Wij hadden de jas bijna vergeten mee te nemen! Dus Piet, nu hoef jij de passagiers in de bus niet meer te tellen!”

„Maar dat doe ik wel!” zei Piet, „want ik doe het graag!”

„Niks hoor!” zei Sietse, „want het kost mij mijn centen!”

„Wat zeg je?” vroeg Piet verbaasd.

„Ja jô!” zei Hielke lachend, „die Vereniging voor vreemdelingenverkeer, dat waren wij. Zelfs de burgemeester en Zwart en Gerben en mijn vader, hielpen mee om jou je loon te betalen!”

„Wat een stelletje schurken!” riep Piet, „dus jullie hebben mij straal voor de gek gehouden?”

„Ik deed alleen maar mee,” zei Gerben, „want Sietse had het allemaal bedacht!”

„Maar jij bracht mij op het idee!” zei Sietse.

„Laat mij er alstublieft buiten!” klaagde Gerben, „want ik weet dat jij een boekje hebt, dat heet: ‚Hoe word ik goochem’ en daaruit haal jij al die onzin! Ik zou zoiets nooit kunnen bedenken. Ik kan alleen maar een beetje radiospelen. Dat is alles. Tot ziens vrienden!”

„Nog bedankt voor je hulp, Gerben!” riep Piet hem na.

Gerben ging naar de boerderij en Klinkhamer zei tegen Zwart:

„En dan durfde die boekenschrijver, die mijnheer Kemper, nog te beweren dat er in dit dorp nooit iets te beleven viel!” „Laat me niet lachen!” zei Zwart. En hij fietste lachend naar het dorp.

De Kameleon Reeks

1. De schippers van de Kameleon (1949)
2. Kameleon ahoy! (1951)
3. Redders met de Kameleon (1952)
4. Speurders met de Kameleon (1955)
5. De Kameleon op volle toeren (1956)
6. De Kameleon houdt koers (1958)
7. Goede vaart, Kameleon (1958)
8. Trossen los Kameleon! (1959)
9. De Kameleon in 't zoeklicht (1959)
10. De Kameleon opnieuw in actie (1960)
11. De Kameleon in de branding (1961)
12. Vivat Kameleon! (1961)
13. De Kameleon Blijft Favoriet! (1962)
14. De Kameleon wint de prijs! (1962)
15. De kameleon brengt geluk! (1963)
16. Bravo Kameleon! (1963)
17. Vakantie met de Kameleon (1964)
18. De Kameleon viert feest! (1964)
19. Tiptop Kameleon (1965)
20. De Kameleon schiet te hulp (1965)
21. Trouwe vrienden van de Kameleon (1966)

22. De Kameleon staat voor niets! (1966)
23. Met de Kameleon er op los! (1967)
24. De kameleon altijd paraat (1967)
25. De Kameleon slaat zijn slag (1968)
26. De Kameleon pakt aan! (1968)
27. Ruim baan Kameleon (1969)
28. De Kameleon vaart uit
29. De Kameleon treft doel!
30. Volle kracht Kameleon!
31. Met de Kameleon op avontuur
32. De Kameleon maakt schoon schip
33. De Kameleon knapt het op!
34. Met de Kameleon vooruit!
35. De Kameleon steekt van wal
36. De Kameleon doet een goede vangst!
37. De vlag in top voor de Kameleon
38. De Kameleon in de storm
39. Alle hens aan dek Kameleon
40. De Kameleon krijgt nieuwe vrienden
41. Op reis met de Kameleon
42. De Kameleon heeft succes
43. De Kameleon vaart voorop!
44. Lang leve de Kameleon!

45. De Kameleon helpt altijd!
46. De Kameleon ruikt onraad
47. De Kameleon geeft vol gas
48. De Kameleon maakt plezier
49. De Kameleon ligt op de loer
50. De Kameleon in het goud
51. De Kameleon houdt stand
52. De Kameleon vaart door
53. De Kameleon gooit het roer om
54. Recht door zee Kameleon
55. De Kameleon op dreef
56. De Kameleon in woelig water
57. Met de Kameleon voor de wind
58. De Kameleon heeft goed nieuws
59. De Kameleon draagt zijn steentje bij
60. De Kameleon maakt het helemaal
61. De Kameleon slaat alarm
62. De Kameleon stuurloos
63. De Kameleon op jacht
64. De Kameleon scoort
65. Zet hem op Kameleon!
66. De Kameleon lost het op